

PNL la guvernare - IX -

15 nov.'34 -

PNL la guvernare - IX -	1
15 nov.'34 -	1
1. Consfătuirea majorității parlamentare , 15 nov.'34	5
a. C.I.C.Brătianu / 16 nov.'34	6
▣ Programul PNL	6
▣ IGDuca, Gh.Tătărăscu	6
▣ Birourile parlamentare	6
b. Gh.Tătărăscu / 15 nov.'34	7
▣ Bilanțul primului an	7
▣ Încredere și recunoștință Suveranului	9
▣ Încredere și recunoștință lui Dinu Brătianu	9
▣ Încredere și recunoștință Parlamentului	9
▣ Opera de viitor	9
c . Leonte Moldovanu / 15 nov.'34	10
d NNSăveanu / 15 nov.'34	10
2. Scrutator - o controversă politică, 8 nov.'34	11
3. C.Leancă (PRȚ , discurs la mesaj, 29 nov.'34	11
▣ Partidele " mari" - de " rotativă "=	11
▣ Asociații de cointeresați	12
4. C.Petrescu -Ercea (PNL discurs la mesaj , 30 noiembrie '34	12
▣ Legiferomania ultimilor ani	13
▣ Demoralizarea magistraturii	13
▣ Compromiterea justiției	13
▣ Scăderile Parlamentului	13
▣ Criticile parlamentarismului	14
▣ Virtuțile parlamentarismului	14
▣ Parlamentarismul - imperativ al regimului democratic	14
▣ Parlamentarismul- instituție fundamentală a istoriei moderne românești	14
▣ Parlamentarismul - rațiunea existenței partidelor	15
5. Comemorarea unirii Ardealului , Cameră, Senat, 1 dec.'34	15
▣ M. Djuvara / 1 dec.'34	16
▣ Gh.Tătărăscu / 1 dec.'34	16
▣ Dinu Brătianu / 1 dec.'34	17
Senatul	17
▣ Leonte Moldovanu	17
▣ Al.Lapedatu (din partea guvernului	18
6. I.Mihalache , declarație de presă : de ce nu a vorbit PNȚ în Parlament , 1 dec.'34	18
7. Comemorarea unirii Ardealului , Ateneu , Liga Antirevizionistă , 1 dec.'34	19
8. Întrunire a organizațiilor feminine,PNL, sector 1 -" Galben" , 1 sau 2 dec.'34	19
9. Șt.Mihăescu / 5 dec.'34	20
▣ Intervenționismul de stat	20
▣ Progresul prin mașinism	21
▣ Scăderea orelor de muncă : 12, 8, 4 , 2 ore/ zi	21
▣ Comunismul rusesc	22
▣ Stânga intelectuală	22
▣ "Comunismul " evolutiv	22
▣ Stat țărănesc ?	22
▣ Statul Țărănesc Național	23
▣ Statul liberal	23
▣ Statul neoliberal	23

10. I.N.Drăghici (PNL- deputat de Tulcea , discurs la mesaj , 8 dec.'34.....	23
▣ Autoprezentare.....	24
▣ Grupări în PNL.....	24
▣ Votul universal.....	25
▣ Monarhia.....	25
▣ Camarila.....	25
▣ Politica externă.....	26
▣ Activitatea guvernului.....	26
▣ Bătrânii liberali.....	27
▣ Tinerii liberali : " <i>Părerii Libere</i> " " <i>Grupul H</i> ".....	27
Victor Iamandi / 8 dec.'34.....	28
▣ <i>Părerii libere</i> , <i>grup H</i> = "Stânga" PNL.....	28
▣ Congresul județean PNL Iași.....	29
▣ Dezavuarea criticilor lui Drăghici.....	29
Drăghici / 8 dec.'34.....	30
▣ Partidele din opoziție.....	30
▣ Efervescentă inutilă și prematură.....	30
▣ Partidul Național Țărănesc.....	30
▣ Starea de asediu și cenzura.....	31
▣ Desființarea subsecretariatelor de stat !.....	31
▣ Parlamentarism.....	32
▣ Adresa de Răspuns la Mesaj.....	32
11. D.Căpățâneanu (PNȚ , discurs la Mesaj, 12 dec.'34.....	32
▣ Parlamentarism.....	32
▣ Votul universal.....	32
▣ PNL și armonia socială.....	33
▣ PNL - " fosta-i leleo ! ".....	33
▣ PNȚ - apărător al celor ce trudesc.....	33
12. Leon Grigorescu (PNL , discurs la mesaj, 12 dec.....	33
▣ Viața politică între 1928-1933.....	34
▣ Moravuri politice.....	35
▣ Mișcările extremiste	36
▣ Dizolvarea Gărzii de Fier.....	36
▣ Asasinarea lui Duca.....	36
▣ Starea de asediu, Cenzura.....	36
▣ Libertatea opoziției.....	37
▣ Presă , Parlament, congrese , întruniri.....	37
▣ Partidul Național Liberal.....	38
▣ Programul - Guvernarea.....	38
13. CCGiurescu (PNL-g , discurs la Mesaj, 12 dec.'34.....	39
▣ Ideea națională în Programul PNL-1.....	40
▣ Stat național unitar.....	40
▣ Unificarea administrativă.....	40
▣ Unificarea legislativă.....	40
▣ Dobrogea, Cadrilaterul.....	41
▣ Români peste hotare	41
▣ Naționalism economic.....	42
▣ Legea protecției muncii naționale.....	42
▣ Politica de Stat a PNL.....	42
▣ polemică înveninată.....	42
▣ Tradiție și continuitate.....	42
▣ PNL1 - PNL2.....	44
▣ Colaborări și compromisuri.....	44
▣ Naționalism economic.....	45
▣ Legea protecției muncii naționale.....	45
▣ Răfuieli inter- liberale.....	46

▣ Naționalism ?! Antisemitism ?.....	46
14. Schimbarea g-ralului I.Antonescu, interpelare Popescu- Necșești , 14 dec.'34.....	48
a Al.Popescu -Necșești / 15 dec.'34.....	48
▣ Cenzura = regim intolerabil libertății presei.....	48
▣ Demersuri	48
▣ Numirea lui Antonescu la MSt M.....	49
▣ Numirea lui Samsonovici la MSt M.....	49
▣ Comunicare :.....	49
▣ Libertatea presei și parlamentului !.....	49
c Al.Popescu -Necșești /.....	50
▣ Replică.....	50
g Victor Iamandi (ministru de stat	50
▣ Răspuns	50
h Dinu Brătianu.....	51
▣ PNL și Armata.....	51
▣ Antonescu - Samsonovici.....	51
i Gh.Tătărăscu / 15 dec.'34.....	52
▣ Competențele politice.....	52
▣ Competențele militare.....	52
▣ Guvernul rămâne !.....	53
j. Popescu- Necșești.....	53
▣ Replică lui Tătărăscu.....	53
15. A.C.Cuza (LANC , discurs la mesaj, 14 dec.'34.....	54
▣ Programul de guvernare PNL.....	54
▣ Răspunsul la Mesaj.....	54
▣ Cenzura.....	55
▣ Descompunerea partidelor	55
16. N.S.Ionescu (PNL discurs la mesaj / problema minorităților / , 16 dec.'34.....	56
▣ Problema minoritară.....	56
▣ Replică lui Roth și Willer.....	56
▣ Partid minoritar ?.....	57
▣ Minoritari în guvern ?.....	58
▣ Minoritari = cetățeni privilegiați.....	58
17. C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	59
▣ Monarhia.....	59
▣ Încrederea în guvern.....	60
▣ Avertismentele prezentului.....	60
▣ Solidaritate și națională.....	60
▣ Generațiile.....	60
▣ Pericolele.....	60
▣ Sistemul de partide	61
▣ Partidele mici.....	61
▣ Partidul Național -Țărănesc.....	62
▣ <i>Statul țărănesc</i>	62
▣ Parlamentarism.....	65
▣ Administrația	66
▣ Alegeri județene și comunale.....	66
▣ Politica externă.....	66
▣ Răspunsul la Mesaj	67
▣ Răspunderile.....	67
18. Vict.Iamandi (PNL, subsecretar de Stat , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	67
▣ Consens parlamentar	68
▣ Solidaritate guvernamentală.....	68
▣ P.N.Ț.....	69
▣ Parlament.....	69
▣ Un an de guvernare.....	69

▣ Activitatea economică.....	70
▣ Concepția economică a lui Madgearu / PNȚ.....	70
▣ Politici economice.....	70
▣ Politici școlare.....	72
▣ Muncă și ocrotiri sociale.....	73
▣ PNL / PNȚ.....	74
▣ Disfuncții, conflicte	74
▣ Situația din PNȚ.....	76
▣ Administrația.....	76
▣ Legea administrativă.....	76
▣ Naționalism.....	77
▣ Naționalism exclusivist.....	77
▣ Minoritățile.....	78
▣ PNL-georgist.....	80
▣ Iamandi - Gh.Brătianu.....	80
▣ PNL și Restaurația.....	81
▣ Gh.Brătianu și Resataurația.....	81
▣ PNL-Carol II.....	82
▣ Gh.Brătianu -Carol II.....	82
▣ PNL- g = escroci, impostori.....	82
▣ Complicitatea partidelor adversare.....	82
▣ Gh.Brătianu și Garda de Fier.....	83
▣ Partidul Național Țărănesc.....	84
▣ Etape, evoluție, doctrine, programe, guvernare	84
▣ Guvernările PNȚ	85
▣ <i>Statul țărănesc</i>	85
▣ Țărănism, stat țărănesc	86
▣ Situația PNL, a guvernului.....	90
▣ Regimul democrat.....	91
▣ Cenzura , starea de asediu	91
▣ Autoritatea de Stat.....	91
▣ Libertatea democratică	91
▣ Liberalismul românesc.....	92
▣ Caracterul proprietății.....	92
▣ Intervenționismul de Stat.....	92
▣ Sarcinile guvernării PNL.....	93
▣ Răspunderile.....	93
19. Al.Lapedatu (ministru, guvern discurs final la Mesaj, Senat , 17 dec.'34.....	93
▣ PNL și minoritățile.....	94
▣ Partidul Maghiar.....	94
-----	94
▣ Atacuri contra lui Iamandi pe problema națională , minorități, unguri , 18- 22 dec.'34...94	94
▣ Campania " Universului" și a partidelor de opoziție.....	94
▣ Răspunsul lui Vict.Iamandi Vezi la fișier Naționalism.....	94
-----	95
20. . Constituirea secției feminine PNL , sect I Galben , 21 dec.'34.....	95
21. Al.G.Donescu (primar general Capitală , hotărâri urbanistice , 21 dec.'34.....	95
22. Dinu Brătianu , amânarea ședinței plenare a <i>Cercului de studii PNL</i> , 21 dec.'34.....	95

Documentele în ordinea introducerii pe calculator :

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a II -a ordinară .15 nov.'34- 20 apr.'35

- ▣ Deschiderea Sesiunii ***Mesajul Regal***, 15 nov.'34 **Vezi fișier Guvern**
1. **Consfătuirea majorității parlamentare** ,PNL., 15 nov.'34

- a **Const.I.C.Brătianu** (președ.PNL b **Gh.Tătărăscu** (prim.ministru
c **Leonte Moldovanu** (președ. Senat d **NNSăveanu** (Președ. Camerei
2. **Scrutator** , Rolul lui **Brătianu și Maniu** în sfârșirea dinte PNL și PNTJ , 28 nov.'34
 3. **C.Leanca** (PTR , discurs la Mesaj / liberalismul- depășit istoricește / , 29 nov.'34
 4. **C.Petrescu - Ercea** (PNL , discurs la mesaj , 30 nov.'34
/ Rolul și locul Parlamentului : legislație și control / Partidele în sistemul democratic /
 5. **Comemorarea unirii Ardealului** , Cameră, Senat, 1 dec.1934.
Djuvara , Gh.Tătărăscu, Dinu Brătianu, Leonte Moldovanu, Al.Lapedatu .
 6. **I.Mihalache** , declarație / de ce PNTJ nu a luat cuvântul în Parlament / 1 dec.'34
 7. **Comemorarea unirii Ardealului** , Ateneu , Liga Antirevizionistă , 1 dec.'34
I.Nistor (ministrul Muncii
 8. Întrunire a **organizațiilor feminine**, sector 1 -" Galben" , 1 sau 2 dec.'34
 9. **Ștefan Mihăescu** (PNTJ discurs la mesaj, / PNL- PNTJ / 5 și 8 dec.'34
Vict.Iamandi (subsecretar de stat . intervenții polemice
 10. **I.N.Drăghici** (PNL ,discurs la mesaj / atacă **Părerii Libere, Grup H** / , 8 dec.'34
Vict.Iamandi - răspuns și punere la punct
 11. **D.Căpățâneanu** (PNTJ , discurs la mesaj,/ PNL - PNTJ / , 12 dec.'34
 12. **Leon Grigorescu** (PNL , discurs la mesaj, 12 dec.
Al Radian, Armd.Călinescu - intervenții polemice
Vict.Iamandi - intervenții polemice ;
 13. **C.C.Giurescu** (PNL-g , discurs la Mesaj, 12 dec.'34
Vict.Iamandi, Eug.Titeanu - intervenții polemice
 14. Destituirea lui Antonescu de la MSt.M, interpelare Popescu -Necșești , 14 dec.'34
CICBrătianu, ict.Iamandi , Gh.Tătărăscu - răspund.
 15. **ACCuza** (LANC , discurs la mesaj , 14 dec.'34
Vict.Iamandi , Eug.Titeanu, Valer Pop , - intervenții polemice
 16. **N.S.Ionescu** (PNL , la mesaj / Minorități: replică lui **Roth și Willer** / , 16 dec.'34
Iosif Willer (PM , intervenții polemice
▪ **Laurențiu Oanea** (PNL , discurs la mesaj , Senat, 17 dec.'34 **Lipsă doc.**
/ demolarea pretențiilor exclusiviste ale național-țărăniștilor ardeleni /
 17. **C.Tătăranu** (PNL, raportor la Mesaj discurs final la Mesaj, Cameră, 17 dec.'34
 18. **Vict.Iamandi** (secretar de stat, guvern , **discurs final la Mesaj** ,Cameră, 17 dec.'34
 19. **Al.Lapedatu** (ministru, guvern **discurs final la Mesaj**, Senat , 17 dec.'34
▪ **Atacuri contra lui Iamandi** pe problema națională , minorități, unguri , 18- 22 dec.'34
▪ **Campania " Universului"** și a partidelor de opoziție.
▪ **Răspunsul lui Vict.Iamandi** **Vezi la fișier Naționalism**
 20. Constituirea **secției feminine PNL** , sect I Galben , 21 dec.'34
 21. **Al.G.Donescu** (primar general Capitală , hotărâri urbanistice , 21 dec.'34
 22. **Dinu Brătianu** , amânarea ședinței plenare a **Cercului de studii PNL** , 21 dec.'34
- Vezi fișierul următor**

1. Consfătuirea majorității parlamentare , 15 nov.'34

(" Universul " , an 51, nr. 315, 17 nov.'34

- a **Const.I.C.Brătianu** (președ.PNL
/ Program PNL / Duca - Tătărăscu /
/ Organizarea Parlamentului / reprezentarea provinciilor /
- b **Gh.Tătărăscu** (prim.ministru
/ Bilanțul primului an de guvernare /
/ Încredere și recunoștințe : Suveran - Dinu Brătianu - Parlament /
/ Comandamente : Armata - Liniștea - Ordinea - Destinderea - Fermitatea
Stabilitatea - Disciplina - Solidaritatea /
- c **Leonte Moldovanu** (președ. Senat
/ gloriificarea PNL / Datoria Senatului /

d. **NNSăveanu** (Președ. Camerei
/ **Aprecierea guvernării / Datoriile Camerei /**

"Universul " /

Ora 17 , p.m.

Este **prima consfătuire** , după atâtea luni de vacanță. Sălile Senatului sunt pline de deputați și senatori. Apariția d-lui **Dinu Brătianu este salutăta cu aplauze** ; aplaudă guvernul întreg. Șeful partidului **conduce ședința și ține o cuvântare prudentă și protocolară.**

Tătăărăscu vorbește frumos, insistând asupra **durabilității guvernării.**

Face o impresie deosebită faptul că a vorbit despre **deplina liniște și ordine ce domnește în țară**, declarație ce a fost socotită ca **o promisiune că cenzura și starea de asediu -** devenite inutile - și că **vor fi desființate.**

Elogiile și profesiunea de credință la adresa lui Dinu Brătianu ,sunt subliniate cu aplauze îndelungate. **Este o consfătuire reconfortantă pentru cadrele guvernamentale.**

Optimism și acord general .

a. C.I.C.Brătianu / 16 nov.'34

▣ **Programul PNL**

▣ **IGDuca, Gh.Tătăărăscu**

" Se împlinește un an de când partidul nostru a fost **chemat la cârma țării.**

Prima noastră gândire trebuie să fie pentru **cel care nu mai este** astăzi în fruntea noastră (**adunarea se ridică în picioare** , pentru **Ion Duca** , care cu atâta însuflețire și cu atâta curaj , **a primit greaua sarcină** ca **să restabilească situația morală și materială a țării.**

" S-a făcut apel astăzi, în Mesajul Regal, la unirea partidelor pentru interesul general al țării românești. **Eu fac apel** , în special la **unirea majorităților** , într-un singur gând și o singură voință

pentru realizarea unui program , care ne este scump , folositor țării, dar care **s-a făcut sub președinția lui Ion Duca**

și care **a fost redactat de primul ministru de astăzi , d.Tătăărăscu. "**

C.I.C.Brătianu / 16 nov.'34

▣ **Birourile parlamentare**

[LD : este evident marcat de **turneul din Ardeal**, având o deosebită grijă să fie menajate **sensibilitățile regionale** Grijă lui însă, mie îmi dă o indicație : pe de o parte , vrea să repare " acuza" ce li se aducea ; pe de altă parte , că **regionalismul era un fenomen deloc vindecăt .** Altfel , eu văd la el mai mult o **înțelepciune pedagogică**, decât o " modestie" , o **grijă de " diriginte" de clasă** , pentru ca ordinea și disciplina să fie asigurate . Ținea de **democrația interioară din partid.**

Ținea de **eficiența și competența muncii** . Și da, cred că acest lucru era important .]

" Prima încercare a unirei noastre se face în sesiunea actuală și constă în **alegerea birourilor.** Aici **se va vedea dacă este unitate completă în sânul majorităților parlamentare** , și de aceea, **fac un apel călduros** la toți ,

oricare ar fi râvna pe care vor avea-o și oricare ar fi dorințele ca serviciile din trecut să fie recompensate prin onorarii morale, care li s-ar acorda,

să treacă deasupra tuturor acestora și **să se supună la oarecari considerațiuni**

care s-au fixat din anul trecut .Vă reamintiți că în anul trecut , atât eu cât și dl Tătăărăscu , v-am arătat că **Parlamentul fiind nou, deputații și senatorii necunoscându-se între dânsii, este greu ca ei să poată determina cum se vor alcătui birourile** ,

și atunci **am determinat noi și am stabilit** ca

majoritățile să voteze candidații pe care îi vom propune .

În același timp , **am făgăduit** ca în sesiunile viitoare , **veți determina** pe aceia pe care îi veți alege , și în consecință **vom face apel la dvs să vă determinați persoanele** în birourile Camerei și Senatului.

Cu un corectiv , însă România este compusă din mai multe regiuni.

Majoritatea deputaților și senatorilor fiind din Vechiul Regat,

nu trebuie ca provinciile celelalte să fie neglijate în alcătuirea acestor birouri .

În anul trecut , când am făcut repartizarea am făcut-o în modul următor :

evident că președinții Camerei și Senatului au fost determinați de președintele partidului împreună cu președintele guvernului.

Totdeauna s-a procedat astfel și **am să vă cer și în acest an să fie astfel.**

Pentru vicepreședinții Camerei fiind vorba de 6 vicepreședinți, trebuie neapărat ca între cei șase **să figureze un ardelean, un basarabean și un bănățean.**

- **O voce : Toți sunt români !**

- **Brătianu** : Pentru funcția de **chestori , unde sunt 4 ,** între acești chestori **să figureze un ardelean.** Numărul reprezentărilor regionale este mai mic , pentru că **chestorii trebuie să fie în permanență în ajutorul președintelui ;** altminteri ,nu se poate menține **ordinea necesară în Corpurile legiuitoare .**

Între secretari, va fi un basarabean, un bănățean și un bucovinean.

La Senat, printre cei 6 vice-președinți,

să figureze un ardelean , un basarabean și un bucovinean.

Între cei 6 chestori, **să figureze un ardelean, un basarabean și un bucovinean ,**

iar între cei 8 secretari , vor fi de asemenea **un ardelean, un bucovinean, și un bănățean.**

" Ca să procedăm în mod sistematic, va trebui ca **majoritățile Camerei să lucreze separat de majoritățile din Senat ,** în altă sală. Acei care sunt **candidați, își vor depune candidaturile.** Vom face **o listă care se va împărți deputaților și senatorilor,** și fiecare **va șterge pe aceia pe care nu-i vrea. Cei care vor întruni majoritatea, vor fi propuși de partidul nostru.**

" Una din calitățile partidului nostru a fost **disciplina și solidaritatea.**

Voi cere și de data aceasta **disciplina , care a făcut tăria partidului nostru. "**

b. Gh.Tătărescu / 15 nov.'34

▣ Bilanțul primului an

[LD : în linii mari, merge pe firul discursului de la Tg.Jiu .

Accentul este pus pe activitatea economică.

Lipsește din palmares : **problemele culturii, legile de educație a tineretului , premilităria, minoritățile, și ... starea de asediu și cenzura .**

Astea trebuie trecute la " pasiv" ?]

" Înainte de a scruta viitorul, crede necesar **să facem o privire spre trecut.**

Am împlinit ieri un an de când am luat frânele guvernului, și cred că putem privi **cu satisfacție și cu mândrie** acest an de guvernare.

" **Am venit la guvernare în ziua de 14 noiembrie** a anului trecut,

și , după ce **am săvârșit alegerile generale,** după ce am făcut un lung și dureros popas provocat de **moartea tragică a lui Ion Duca,**

după ce am trecut peste **interminabilele discuții asupra validărilor**

- neprovocate de noi ci de alții - **am început să legiferăm în ziua de 15 martie.**

De atunci și până azi, **în mai puțin de 8 luni,**

am atăcat în **activitatea noastră de legiferare și de guvernare ,**

mai toate problemele pe care eram obligați să le deslegăm.

" **Am început prin a făuri legile de degrevări fiscale ,**

grație cărora **am descătusat factorii de producție și am despovărat** în bună parte , umerii **claselor producătoare și a tuturor claselor de contribuabili ,** în genere .

" **Am soluționat** apoi , curajos, cea mai grea problemă financiară , economică și socială ,

care s-a pus tuturor guvernelor noastre de la Unire și până astăzi,
cea mai complicată problemă de la expropriere și până astăzi,
am soluționat acea problemă față de care

**toate guvernele precedente nu manifestaseră decât incapacitate și neputință ,
am soluționat și bărbătește , dar și fericit , problema conversiunii datoriilor .**

De o săptămână , pe toate cărările , pe toate drumurile țării, **aleargă debitorii
pentru a-și plăti datoriile**. Iar din rapoartele pe care le-am primit astăzi,
rezultă că a fost **o adevărată năvală a debitorilor** în fața ghișeelor Băncii Naționale
și ale băncilor particulare , **și putem spune astăzi cu mândrie și cu orgoliu,
că cea mai grea problemă a vremurilor noastre a fost soluționată prin opera dvs !**

De nu ar fi fost decât acest act, și încă ar fi fost suficient ca să putem privi cu mândrie
la trecutul și la înfăptuirile noastre.

" O dată această problemă rezolvată, **am atăcat o alta , tot așa de importantă** ca aceasta :
reducerea cuponului datoriei externe , și prin munca neobosită a d-lui ministru de finanțe ,
și prin prestigiul și autoritatea guvernului , **am soluționat fericit și această problemă ,
față de care alte guverne au dovedit cel puțin neputință .**

" **Am redus datoria externă a țării și am înlăturat și un control
incompatibil cu demnitatea țării și cu politica tradițională de independență
financiară a partidului național-liberal. "**

"Am redus numărul Camerelor profesionale ,

am făcut **reducerea numărului membrilor adunărilor administrative** ,
și am început să îndrumăm acțiunea administrativă pe un drum de continuitate
și de stabilitate .

" Am procedat la organizarea învățământului nostru pe bazele cerute de necesitățile
vremurilor noastre , și este aceasta opera inimosului nostru colaborator ,
dr. Angelescu, ministrul Instrucțiunii

**" Am făurit legea cea nouă , ale cărei urmări vor fi în scurt timp evidente,
a protecției muncii naționale** și **am ridicat la rangul** pe care-l reclamă
în Statul nostru național , **elementul muncitoresc românesc."**

" Am pornit o ofensivă fără precedent pe tărâmul sanitar

și am organizat campania cu urmări rodnice **împotriva boalelor sociale;**
am creat **noi dispensare , noi spitale** și am coordonat într-o sforțare unică
toate activitățile dispersate ale **serviciilor sanitare ale țării.**

" Pe primul nostru plan de preocupare a fost și valorificarea prețurilor la cereale.

Și acest punct a primit **o însemnată realizare** , căci este **prima oară** de la izbucnirea
crizei agricole când **cultivatorul de grâu** în țara românească **a avut prețul producției sale**
, în raport cu jertfele pe care le-a făcut . Am deschis perspective noi pentru
valorificarea celorlalte produse ale agriculturii noastre .

" Am făcut o sforțare unică pentru refacerea șoselelor noastre .

"Am început greaua soluționare a complicatei probleme a simplificării aparatului de Stat ."
Tătăărăscu /

[**Titulescu este singurul ministru nominalizat, superlăudat , aplaudat și ovaționat .**]

" În politica externă , cu contribuțiunea și cu concursul neprecupețit , devotat și patriotic
al d-lui **Niculae Titulescu** .(**aplauze prelungite. Adunarea , în picioare, aclamă pe ministrul de
externe** am făcut aceeași **tradițională politică de pace** și de concordie internațională ;
am sporit alianțele și prietenii țării și cred că **am întărit prestigiul și autoritatea Statului**
nostru dincolo de granițele lui." (**aplauze prelungite**

lată opera noastră ! Pretutindeni , **spiritul de încredere crește,**
creditul începe să fie înviorat , banul începe să circule -

o simșiți cu toții și o simte orice om de bună credință !

O înviorare economică stăpânește astăzi Statul ; și sunt convins că din această
înviore economică, **va izvorâ și înviorarea financiară** pe care o așteptăm cu toții ."

Gh.Tătăărăscu / 15 nov.'34

▣ **Încredere și recunoștință Suveranului**

" Dacă am putut să săvârșim această operă, este fiindcă , în primul rând, am avut în tot timpul acestui an, **încrederea desăvârșită a Suveranului nostru.** Grație acestei încrederi **permanente și din ce în ce crescânde,** am putut să săvârșim această operă , am putut să ne realizăm programul nostru **în completă libertate și fără de nici o stânjenire.** Mă slujesc de acest prilej , pentru a exprima **M.Sale Regelui recunoștință respectuoasă** , pentru toată această încredere de care **am fost privilegiat. "**
Gh.Tătărăscu / 15 nov.'34

▣ **Încredere și recunoștință lui Dinu Brătianu**

" Și apoi, am avut **în tot timpul acestui an de guvernare ,** **încrederea deplină și desăvârșită a șefului partidului național-liberal,** care ne-a acordat continuu și guvernului ,și mie , **sprijin , ocrotire , asistență.** De aceea , socotesc , pentru mine și pentru dvs toți, o datorie de inimă , în a-i exprima **sentimentele noastre recunoscătoare .**

" În ceea ce mă privește **pe mine personal,** sunt fericit să mi se dea din nou prilejul **să mărturisesc și să afirm șefului partidului nostru și marelui meu prieten,** d-lui Dinu Brătianu, **un devotament care nu va cunoaște șovăire ,** și **o credință ce nu va cunoaște deviere. "**
Gh.Tătărăscu / 15 nov.'34

▣ **Încredere și recunoștință Parlamentului**

" Și am mai avut în decursul acestui an, încrederea dvs.

cari **ați alergat la fiecare chemare,** și **ne-ați executat îndrumările ,** cu o însuflețire pentru care sunt fericit să vă exprim **întreaga noastră recunoștință .** Prin încrederea dvs, am putut avea constant **încrederea țării pe care o reprezentați și am putut guverna** și face față tuturor dificultăților"
Tătărăscu / 15 nov.'34

▣ **Opera de viitor.**

" **Opera noastră este începută ,** însă această operă **nu este terminată.** Pentru ca **să desăvârșim această operă ,** vă chemăm astăzi din nou, **să ne acordați sprijinul.** Să nu ne-o ascundem : **situația generală** este determinată de **necunoscută ;** **situația internațională este serioasă .**

[**Armata**]

O privim cu calm și ,desigur, cu încredere , în ceea ce privește evoluția ei. dar , **datoria noastră** de primul ceas este astăzi ca **să veghem** cu toții asupra **armatei noastre ,** **să o dotăm** cu un ceas mai devreme, pentru ca astfel **să-și poate îndeplini ,** în orice ceas, **datoria.**

[**Liniștea și ordinea**]

Pentru a îndeplini această operă , **ne trebuie răgaz și liniște .** Cred că **avem răgaz** și sunt convins că **vom avea și liniște .** **Avem răgazul trebuit.** Suntem o guvernare de lungă durată .Suntem stăpâni pe timpul nostru . **Dacă ași fi crezut ,** dacă ași crede și astăzi o singură clipă , că nu ne-ar sta în față timpul necesar ca să ne desăvârșim programul - **aș fi abandonat de mult frânele puterii** **" Dar avem nevoie de liniște** și cred că o vom avea ; **nici o dată ,** de la Unire și până astăzi, **țara n-a fost mai liniștită și mai calmă decât astăzi,** **și nici o dată n-a domnit mai multă liniște și ordine decât în acest ceas.** **Ah ! știi că în umbră și în întuneric se agită încă viermii permanentei agitațiuni. !** **N-am timp să mă ocup de mișcările lor !**

[**Destindere**]

" Când am luat frânele guvernului , **am întins tuturor partidelor ramura de destindere ,** fiindcă **am crezut ,** ceea ce cred și astăzi,

că vremurile sunt prea grele , vremurile sunt prea turburi ,
și necunoscutul din fața noastră este prea primejdios ,
pentru ca să ne putem îngădui **acte de provocare sau acte de agresiune.**
Stăm pe aceeași poziție.

[**Fermitate**]

" **Dar , dacă, totuși,** unii din **adversarii noștri nu vor înțelege** această atitudine
și **vor căuta să neliniștească guvernarea noastră ,**
atunci împotriva neînțelegătorilor ,
voi reacționa și vom reacționa cu toții ,
așa cum se reacționează împotriva turburătorilor de rând.

[**Stabilitate**]

" Am intrat în **ciclul guvernărilor de stabilitate și de continuitate ,**
și nu vom lăsa ca ambițiile unora și patimile altora ,
să întroneze un regim de neliniște și de instabilitate ,
care constituie **cel mai primejdios obstacol în calea consolidării statului.**

[**Disciplină și solidaritate**]

" **Ne vom face datoria.** Conștiința acestei datorii să însuflețească și acțiunea dvs.
Și de aceea, în această zi, **ca și șeful nostru, d.Dinu Brătianu ,**
eu fac apel la aceste două forțe prin care a viețuit partidul național-liberal :
disciplina și solidaritatea ! Disciplina tradițională a PNL , grație căreia am străbătut
și am învins toate adversitățile ! Și apoi , **solidaritatea !**
PNL nu a fost nici o dată , nu este și nu poate fi nicicând ,
câmp deschis pentru lupte personale.
În partidul acesta **nimeni n-a luptat pentru triumful unui singur om,**
sau **pentru triumful unui singur grup de oameni.**
În partidul acesta s-a luptat numai pentru triumful idealului , al programul partidului ,
și pentru gloria și strălucirea drapelului lui.

" Încrezător în această izbândă, în loc de bun venit, eu vă spun în ceasul aceasta :
la datorie , pentru țară !" ----- Tătărescu / 15 nov.'34 -----

c . Leonte Moldovanu / 15 nov.'34

" **Am simțit astăzi fiorii care au străbătut diferitele generații de 45 de ani încoace ,**
ale **partidului național-liberal,** cu toată căldura , cu tot entuziasmul și cu toată dragostea
de a face bine pentru țara noastră. **M-am revăzut acum 40 de ani, m-am revăzut acum 30 de**
ani, și am resimțit același suflu că bate astăzi în partidul național-liberal,
pentru țara noastră, **pe care l-am simțit și atunci când era în fruntea noastră**
Ion Brătianu, Ionel Brătianu, Vintilă Brătianu și Ion Duca,
și sunt fericit că pot să exprim aici , înaintea domniilor voastre aceste sentimente.

" **D.le președinte și iubite d.le șef al partidului,** cred că nu este nimeni în acest Senat ,
nimeni din majoritățile parlamentare ale Camerei, **care să nu fie de acord că o singură datorie**
avem : aceea de a îngriji de interesele permanente ale țării. "

d NNSăveanu / 15 nov.'34

" **În numele Camerei,** exprim **adânca noastră mulțumire** sufletească că într-un așa scurt
timp, am putut să desfășurăm , **grație puterii de lucru a guvernului,**
o activitate așa de rodnică pentru țară.

" **Mesagiul de astăzi,** ne promite unele **proiecte de legi** pe care vom fi chemați să le
examinăm. **Le vom studia, le vom vota cu toții,** cu toată însuflețirea.
Mai cu seamă că sunt unele din ele care stau **foarte aproape de inima noastră.**

" Ne-ați anunțat **legea administrativă.**

Este **opera în care partidul liberal a scris cele mai frumoase pagini.**

" Sunt fericit să constat și **opera de unificare** pe care a făcut-o dl. **ministru al Instrucției**
publice [**dr. Angelescu**] , **în materie de învățământ,** unificare foarte necesară ,

care a adunat la un loc toate școlile.

" Și pentru că am în față și pe un ministru [**dr.Costinescu**] care este adânc cunoscător al problemelor departamentului pe care-l conduce , **ministrul Sănătății**, i-ași dori să realizeze și la ministerul său această **unificare pentru ca să fie o singură directivă la îndrumarea intereselor sănătății publice.**"

" Să dăm cu toții un sprijin desăvârșit și șefului partidului și șefului guvernului .
Vă rog ca alături de cărțile de vizită **să fie și ființele noastre cu trupul și cu sufletul.**
Vor fi momente grele și nu putem , **noi, majoritatea**, să rămânem în minoritate în Cameră.
Nu putem să repetăm **voturi declarate nule** , din pricina **neîntrunirii numărului cerut de regulament .** **Trebuie să fim solidari , să sacrificăm interesele noastre proprii pentru interesele superioare ale țării. "** -----NNSăveanu -----
Consfătuirea majorității / 15 nov.'34

2. **Scrutator** - o controversă politică, 8 nov.'34

" Rolul d-lor Dinu Brătianu și Iuliu Maniu în sfâșierea dintre partide"

("Adevărul" , an 48, ne. 15.608, 28 nov.'34

[**LD : în epocă, acești gazetari erau " analiști politici "** .Printre ei, **Scrutator** - Blumenfeld **lau comentariul cu toate rezervele, ca o mărturie de epocă.]] .**

" Prin forța împrejurărilor -asta nu înseamnă și justetea lor - **acești doi oameni politici , de primă mână, au o situație precară.**

Primul, ajuns șef de partid, n-a putut , însă, să fie și șef de guvern.

Cel de-al doilea , **fost șef de guvern și de partid**, a trebuit să constate , cu durere desigur, în special de la Gib [**banchetul -ptotest**] încoace , că **nu mai poate dispune de partid, nici să-și impună concepțiile și programul.**

" Așa dar, **doi oameni , fatal nemulțumiți** de ceea ce se petrece azi, și cari totuși **ocupă locurile prime** , în marea bătălie ce se pregătește cu afacerea Skoda, **tind să imprime caracterul luptei ce se pornește .** Cum se poate explica acest lucru ?
[-----]

Maniu și Brătianu împing la încăerare partidele lor.

Se constată că există **incitațiuni** ca liberalii să ducă o luptă de **distrugere a PNT ;**

Incitațiuni identice pornesc spre naționali-țărăniști , că să ducă o luptă de **distrugere a PNL.**

Vaidiștii , sunt și ei **mai porniți decât maniștii ...** pentru o luptă violentă.

lată două partide , care **pretindeau că stau pe poziția apărării partidismului, ca pivot al regimului în ființă,**

fiecare din ele fac tot ce este cu putință pentru a da apă la moară acelor care nu visează decât la distrugerea partidelor. "

3. **C.Leancă** (PRT , discurs la mesaj, 29 nov.'34

(DAD, MO 5 , șed. din 29 nov.'34 , p. 49-50

[**LD : discurs radical țărănist , frustrant , a unui om , poate , de bună credință , dar cu o mentalitate narodnic -steristă. Un țărănist -marxist , fără s-o știe și să o spună .**

Pentru el , **toate partidele românești sunt străine de interesele " neamului " , nu sunt legitimate să conducă țara , nu urmăresc decât puterea și interesele.**
Întru cât Grigore Iunian era liderul intereselor "maselor populare" , acest lucru nu-l mai spune.]
Leancă / 29 nov.'34

▣ Partidele " mari" - de " rotativă "=

▣ Asociații de cointeresați

" Aș avea **unele obiecțiuni** nu numai în ceea ce privește felul **cum s-a practicat la noi regimul democrat și parlamentar**. Aș avea unele obiecțiuni și în ceea ce privește **ideologia sau felul de construire și concepțiile care prezidează la viața și la activitatea partidelor noastre politice**.

" Am impresia că **la noi , partidele politice se deosebesc de partidele politice din Occident**.

Acolo , partidele politice sunt instrumente reale ale unor categorii sociale , reale și ele, **cu anumite interese distincte**.

La noi, aparența unor asociații de cointeresați.

Nu vreau să arunc cuvinte tari ca cele aruncate pe vremuri de Partidul Țărănesc :

< Săriți , hoții ! > Nu aceasta am în vedere când vorbesc de cointeresați.

De altfel, **aceste cuvinte tari** au fost svârlite pe urmă, nu știu cu câtă dreptate ,

și împotriva PNT

" În orice caz, mă gândesc la altceva : că **în toată viața noastră publică** , în toată îngrijirea noastră de stat, **în administrația județeană, ca și în cea actuală, în cooperatie** astăzi , asistăm la **aceiași spectacol**. Putem să spunem că nu avem **cooperatie** ,

cu toate că ne aflăm în fața unor permanente schimbări a legilor.

Aceiași lucru se se întâmplă și cu **legea administrativă**.

Tot astfel se întâmplă și cu recrutarea **organelor de control din învățământ**.

" Când în toate domeniile vieții noastre , **situația este aceea pe care am arătat-o** , am impresia că **aceste asociații [partidele] ridică anumiți oameni**

care cred că pot profita de pe urma guvernării,

tind către cele două partide de guvernământ , spre rotativă,

fiindcă aceasta **le dă perspectiva unei permanente guvernări** , prin **rotația aceluiași partide** , încât **atracția pentru partidele mari** este cu atât mai mare .

" Dacă aceasta este situația, care ne-a adus în starea economică , financiară și morală în care ne găsim, atunci, **după mine, : nu partidele acestea mari și de guvernământ** ,

care au condus Statul exclusiv de la război încoace , și care au , deci ,

o parte mare a răspunderii , fiindcă **nu au putut rezolva problemele** și vindeca relele ,

nu ele sunt acelea care vor găsi soluțiile de îndreptare de azi înainte .

- **Voce** : Și d-ta erai într-un partid mare până mai ieri ! "

[-----]

" Fiindcă suntem la acest capitol, să trecem într-un mod foarte fugitiv la examinarea lui completă ; **dacă aceste partide [PNL, PNT] nu pot rezolva problemele** ,

atunci **care ar fi partidul care ar putea-o face ?**

Să luăm **în ordinea importanței numerice pe care o au în Parlament** "

[-----]

: " Or, tocmai aici cred că este defectul, fiindcă **acele linii mari ale liberalismului** ,

ale tradiției liberale, cu sau fără abateri, sunt **linii mari trasate în alte vremuri** și

pentru alte categorii sociale , care au jucat atunci un rol important , uneori frumos,

dar pe care nu-l mai joacă astăzi și , cu atât mai puțin, mâine. "

[-----]

C.Leancă / 29 nov.'34

4. C.Petrescu -Ercea (PNL discurs la mesaj , 30 noiembrie '34

(DAD, MO 6 , șed. din 30 nov.'34 , p. 61

[LD : un liberal pătruns de **necesitatea, importanța și rolul** pe care trebuie să-l aibă

Parlamentul ca putere în Stat : **putere legislativă și putere de control** .

Simple, clar , motivat , convingător.

Foarte judicioase sunt observațiile lui privind **ponderea prea mare dată vieții partidelor și chestiunilor personale , în detrimentul operei de legiferare și de control parlamentar**

Chiar dacă dezbaterile parlamentare sunt un izvor foarte bogat cu privire la partide
- avantaj pentru cercetarea istoricului - mărturisesc că sunt de acord cu el.
O pledoarie superbă, ca partidele să-și întine în rolul normal din sistemul democratic,
parlamentar. Despre acest Petrescu -Ercea, până acum, nu știu mai nimic.]
/ **Legiferomania** : demoralizarea magistraturii ; compromiterea justiției /
/ **Scăderile parlamentarismului** : opera legislativă și controlul parlamentar /
/ Criticile parlamentarismului : **curențe dictatoriale ; curențe de imitație** /
/ **Virtuțile parlamentarismului** /
/ Parlamentarismul - **imperativ al democrației** /
/ Parlamentarismul - **fundament al istoriei moderne românești** /
/ parlamentarismul - **rațiunea de existență a partidelor politice** /
C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▣ Legiferomania ultimilor ani

▣ Demoralizarea magistraturii

▣ Compromiterea justiției

- "Aceste **coduri reprezintă quintezența spiritului de echitate**,
reprezintă **quintezența spiritului de dreptate** al unei foarte vechi moșteniri.
Ele reprezintă **quintezența spiritului de dreptate română**,
quintezența **spiritului de dreptate medievală**,
ele reprezintă **ideea de drept** a vechiului regim din Franța,
spiritul nou din codificările lui Napoleon. "
" Ei bine, **această colecție**, aproape **totalitatea legilor** care ne guvernează pe noi astăzi,
sunt cuprinse într-o **publicație** care nu are mai mult de **972 pagini** .
Legiferomania PNT ...
"Dacă facem o **comparație** cu **legiuirile din ultimul timp**,
și luăm legile unui singur an, de **exemplu anul 1929**,
legile care s-au făcut în acest an **sunt cuprinse într-o publicație de 1.599 de pagini !**
S-au elaborat în 1929, 228 de legi .
Dacă ținem socoteala de sărbători, dacă ținem seama de duminici,
în anul 1929, **s-a elaborat în fiecare zi câte o lege !**
" D-lor deputați, vă dați seama **ce fel de seriozitate reprezintă o asemenea legiferare**,
vă dați seama **ce prestigiu reprezintă asemenea norme** ?
O atare legiferare a avut efectul să **demoralizeze magistratura**,
a avut efectul să **piardă justițiabilului credința și respectul în legile țării.** "

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▣ Scăderile Parlamentului

- " O altă critică care se aduce Parlamentului, se referă la cel de-**al doilea rol important**,
la **rolul său de control**.
: Trebuie să recunoaștem, iarăși, că în ultimii ani, **n-a existat control parlamentar**.
Așa se explică slăbirea disciplinei aparatului nostru de stat.
: În schimb, **o parte din puterea legiuitoare**, **o parte din deputați**, ignorând atribuțiile lor,
s-au amestecat în resortul puterii executive.
Aici au provocat **discuțiuni pentru interese personale** și pentru **interese de partid**,
în contra legilor și regulamentelor, dispozițiuni care **au defectat în mod grav**
mersul aparatului nostru de stat.
:" În asemenea condițiuni, **viața noastră parlamentară suferă orice critică**.

În plus, în timp ce **nu se studiau legile** și în timp ce **se confundau puterile statului**, **Parlamentul a fost transformat într-o tribună** de unde **s-au vidat toate chestiunile personale și toate litigiile de partid**. Și asta **a scăzut în această adunare** interesul discuțiilor, **nivelul deliberărilor**, a scăzut astfel prestigiul instituției. "

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▫ Criticile parlamentarismului

▫ Virtuțile parlamentarismului

" D-lor deputați, față de această stare de lucruri , natural, **s-au formulat critici aspre contra instituțiunii.**

Au fost **personalități care au preconizat suprimarea Parlamentului**, ca **instituție inutilă**. Fără a intra în examinarea aprofundată și detaliată a acestei grave probleme, să vă expun anumite **considerațiuni** pe care eu le cred **concludente**.

" D-lor deputați, **forma de guvernare a popoarelor**

: nu este o chestiune care depinde de voința unor persoane, oricât de capabile, oricât de ambițioase ar fi aceste persoane.

Forma de guvernământ a popoarelor depinde de cauze mult mai profunde

: decât de anumite dorințe izolate la dictatură.

Forma de guvernământ a popoarelor depinde de evoluția lor politică, depinde de starea lor culturală, de starea lor economică.

Ce ni se propune în locul Parlamentului ?

: " Formule învechite, formule perimate ; formule care au fost bune pentru anumite timpuri , pentru timpuri apuse, care nu corespund însă timpurilor noastre .

Astăzi, când educația democratică , face să pătrundă principiile de libertate până în colțurile cele mai îndepărtate ale poporului ;

astăzi când trăim în veacul radiofoniei și a cinematografului vorbitor,

nu se poate vorbi în mod serios de dictatură.

" În al doilea rând, trebuie **să se facă o distincțiune**

între **o instituție în sine și cei ce temporal o servesc.**

Se poate întâmpla ca o instituție , în mod **temporar , să fie rău servită.**

Aceasta nu trebuie să atragă , în mod necesar, suprimarea ei.

Dacă biserica lui Christ , având drept doctrină cea mai perfectă regulă morală, regulă morală care realizează perfecțiunea , fiind de esență divină, este rău servită temporal, se poate cere oare suprimarea ei ?

" Apoi este de ajuns ca o primenire să se facă în rândurile acelor cari compun Parlamentul, este de ajuns ca să se dea un nou ritm vieții parlamentare de pe banca ministerială și de pe scaunul președințial, ca să se producă o schimbare în mersul instituției.

Ex. operativitatea și eficiența dezbaterii și adoptării **Conversiunii** .[-----]

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▫ Parlamentarismul - imperativ al regimului democratic.

▫ Parlamentarismul- instituție fundamentală a istoriei moderne românești

[LD : **o pledoarie** exprimată sintetic și exemplar ; **o demonstrație** a paradoxului susținut de partidele pro-dictatoriale , care-și săpu , inclusiv ele, dreptul la existență și liberă exprimare .

Pentru cine avea urechi de auzit și putere de rațiune !]

" Se mai invocă, d-lor deputați, **exemple de aiurea**. Fără să insist prea mult , trebuie să vă spun că , **dacă cercetăm aceste exemple , ele se întorc în favoarea sistemului parlamentar.**

Sunt unele state cari, după clipe tragice, **se întorc rapid către instituția parlamentului.** Alte state care, este drept, **au o aparență de înflorire sub o guvernare dictatorială,** sunt încă în timpul experienței.

Au o aparență de înflorire , d-lor deputați, fiindcă **ce putem ști noi , când vizităm o țară unde nu există libertate ?**

Ce putem ști noi despre ceea ce se întâmplă cu păturile de jos , cu raporturile sociale, cu starea economică a unei țări , unde nu există puțința de a ne orienta singuri ?

De aceea considerăm , d-lor deputați, că **ceea ce se petrece aiurea , sunt simple experiențe.**

" Și atunci , **se pune întrebarea : este timpul acum** , în împrejurările în care ne găsim noi, **să încercăm aceste experiențe ? Se pot preconiza schimbări de sistem** , când trebuie să ne unim cu toții , pentru consolidarea României !?

Este timpul acum ca să încercăm experiențe , când **însăși în trecutul nostru** , avem probe care ne arată că **sistemul parlamentar în țara noastră a dat rezultate excelente ?!**

" Este banal să vă reamintesc că **sistemul parlamentar a făcut România Mică , a pregătit România Mică ca să realizeze România Mare ,** că acest sistem **a prezidat unirea tuturor românilor."**

" D-lor deputați, în urma acestor considerațiuni , chestiunea ce se pune , **singura chestiune ce se poate pune,** este aceea de **a vedea cum se poate redresa sistemul parlamentar , cum se poate face din legiferare o adevărată operă legislativă, cum se poate ajunge la un control parlamentar serios. "**

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▣ Parlamentarismul - rațiunea existenței partidelor

" Aceasta depinde numai de patriotismul partidelor politice.

Partidele politice trebuie să-și spună că **existența lor se justifică numai în măsura în care ele sunt folositoare țării.**

Partidele politice care sunt **presupusul parlamentarismului și al democrației** , ele dând unitatea , coeziunea, directivele lucrărilor noastre ;

partidele politice care au **rolul de a activa de jos în sus**,

în sensul de a face cunoscut conducătorilor care sunt **doleanțele și necesitățile masselor ;**

partidele politice care au **rolul de a activa de sus în jos**,

în sensul **de a imprima** păturilor celor mai îndepărtate ale poporului **ideea de solidaritate , ideea de unitate, ideea națională ;**

partidele politice care **pot și trebuie să activeze în diferite moduri** ,

fiind multe **căile care duc la înflorirea patriei ;**

partidele politice , însă , trebuie **să cadă de acord** , în mod hotărât , asupra unui punct : acela de **a face din legiferare și din control parlamentar , o realitate. "**

" Atunci când **puterea legiuitoare , putere majoră față de celelate puteri în stat** ,

va funcționa în aceste condițiuni , **va putea imprima întregului aparat de Stat** ,

simțământul de dreptate, simțământul de legalitate, simțământul de moralitate,

și astfel **să putem să înfruntăm** cu succes nu numai **crizele pasagere interne,**

dar toate **amenințările de afară "** (**aplauze prelungite pe băncile majorității**

C.Petrescu -Ercea / 30 nov.'34

5. Comemorarea unirii Ardealului , Cameră, Senat, 1 dec.'34

M.Djuvara , Gh.Tătărăscu, Dinu Brătianu / Leonte Moldovanu, Al.Lapedatu .

[LD : la această ședință comemorativă , iau cuvântul și ceilalți reprezentanți ai partidelor parlamentare .Singurii care **nu iau cuvântul** , sunt reprezentanții **PNȚ** .

Mihalache a explicat acest " boicot" ... în stil specific. **Vezi fișier PNT**

Cum nici Vaida nu este ... iată cum parlamentul românesc serbează 1 dec. fără ardelenii care au organizat marea adunare de la Alba Iulia !

PNȚ tratează Bucureștiul , precum altădată trata PNR, Budapesta !

Dar și liberalii... sunt ingrați și lipsiți de tact.

Rezum cuvântările, extrăgând lucrurile semnificative .]

Camera.

Pe banca ministerială : **Gh.Tătărăscu , gral Paul Angelescu , I.Inculeț, V.Sassu, Valer Pop, Victor Slăvescu, dr.Costinescu, Mitiță Consantinescu, Gh.Leon , Valer Roman .**

▣ **M. Djuvara / 1 dec.'34**

Evocă hotărârile provinciilor care s-au unit cu țara : Basarabia, Bucovina, Ardealul, Banatul

" **Trebuie să se știe** pretutindeni că , **oricari ar fi disensiunile dintre noi în țară,**

în căutarea celor mai potrivite mijloace pentru înălțarea Patriei noastre,

stăm cu toții strănși ca unul într-un singur gând și un singur suflet ,

[LD : și nu era deloc așa !] în jurul Tronului ,

pentru apărarea cu orice preț a patrimoniului sfânt ..."

Face elogiul Miciei României din ultimul veac ; Vechiului Regat ; armatei ;

Regilor Carol I , Ferdinand și Reginei Maria ; Ion I.C.Brătianu ;

Dar ...nu spune nici o vorbă despre Adunarea de la Alba Iulia,

despre personalitățile ardeleni , despre acel 1 decembrie comemorat ...

Dar ...elogiază faptele prințului Carol în primul război :

" **Să ne înălțăm gândurile** în clipa de față **către Tron,**

ușurând greaua sarcină de consolidare a **Aceluia**

spre care merg astăzi toate nădejtile și aspirațiile noastre ,

Rege care, pe când era încă **prinț moștenitor** , în timpul ocupației inamice , în cursul istoricului

Consiliului de Coroană de la Iași , în care aveau să se hotărască destinele noastre ,

a declarat , cu un curaj și cu o energie plină de însuflețirea tinereții ,

că **El refuză** a primi orice încercare de **pace cu inamicul lipsită de demnitate** ! [-----]

Astăzi nouă ne incumbă datoria grea a apărării și a întăririi patrimoniului moștenit.

Ținem să se știe că, în această scop, **stăm cu toții strajă în jurul Lui** [-----]

Față de uneltirile îndrăznețe ale vrăjmașilor patriei , răspundem hotărâți cu toții :

Nu, nu , niciodată ! Nici un petic din pământul sfânt și indivizibil al neamului românesc

nu va putea fi atins de nimeni atât timp cât va ființa un suflet românesc !" -

▣ **Gh.Tătărăscu / 1 dec.'34**

[LD : iată pe **Tătărăscu** rostind cuvintele potrivite unui asemenea moment .

Nu se poate spune că nu devenise un bărbat de stat , omul cu cea mai mare răspundere ,

și nu se poate spune că nu se ținea de cuvânt în intenția destinderii .]

" **În ziua acestei comemorări** se cuvine **să ne desfacem de tot ce este trecător,**

pentru a **ne identifica numai cu ce este etern în rosturile neamului nostru .**

În îndeplinirea acestei porunci, să aducem **prinosul nostru de recunoștință**

tuturor acelor **luptători și cărturari ai Ardealului**, care au pătimit și s-au jertfit de-a lungul vremii

pentru gândul Unirii. Să aducem apoi prinosul nostru de **laudă marilor români**

cari în **1 decembrie 1918** , biruind toate lovirile și toate piedicile ,

au știut să împlinească voința generațiilor apuse.

" **Să-i așezăm în slava acelei zile** pe toți cei ce au pregătit și au desăvârșit acest mare fapt:

pe **Gh.Pop de Băsești, pe Braniște, pe Mihaly, și pe Lucaci, și pe Vasile Goldiș, și pe Ștefan**

Cicio-Pop , **pe toți cei morți și pe toți cei vii** . [LD : aici trebuiau să se simtă Vaida și Maniu]

" Să-i așezăm alături de **cetele de mii de plugari și de păstori** , care ca la un apel al istoriei, au alergat din cele patru unghiuri ale țării **în cetatea sfântă** :

< noi vrem să ne unim cu țara ! > ;

să-i așezăm alături pe **soldatii sfărâmați de hoatre** cari, purtând steagurile eliberării , au pecetluit cu **sângele regatului** reînvierea Ardealului .

" **Pe toți - dar pe toți să-i așezăm în slava acelei zile** , care apostrofează România lui **Ferdinand** , întâiul Rege al tuturor românilor și încununează **sforțările și muncile lui Ion I.C.Brătianu și ale sfetnicilor săi**.

" Și apoi, **slăvind această zi, să proclamăm din nou cu mâini împreunate** ,

hotărârea de a păstra neatins regatul ,

pe care ni l-au încredințat jefele martirilor și eroilor noștri,

și **să ne întărească în această hotărâre** ,

zarva crescândă a celor cari , învinși de dreptatea istorică, nu vor să uite privilegiile silniciei "

[-----]

" În slujba idealurilor de muncă, de pace și de concordie,

sub **înțeleapta ocârmuire a lui Carol II consolidatorul** ,

neamul nostru va continua să-și îndeplinească , în acest colț de lume, **misiunea istorică ."**

▣ **Dinu Brătianu / 1 dec.'34**

[**Și Dinu Brătianu vorbește ca un mare om de stat , ținând o cumpănă dreaptă pentru făuritorii României Mari : ardeleni, regățeni, armată, popor. Preamărește pe Marii Regi care au înfăptuit unirea, pe oamenii politici care au preparat-o ,pe marii viteji care s-au jertfit.]**

"**În numele partidului național-liberal**, mă asociez la cuvântarea președintelui nostru, pentru comemorarea unei zile mari în istoria neamului nostru.

Actul unirii nu este un act spontan ,

ci a fost **lung pregătit de generațiile care ne-au precedat** .

"**Simțământul originii comune și al unității neamului**

l-au redeșteptat cronicarii și intelectualii ardeleni ,

simțământul patriotismului , luptătorii români de peste munți

și **patrioții Principatelor Române** cari s-au sacrificat pentru liberarea țării noastre.

Războiul independenței și războiul balcanic au dat poporului nostru încrederea

în virtuțile militare cu care se puteau cuceri teritoriile cotoșite de stăpâniri străine.

" De dezvoltarea Vechiului Regat și de puterea lui militară , depindea viitorul românismului [----]

PNL are mândria de a fi cuprins în sânul său pe **oamenii mari cari au preparat zilele fericite de azi** . [-----] În acest moment , **gândurile noastre recunoscătoare** trebuie să meargă la

Marii Regi care au preparat și înfăptuit Unirea, la **oamenii politici** care , luând o grea

răspundere, ne-au dus la rezultatul mult dorit , și la **sutele de mii de viteji și martiri** cari,

prin sângele lor, au încheiat unirea ce sărbătorim azi. "

Senatul

▣ **Leonte Moldovanu**

[LD : salută prezența în Senat a patriarhului **Miron Cristea**, a episcopului **Hossu**, a lui **Vaida -Voevod** ... care au adus actul de unire a Ardealului la regatul României.

Evocă treptele desăvârșirii statului național unitar .]

" Se împlinesc azi **16 ani** de când **Adunarea Națională din Alba -Iulia**

a decis **alipirea deapaurarea și fără condițiuni cu Regatul României** a ținuturilor de peste munți

[...] Vineri, **6 decembrie 1918**, au venit la **București** și au prezentat **MSRegelui Ferdinand**

deciziunea poporului românesc relativă la Unire ,

cei patru reprezentanți ai neamului nostru de acolo.

Unul din ei, care au adus hotărârea , s-a stins în timpul acesta . El este **Vasile Goldiș**, a cărui amintire va rămâne neștersă în memoria noastră.
Ceilalți trei sunt : Înalt Prea Sfinția Sa **Patriarhul Miron Cristea**, și Prea Sfinția Sa **Episcopul Hossu** , precum și **d.Vaida - Voevod**,
sunt prezenți în mijlocul nostru și noi îi salutăm cu toată dragostea și cu toată căldura ,
pentru că ei înfățișează și astăzi , cum au înfățișat și atunci ,
pornirea cea mare a sufletului românesc , de a trăi cu toții la olaltă.

" **La 9 aprilie 1918 , Basarabia**, prin libera voință a norodului, s-a reîntors la patria mamă , după 106 ani de despărțire silnică.

" **La 28 noiembrie , același an, 1918, Bucovina**, dulcea Bucovină, după 144 de ani de la răpire, prin intrigă și mită, prin Congresul său general de la Cernăuți, hotărăște necondiționata alipire și pentru vecie cu regatul român.

" **La 1 decembrie 1918, poporul nostru din Ardeal** și celelate părți de acolo, printr-un elan sufletesc fără margini, decide de asemeni unirea acelor ținuturi pe vecie și fără condițiuni, cu patria mamă.

" **În chipul acesta se întrește România Mare cu toate ținuturile românești și cu toți fiii neamului nostru . "**

▣ **Al.Lapedatu** (din partea guvernului

Evocă **actul de la Alba-Iulia** , de la 1 dec.1918.

Precizează **semnificația evenimentului : simbolul unității , solidarității și al disciplinei** ce a dominat **conștiința națională a neamului românesc** în viața politică a fostei Ungarii, de la 1791 , de la **Supplex Libelus Valachorum** , până la 1918, la Unire.

Subliniază **caracteristica celor două uniri** : unirea mică, de la **1859**, pentru țara cea veche ; unirea mare, de la **1918**, pentru țara cea nouă.

Preamărește amintirea duiosă a celor **trei mari conducători ai Adunării** : **Gh.Pop de Băsești** (președintele **Șt.Cicio Pop** (organizatorul și **Vasile Goldiș** (raportorul grandioasei manifestări naționale.

"**Legătura dintre cele două evenimente** este coincidența , într-adevăr minunată, că pe când **la Alba Iulia se aclama unirea politică, la București**, în aceeași zi, se petrecea **primirea trumfală în Capitala țării a Regelui unității naționale și a glorioasei sale oștiri "**

Comemorarea Unirii / 1 dec.'34

6. I.Mihalache, declarație de presă : de ce nu a vorbit **PNT** în Parlament , 1 dec.'34

[**LD : PNT se comportă la București** , precum , altădată, **PNR** , la **Budapesta** . **Boicotează parlamentul român, precum au boicotat încoronarea de la Alba Iulia, precum au boicotat participarea la dezbaterile constituyentei .]**

Facla /

În ședința Camerei , consacrată unirii cu Ardealul,

n-a luat cuvântul nici un reprezentant al PNT .

După terminarea ședinței, **Ion Mihalache** a făcut această **declarație presei** :

" **N-am luat azi cuvântul din două motive** .Pentru că, cum am declarat și în alte împrejurări, **Partidul liberal**, prin atitudinea lui , **a făcut cu neputință alte raporturi** cu partidul național-țărănesc, **decât cele de război permanent.**

Nu s-ar fi dat , prin urmare, **justa interpretare declarațiilor noastre** de deplină solidaritate națională pentru apărarea patrimoniului comun obținut prin voința unanimă a întregii suflări românești.

" **În al doilea rând, n-am vrut să se creadă că facem capital de partid** , din ceea ce de mult a devenit **capital național.**

Slăvim actul unirii **prin tăcere** și vom ști să tragem învățământul evenimentelor de la 1916- 1918 și să împlinim poruncile prezentului. "

Mihalache / 1 dec.'34

7. Comemorarea unirii Ardealului , Ateneu , Liga Antirevizionistă , 1 dec.'34

("Universul " , 3 dec.'34

I.Nistor (ministrul Muncii

Evocă luptele românilor , de-a lungul veacurilor ; evocă adunările naționale de unire - Basarabia, Bucovina, Ardeal ; respinge revizionismul maghiar :

" **Hotarele țării noastre n-au fost trasate la masa verde a diplomației** , cum se obișnuia pe vremuri . Ele au fost așezate temeinic prin **voința unanimă a neamului** , exprimată în mod liber și hotărâtor, la **Congresele Naționale de la Chișinău , Cernăuți și Alba Iulia .**

" **Hotarele țării noastre coincid cu expansiunea etnică a națiunii române.**

Ele nu cuprind teritorii în care **conștiința solidarității naționale** să nu fi fost totdeauna vie și activă. În cuprinsul acestor hotare neamul nostru, în ciuda vijeliilor seculare,

și-a conservat rasa, limba și credința.

În cuprinsul acestor hotare , poporul român s-a împărțit de farmecul libertății și al **independenței**, bunuri sfinte și ideale, pentru apărarea cărora el este obișnuit a nu precupeți nimic, ci să jertfim tot , până și viața .

" Iată de ce credem că , **în fața hotărârii noastre bărbătești ,**

de a păstra neștirbite aceste hotare ,

: visurile revizioniste ale unora **vor trebui să dispară ,**

cum dispar și se sting la soare negurile otrăvitoare .

: Iar dacă ele ar continua să persiste, atunci **nu ne vom sfii de a împrăpăta** , acolo unde trebuie , **amintiri vechi și prea curând uitate** , că **vadurile Tisei n-au fost așa de greu de trecut precum se credea.**

Este bine să se știe că **poporul român, unit politicește într-o singură țară** și contopit sufletește într-un singur gând, este **astăzi**, mai mult ca oricând, **în stare de a-și apăra hotarele.**

De aceea , **putem privi cu deplină liniște și încredere în viitor ,**

câtă vreme ne simțim **una cu dorul nostru de muncă** , în **spiritul nostru de jertfă și**

în **dragostea și încrederea noastră față de augustul nostru Suveran, Majestatea Sa Regele Carol al II-lea**, în care națiunea română întreagă , vede pe **vajnicul și aprigul apărător al hotarelor țării .**

: La glasul sinistru de revizuire al unora, noi răspundem cu încredere și hotărâre :

<Trăiască armata română biruitoare ! > <Trăiască Regele, apărător de hotare ! >"

I.Nistor / 1 dec.'34

8. Întrunire a organizațiilor feminine,PNL, sector 1 -" Galben" , 1 sau 2 dec.'34

("Universul " , 3 dec.'34

[**LD : din păcate nu am multe documente din care să rezulte participarea femeilor**

la viața politică. Mai mult din amintirile povestite de mama, știu că și doamnele

votau la alegerile comunale. Oricum, dau această notă , per exemplu .

Îmi place formula de prezentare a numelui , care spune ceva !

Voi vedea dacă mai găsesc ceva ...]

În casele d-nei **Sofia prof.I.G.Popescu** , din str. Suvenir 3, s-a ținut o întrunire

a organizației feminine din culoarea de Galben , a PNL

Cu această ocazie s-a constituit **Secția V a org.feminine din sector.**

Au luat parte numeroase doamne și domni , printre cari : d- na **dr.Costinescu (d-na ministru ! ,**

d-na **Cicero Gorciu** cu soțul, dna **Maria preot Georgescu-Silvestru [cucoana preoteasă !]**

cu părintele, d-na **col.Slăvescu [d-na colonel !]** , etc etc

D-I **A..Popescu -Necșești** (prim-ajutor de primar al Capitalei , **I. Săbăreanu** (primar sector , **N.Batzaria** [LD : "Moș Nae" de la Universul ?] , prof.Paulian, deputat Elefterescu
S-au discutat chestiunile secției : **asistența socială , probleme edilitare**

(PNȚ , discurs la mesaj , 5 și 8 dec.'34

Victor Iamandi - intervenții polemice.

(DAD, MO nr.9 , din 5 dec, p. 112- 116 ; MO nr. 10 , din 8 dec., p. 139-142

9. **Șt.Mihăescu / 5 dec.'34**

▣ **Intervenționismul de stat**

[LD : în Cameră erau vreo 20 deputați, fiind absenți confrății .

Dacă l-am fișat , am făcut-o mai mult pentru a arăta **atmosfera parlamentară, vulnerabilitatea doctrinară a PNȚ și intervențiile lui Iamandi** .

Mihăescu , inginer, industriaș român, tehnocrat , cu admirație și vederi de stânga ,
întrevede **ajungerea la comunism pe calea evoluției , nu a revoluției.**

Tot discursul este construit pe această demonstrație.]

: " **Actualul guvern este lipsit și de autoritate politică și de concepție economică .**

(**întreruperi PNL** Guvernul actual **nu are autoritate politică** , pentru că PNL
este **lipsit de unitate** și pentru că este **lipsit de șef !** (**întreruperi PNL**

" **Șeful dvs nu mai este ascultat** . Dvs, guvernul, sunteți lipsiți de autoritate politică ,
pentru că **PNL nu mai are ideal** .Și fără ideal și fără credință, nu se poate governa nici în timpuri
normale , cu atât mai puțin în timpuri așa de grele ca cele de astăzi ! (**întreruperi PNL**

Politica Intervenționistă ...

: " **Guvernul este lipsit și de o concepție economică** precisă și clară.

Guvernul și PNL **pretind că fac o politică liberală !**

În realitate , politica care o face este **o politică intervenționistă , haotică și tiranică.**

Este destul să mă refer că de două luni Consiliul de Miniștri și delegația economică
caută **un regim al comerțului exterior , și nu reușesc !**

S-au luat măsuri , s-a revenit asupra lor și nimeni nu mai știe care este ...

- **Vict.Iamandi** : Mâine dimineața veți fi satisfăcut

- **Mihăescu** : Aș fi fericit , ca unul care sufăr...să aveți mâine o astfel de concepție....

: " **Acest intervenționism economic, steril și tiranic,**

nu a putut să dea rezultat nici în trecut , când era aplicat de oameni ca

Ionel Brătianu , Vintilă Brătianu și Alexandru Constantinescu .

Credeți dvs că **va putea să dea rezultate astăzi**, când este **aplicat de pigmei ?**

- **Vict.Iamandi** : Dvs vă plângeți, d-le Mihăescu , că vă întrerupe Camera.

Dar **dvs sunteți vinovat că prin atacurile dvs glumețe** , pe care eu vreau să le iau

în serios, și pe care ni le aduceți personal nouă, când **ne faceți pigmei**, provocați Camera.

Eu accept, la urma urmelor, să ne ironizați.

Dar **noi avem un trecut** cu care ne putem compara.

: **Dvs nu aveți nimic, trecutul dvs este inexistent.**

Dr.Lupu, care are un trecut însemnat , dacă vrea să facă comparații, tot în PNL le găsește,
căci **cu Ionel Brătianu, Vintilă Brătianu și Ion Duca și-a făcut d-sa educația politică.**

Evident , d-ta vrei să **ții un discurs care să aibă răsunet la Romaniți** ,
dar aici suntem la centru !

- **Mihăescu** : "D-lor deputați , **acest regim intervenționist și tiranic**, nici când a fost aplicat
de Ionel și Vintilă Brătianu nu a dat rezultat ... [LD : și iar durerea lui cu permisele de export ;
cu statisticile ;cu greutățile întâmpinate de el ca să se informeze ; lucruri administrative ;
planul de sistematizare al Capitalei care se face de vreo 30 de ani .

Un haloimâs care poate fi orice ... dar nici într-un caz atac doctrinar !]

- **Iamandi** : Dvs sunteți contra **intervenționismului de Stat** ?
- **Mihăescu** : **Eu sunt pentru intervenționism eficace** .Altul decât acel practicat de dvs .
- **Serdici** : Doctrina liberală nu admite intervenționismul de Stat ...
- **Iamandi** : Vechiul liberalism din Ardeal, pe care-l cunoașteți dvs, acela nu a fost aplicat nici o dată !
- **Mihăescu** : **Eu nu sunt pentru revenirea la economia liberală clasică.Nu !**

Nu sunt de părere că este bine să ne întoarcem la ea.

Economia liberală a fost folositoare în secolul trecut .În jurul **anului 1800** , omenirea și-a dat seama că indivizii lucrează cu randament mai mare dacă se face apel la interesul lui personal.

[**LD** : își etalează lecția lui elementară de istorie economică **sclavagism ; ev mediu ; garantarea proprietății ; libertățile individuale ; libera concurență ; polarizarea bogăției ; criza liberalismului ; criza economică ;**]

- **Iamandi** : **Dvs aduceți aici procesul** care a făcut **motivul acțiunii socialiste** de acum 70-80 de ani , și-l plasați în ultimii 5 ani ! Dați-mi voie să vă atrag atenția că ,

la noi, acest liberalism economic nu a fost aplicat nici o dată.

Noi am făcut intervenționism de stat , de la început ,

pentru că **Statul a întemeiat toate instituțiile** , așa zise **burgheze** , începând **de la 1881** , când s-a întemeiat și **Banca Națională** , și mergând până la **Constituția din 1923** , care , prin ea însăși , **este definiția intervenționismului de Stat** .

Ea iese din cadrul concepțiunii clasice , **de care vorbiți dvs** . El s-a aplicat în **Anglia** , unde era o societate industrială ... Acolo și-a făcut teoria **Karl Marx** , înspăimântat de dezechilibrul dintre muncă și capital ;

Acolo a apărut "**Capitalul**" lui **Marx** și critica societății capitaliste ...

- **Șt.Mihăescu** : **Aș vrea să vorbesc de guvernarea actuală , dar nu mă lăsați** , pentru că atunci când am vorbit de situația din țară , **toți ați sărit la mine...**
- **VSRadu** : Faci teorii greșite , vorbești de liberalism, de doctrina liberală ... de Anglia, de România la 1800 ... Nu-mi vorbi de liberalismul economic! Asta o știu și copiii de școală !
- **Șt.Mihăescu** : Când ți-am vorbit despre România , **săreai în sus ca un prâsnel !**

[-----]

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

▣ **Progresul prin mașinism**

▣ **Scăderea orelor de muncă : 12, 8, 4 , 2 ore/ zi**

[**LD** : face un tur prin lume, prin America , vorbind de supraproducție, de invenții ținute la secret, de ieftinirea energiei, de faptul că omenirea ar putea lucra doar 2-3 ore pe zi ;

de entuziasmul pentru binele general din Rusia ; de faptul că nici indivizii nu vor mai simți nevoia proprietății individuale , oamenii ar renunța de bună voie la averea lor ...

El vorbește de o revistă "**Lupta**" , la care , **din 1930** , a susținut aceste teorii .

Întrucât aceste teorii sunt național-țărănistice ... asta nu mai explică ...

În realitate , **Mihăescu este atras de realitățile americane...**

pe care le consideră a fi **calea spre comunism !**]

- **Iamandi** : **Dvs , ca inginer** , nu vă dați seama că cu cât **progresul mașinismului** este mai mare cu atât **numărul șomerilor crește ?!** **Eu nu pot înțelege teoria dvs** , care ați spus că, încet , încet , **omenirea va fi foarte satisfăcută** și cu numai cu **2-3 ceasuri pe zi de muncă** , **omenirea va fi satisfăcută** , și ați dat ex Americii. Dar știți câți șomeri sunt azi în Germania, în Anglia ?
- **Mihăescu** : Este **lupta tragică** care se dă în **America**.Lumea nu-și dă seama că **nu este o criză conjuncturală, ci structurală**. În America [**vorbește despre mașinism**]
- **Iamandi** : Eu te întreb pe d-ta atât : **cum ai să aduci această fericire de care vorbești d-ta ? În numele cărei doctrini și ideologii vorbești d-ta ?**
- **VSRadu** : Dta **vorbești de organizarea producției** și susții că producția organizată

Într-un anumit mod, **va rezolva problema fericirii omenești.**

Dar cum se va face **repartizarea acestor bunuri ?**

- **Mihăescu** : Dvs sunteți îngrijorați de asta ? A reușit omul să le producă , și nu va reuși să le împartă și să le consume ?

[-----]

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

▣ **Comunismul rusesc**

▣ **Stânga intelectuală**

▣ **"Comunismul " evolutiv...**

[LD : nu contează că este o **simplă șuetă parlamentară** ; că în parlament mai rămăseseră vreo 20 de oameni .. Importantă este **existența problemei, lansarea întrebărilor** și faptul că ea se putea discuta liber ...]

- **Iamandi** : **În Rusia** cel puțin s-a încercat , pentru experiență , **s-a comunizat** și s-a ajuns...
- **Mihăescu** : Cu forța ...
- **Iamandi** : Desigur. Atunci **nu-l cunoști pe Marx**. Dvs știți că **Marx recomandă**, pentru perioadele de tranziție, **dictatura proletariatului**. Nu se poate altfel. **Este o formulă absurdă** , dar, în sfârșit, pentru că **această absurditate s-a realizat** , **trebuie să constatăm faptele**.
- **I.Hudiță** : O formulă.
- **Iamandi** : Este o formulă. Nu știu însă dacă **în Rusia comunismul mai este în forma lui inițială**. Acolo s-a făcut experiență .Nu știu însă dacă acolo, s-a ajuns la formula de fericire pe care o recomanzi d-ta; să-ți spun drept , **eu nu am auzit până acum această teorie** ...
- **Mihăescu** : Nu se poate face o comparație între ce este în Rusia și ce am susținut eu. Eu am spus că **nu sunt de părere să facem o experiență de comunizare, ca în Rusia. Comunizarea**, eu cred că **va putea veni mai repede , prin progresul tehnic, decât prin dictatura proletariatului...**
- **Iamandi** : **Marx** spunea că în **10 ani, societatea capitalistă se va prăbuși**. Dar au trecut de atunci de 7 ori 10ani, și **societatea capitalistă nu s-a prăbușit ...**
- **Mihăescu** : Eu nu pot fi făcut vinovat de ceea ce spunea **Marx...** Într-o țară mixtă, cum este America ... țară unde industria și agricultura -- [**dă cifre, privind orele de muncă, nr. de șomeri, de fermierul american, cum este îmbrăcat, cum trăește ... etc etc ...**] [-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▣ **Stat țărănesc ?**

[LD : chiar dacă întortochiat și confuz, Mihăescu ajunge, totuși, să schițeze câteva componente ale aceluia preconizat **stat țărănesc** , pe care alți național-țărănești nu au făcut-o până atunci.

Așa că ... iată-l făcându-și datoria față de partidul în care s-a înregimentat, parcă... după o imaginată tragere de mânecă din partea colegilor ...]

" **Dacă actualul intervenționism de stat este destinat prăbușirii** , înseamnă asta că economia noastră va evolua **spre economia liberală clasică ?**

Nicidecum ! Acest lucru nu este nici posibil nici de dorit [-----]

Dar dacă proprietatea individuală , care stă **la baza capitalismului clasic**, nu mai este așa de necesară, asta înseamnă că **economia noastră se îndreaptă spre o economie comunistă ?**

Nicidecum ! Acest lucru nu este nici cu putință și nici nu este înțelept !

[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▣ Statul Țărănesc Național

▣ Statul liberal.

▣ Statul neoliberal

"D-lor deputați, **economia social-organizată**, pe care am avut onoarea să v-o expun, o opunem nu numai **actualului sistem intervenționist**, tiranic și steril, dar o opunem și **liberalismului cointeresărilor**, după care oftează **aripa bătrână din partidul liberal**; o opunem și **neo-liberalismului sonor dar gol**, pe care îl propagă d. **Iamandi**, în numele **aripei tinere a partidului liberal** o opunem și **economiei bolșevice, a suferințelor inutile**; o opunem, în fine, **și oricărei dictaturi**, fie că ar veni cu decret, fie că ar veni **prin lovitură de stat**, fie că ar veni **de la dreapta, fie că ar veni de la stânga.**"

[-----]

Șt.Mihăescu / 5, 8 dec.'34

10. I.N.Drăghici (PNL- deputat de Tulcea , discurs la mesaj , 8 dec.'34

Victor Iamandi (subsecretar de Stat - replică

(DAD, MO 11, șed. din 8 dec.'34 , p. 143 - 152 Doc.integral- **fișier PNL IX**

[LD : Bănuesc - fără dovezi - că el poate fi considerat ca făcând parte din gruparea " bătrânilor" , poate loial lui Dinu Brătianu.

Sau pur și simplu este un nemulțumit , un acrit , un "fost" ...

În spatele cărora **propoziții ironice** și a câtorva **reprise de ilaritate** ,

se întrevede însă **situația dificilă și confuză** în care se afla **partidul liberal**

la un an de la **preluarea guvernării** și de la **asasinarea lui Duca** :

împărțit în tabere , pe grupări, pe ranguri, pe generații ...

Culmea este că acest Drăghici , care cândva făcuse parte dintr-o "**biseriçuță de stânga**"

a PNL ,**acum** contesta dreptul tinerilor de a forma grupări ,

ceea ce indică , **realitatea obiectivă a conflictului dintre generații.**

..... Eu, ca istoric, **știu că nu a fost doar atât.**

Din **pepiniera elitelor tinere** de la "**Părerii Libere**" și "**Grupul H**" ,

treptat-treptat , **Tătărescu** - și prin el **Carol II** - va selecta o "**garnitură de încredere**" ,

un "stat major" , un "**rezervor**" de cadre devotate .

În momentul **1934**, se consuma **începutul acestui proces**, care va culmina , în **1938**,

cu părăsirea PNL ... și sprijinirea dictaturii regale .

Fără a acorda "certificate de dreptate" eu trebuie să consemnez **realitatea clipei .**

Ori, **explicațiile date de Iamandi au fost convingătoare .** După explicațiile lui

și intervențiile altor colegi ... când Drăghici a perseverat cu îndoiala ,

parlamentarii majoritari au părăsit incinta în număr mare - ceea ce nu s-a mai întâmplat ! -

și Drăghici a fost înfrânt și descumpănit.]

Drăghici /

/ Autoprezentare / situația internă a PNL /

/ Retro : Acțiunea pentru votul universal /

/ Monarhia-Regele Carol II -Camarila /

/ Politica externă : relațiile cu URSS - pericol comunist ? - Comisia Europeană a Dunării /

/ PNL : "bătrânii " -" tinerii" / Părerii Libere / Grup H /

/ Partidele opoziției : mici -anti-rotativă / mari- agitații inutile, premature /

/ PNȚ : dezastrul guvernării /
/ Activitatea guvernului : Conversiunea -pozitiv / starea de asediu și cenzura - negativ /
desființarea subsecretarilor de stat /
/ Parlament - parlamentarism /
/ Va vota Răspunsul la Mesaj /
Victor Iamandi /
/ Părerii libere =stânga intelectuală militantă / inițiată de Duca / alăturareDinu Brătianu /
/ Grup H = grup parlamentar activ /
/ Congresul județean PNL - Iași /
/ Dezavuarea criticilor lui Drăghici /

Drăghici / 8 dec.'34

(Este primit cu aplauze

▣ Autoprezentare

▣ Grupări în PNL

" Dle președinte, d-lor deputați, aplauzele cu care am fost primit la tribună ,
invederază că dvs nu mă considerați aici ca pe un vorbitor prezumțios ,
ci **mă considerați ca pe un om de treabă** , care **nu are nici veleitatea unui tânăr**
care vrea să se producă și **nici a unui bătrân** care se simte obligat să vorbească .
" **N-am râvnit** niciodată și nici nu râvnesc la **demnitatea de a fi ministru** și **nici chiar**
subsecretar de Stat , cu atât mai mult cu cât
sunt partizanul desființării acestor subsecretariate ." (ilaritate
" **Nu fac parte** , d-lor deputați, **nici din < grupul H >** și **nici din grupul < Părerii Libere >**
(ilaritate **Sunt pur și simplu un liberal sadea** , cum sunt cei mai **mulți dintre dvs**,
a căror păreri poate **le reperezint la această tribună**, considerându-mă **un fel de procurator**
al dvs , bine-nțeles rămânând să se vadă la sfârșit dacă v-am falsificat sau nu semnătura "
(ilaritate **Ca vârstă** , de asemenea, **nu sunt interesant** , fiindcă **nu mă aliniez**
nici în rândul energiilor mari , la care ar face apel **dl Tătărăscu**,
nici în rândul celor mai bătrâni , la înțelepciunea cărora ar face apel **dl Dinu Brătianu . "**
(ilaritate
- **N.Constantinescu -Bordeni** (PNL-georgist : Dle Drăghici , **Horățiu spunea :**
< In mediu stat veritas ! >
- **Drăghici** : Dta dle Constantinescu -Bordeni , știu că **m-ai simpatizat totdeauna .**
Dar simpatiile care-mi vin din afara partidului meu îmi fac câteodată rău
în propriul meu partid. (ilaritate
" Ei bine , eu ... **mă mândresc** de a fi fost tocmai printre **promotorii votului universal**
[-----Galați , " **Votul Universal**" ...înainte de R1 ---- -----]
Mitiță Sturdza ne spunea : **< prostiile astea sunt bune pentru opoziție >**
- **N.C.Popescu** : Așa cum se spune de **grupul H** de acum ; **erați grupul H de atunci .**
- **INDrăghici** : Deoarece mă provocați , vă promit că **voi reveni asupra acestui grup H**,
pentru că **este o mică diferență** : atunci **gruparea noastră** , pe care Mitiță Sturdza
o numea bisericuță , avea o idee ; pe când acum , în ce privește **grupul H**,
mi s-ar părea că **el are mai mult o tendință**
- **N.C.Popescu** : **Ești greșit !**
- **INDrăghici** : În orice caz , trebuie să recunoașteți că **noi aveam** încă de pe atunci
înalta protecțiune și autoritatea morală a lui **Ionel Brătianu** care , pe atunci,
fără să fi fost încă ales șef al PL , ne susținea în mod fățiș .
- **N.Constantinescu -Bordeni** : din mișcarea dvs de atunci ...făcea parte și
grupul de la Ploești , condusă de **Alex.Radovici**, **Ionescu -Quintus** și **I.Nicolaescu**
- **INDrăghici** : Dvs , cu **"republica de la Ploești"**, **ați depășit tendința noastră .**
[**Monarhia --- Politica externă ----- politica internă ----- situația partidelor ----- vezi mai jos]**

Drăghici / 8 dec.'34

▣ **Votul universal**

Proiectul a provocat discuții și teorii.

Unii au luat-o cu vreo 6000 de ani în urmă ca să arate etapele prin care au trecut energiile de care dispune astăzi omenirea, dublate sau multiplicare, în raport cu energia umană propriuzisă.

Altcineva - și regret că a fost din majoritate - a **repus în discuție problema votului universal** și, speriat oarecum că parlamentarismul s-ar clătina, a discutat cauzele interne și externe ale acestui pericol, pentru parlamentarism, **găsind**, până la sfârșit, **vinovat**, însă, **votul universal**.

" Ei bine, eu nu sunt de aceeași părere și **mă mândresc de a fi fost** tocmai printre **promotorii votului universal**. Și, ceva mai mult, cu toată modestia mea aparentă, trebuie să vă spun că **am înfruntat** degetul magnetic al **șefului Partidului Liberal** de pe vremuri, al regretatului **Mitiță Sturdza**, care, atunci când noi scoteam la Galați, răspândit pe țara întreagă, ziarul intitulat "**Votul Universal**" - vă citez câteva din numele celor care erau grupați la acest ziar : **dintre morți**, Deodat Țăranu, în casa căruia se redacta ziarul, apoi **Morțun, Radovici, Buzdugan, Pastia, Jean Bart**, și tatăl colegului nostru **Emil Codreanu**; **dintre vii** : **ICAtanasiu, Constantin Graur, Teodor Tenea** (senatorul nostru, **T, Ghiorghiu, Traian Alexandrescu** și alții - ne spunea (Sturdza : ne spunea : **<prostiile astea sunt bune pentru opoziție >**

Drăghici / 8 dec.'34

▣ **Monarhia**

▣ **Camarila**

" **Sunt de acord** cu capitolul care vorbește de **MS Regele**, căruia Adunarea înțelege **să-l exprime <sentimentele sale de adânc devotament >** și **să-l mulțumească < cu adânc respect pentru cuvintele de îmbărbătare și spor la muncă >** ce l-a adresat. Sunt de acord cu noțiunea de **profund devotament** și cu noțiunea de **adânc respect**; **găsesc însă că țara ar fi fost mai bucuroasă** dacă noi am fi exprimat și noțiunea de **dragoste**, care este **mai caldă** decât noțiunea de devotament și de respect.

" **Țara iubește pe Regele nostru**, fiindcă este **primul Rege care s-a născut pe pământul acestei țări** și urmărește cu multă și cu duioasă atențiune **toate gesturile regale**.

Eu nu pot să trec cu vederea că un fapt de mică importanță a sporit, după credința mea, dragostea pe care poporul o are pentru **MSRegele** : este vorba de **darea în judecată a d-lui general Dumitrescu** de la Comandamentul superior al jandarmeriei.

Gestul acesta alungă și risipește orice nor care ar mai fi fost, pentru **cine ar mai fi vrut să mai bâzâie** că **Regele nostru ar putea fi Regele unei camarile**.

[**aluzie Mihalache -Maniu**] Nu, dlor, **s-a dovedit și se va dovedi întotdeauna**, că **El este al țării întregi** și că **El este al nostru, al tuturor** ." (**aplauze la majorități**)

- **Ștefan Mihăescu** (PNT) : Ziceai că nu vrei să fii ministru, dle Drăghici !

- **Drăghici** : Dar de ce, mă rog, vă preocupați așa de mult de modesta mea persoană ?

- **Voci PNT** : Fiindcă ne ești simpatic !

- **Drăghici** : Apoi, **dacă mă simpatizează și PNT**, situația mea în partid este definitiv **compromisă** (**ilaritate**) Sper însă că, **asa cum o să termin, o să vă schimbați simpatia**. (**ilaritate**)

Drăghici / 8 dec.'34

▫ Politica externă

" Sunt de acord și cu pasajul întreg care privește politica noastră externă ,
numai pentru că este o chestiune în care nu mă prea pricep ,
și atunci o votez , ca să zic așa , cum se votează multe lucruri care îți par bune ;
dar **personalitatea gigantică** a d-lui Titulescu este o **prezumție**
că **putem să-i dăm un gir în alb, fără nici un fel de tărmurire.**

Teama de comunism ?! [LD .Drăghici era deputat de Tulcea]

Chiar acordul din urmă cu **Sovietele** și prezența în țară a d-lui **Ostrowsky** ,
reprezentantul Rusiei, pe mine mă bucură foarte mult și
nu împărtășesc cu nimic **temerile** acelor cari cred că , prin aceasta ,
printr-un fel de **mimetism politic și social** ,
țara noastră ar putea fi antrenată în direcția experiențelor rusești .

" D-lor , nu este un secret , fiindcă dacă îl știu eu îl știți și dvs și toată lumea ,
până acum câtăva vreme , se marca la noi **câte un steguleț** pe anumite hărți ,
toate acele sate în care apărea câte un **cetățean care traversase Rusia** ,
fie că era un **cismar** oarecare , fie că era un **meseriaș** sau altceva ,
și **comuna aceea era considerată contaminată .**

Ei bine, d-lor, trecerea aceasta de hotar a fost așa de intensă , încât la un moment dat
s-au scos toate aceste stegulețe , fiindcă **toate comunele aveau asemenea suspecți**
și nu mai era nici o deosebire între ele.

Dar ceea ce dă , ca să zic așa , **rezistență la contagiunea experiențelor rusești** ,
este altceva , mult mai adânc ; **este structura sufletească a țaranului român** ,
care îl face cu **desăvârșire imun pentru experiențele rusești.**

De aceea , socot eu , **prezența d-lui Ostrowsky** nu poate aduce decât bine
pentru **relaxarea relațiilor încordate dintre noi și un vecin puternic** ,
și nu poate să prezinte , din nici un punct de vedere , și sub nici un aspect ,
nici un pericol național.

Comisia Europeană a Dunării ...

" Dar dacă **subscriu în întregime pentru politica d-lui Titulescu** ,
care ne-a aranjat cu toate statele din afară ,

rugămintea mea ar fi să ne aranjeze și cu un stat dinlăuntru.

Noi, d-lor, avem pe teritoriul nostru național, **un stat în stat** , care își are pavilionul ,
adică **drapelul propriu** , care are **miniștrii săi, funcționarii săi** , și încă ce funcționari !

În limbajul nostru s-ar chema niște **titanozauri** . Chiar și ultimul conțopist al acestui stat ,
are o leafă dublă sau triplă , cât a unui președinte de tribunal. **Acest stat** ,

care este un **anacronism** pentru vremurile noastre , este **Comisia Europeană a Dunării .**

[explică tot felul de greutăți și formalități, taxe , pe care navele românești , portul Galați, Sulina,
etc , le întâmpină din partea acestui " portar elegant " al CED]

Drăghici / 8 dec.'34

▫ Activitatea guvernului

Un reprezentant al PNT a vorbit , de la această tribună , despre **situația grea**
în care se află țara. A uitat să spună cui se datorează această situație grea.!

Eu cred că, într-un timp foarte scurt de guvernare, noi avem deja înfăptuiri mari , înfăptuiri reale.
Conversiunea- de la expropriere, cea mai mare reformă națională.

Drăghici / 8 dec.'34

▫ Bătrânii liberali

▣ Tinerii liberali : " Părerii Libere " "Grupul H "

De la trecuta sesiune și până acum, **au apărut evenimente noi** pe firmamentul politic al țării , atât în PNL cât și în opoziție. În **Partidul Liberal s-au încheiat anumite grupări politice . Una dintre ele se cheamă " Părerii libere" ...**

- **Hurmuz Aznavorian** : Dle Drăghici, este o organizație literară și politică, veche de 6 ani, nu este o improvizație de moment.

- **Drăghici** : Va să zică nu este cu un caracter politic, este cu un caracter literar. Atunci n-am să-mi permit să fac decât nițică literatură (ilaritate

Nu prea pricep și aș fi doritor și de un răspuns :

ce înseamnă aceste " Părerii libere " ?

Este cineva care **să împiedice vreo părere ?**

- **Constantinescu -Bordeni** (PNL-g : Cenzura !

- **Drăghici** : Dar acum 6 ani nu era cenzură.

Este necesară o grupare care **să descătușeze vreo părere ?** Iar în partidul nostru liberal, este vreo forță sau vreo prostie **care să împiedice părerea cuiva ?**

Greutatea nu este să ai părerii libere, **ci să ai părerii** (ilaritate

Și cred că noi, liberalii, **toți avem părerii** : sunt cel puțin **părerii înscrise**

în **Programul partidului** nostru, Național Liberal, și **care se cheamă părerii liberale !**

"Trebuie să menționez că am luat cunoștință de **persoanele** care alcătuiesc această grupare , și, fără să pronunț nume proprii , recunosc că **sunt membri foarte distinși** care o alcătuiesc.

Însă vă mărturisesc că eu unul **nu înțeleg nici sensul și nici rostul .**

" **Un alt eveniment politic recent** în partidul nostru liberal, este apariția **grupului H .**

Aici sunt și mai nedumerit . Eu am crezut mai întâi că grupul H

are ceva antagonist cu Garda de Fier, și fiindcă litera H este o porțiune

din **grătarul** [LD : este adevărat că semnul Gărzii era #]

care **alcătuește semnul Gărzii de Fier**, mi-am închipuit că în această luptă , **frântura grătarului** a fost adoptată ca un semn distinctiv la butonieră.

- **M.Macovescu** : dvs faceți o confuzie .Nu este vorba de o grupare politică.

Este **gruparea parlamentară H** , d-le Drăghici .

Este un **grup de parlamentari din majoritate .**

- **Șt.Mihăescu** (PNL : Care se iubesc între ei în mod deosebit ! (ilaritate

- **Drăghici** : Acesta dă un caracter mai select grupării , dar nu dă, pentru mine, o explicație semnului.

Am auzit că **gruparea H** și-a luat această emblemă de la **ora H , ora atacului.**

Atunci m-am îngrijorat , am spus : **în contra cui se duce acest atac ?**

În contra cui se va porni el ? ... se putea să fie contra cuiva care îmi este drag

și la care țin, pentru că **am și eu simpatiile mele** , ca **unul mai vechi în acest partid.**

Alții însă mi-au spus că **H** reprezintă **litera de la scara din pasajul Imobiliara ,**

unde se adună gruparea . (ilaritate

Niște țărani din Galați , când m-au auzit pe mine vorbind în glumă despre niște tineri că or fi de grupul H , au spus prefectului :

*<dle prefect , are dreptate dl deputat Drăghici, **îs buclucași > .***

"**Tot nelămurit am rămas și cu Părerii libere și cu Grupul H .**

Mă gândeam să mă duc la congresul de la Iași, deși am fost invitat , așa printr-o invitație stereotipă , evident ca toată lumea. **După ce s-a amânat de vreo două ori** , din cauze independente de voința inițiatorilor,

mi-am făcut o reflexie, am încercat o explicație , și mi-am zis că **poate ambele grupări** ar fi trebuit **să-și fixeze aceeași zi de congres .**

Tinerii aceștia din **Partidul Liberal** , atât de la **Părerii Libere** cât și de la **Grupul H** ,

am bănuț că **consideră guvernul ca o adevărată biserică ,**

fiindcă, **d-le ministru, v-ați ales ca zi de congres ... "Intrarea în Biserică " ..**

Victor Iamandi / 8 dec.'34

▣ **Părerii libere** , grup H = "Stânga" PNL

[LD : Iamandi , pe tipic parlamentar , a motivat intervenția cu punerea lui în cauză.
În realitate , **Iamandi era " de serviciu" pe banca ministerială din Parlament** ,
și ... realmente , ca fost parlamentar , **îi plăcea să intervină cu explicații, replici, polemici.**
Nu cred să fi fost cu desăvârșire sincer (invocarea lui Duca , a lui Dinu Brătianu
După cum **etichetele politice** vor corespunde **doar parțial și relativ** tendințelor
pe care încerca să le definească și să le reprezinte.]

" D-le Drăghici , fiindcă m-ați pus în discuțiune direct , deși nu aveam nici un moment intențiunea de a vă întrerupe din interesanta dvs expunere , dați-mi voie să precizez două lucruri .
"Că în Partidul Liberal pot exista , ca în orice organism viu , **diferite curente.**

Nu există , însă , **decât o singură disciplină și o singură unitate de acțiune.**

Ceea ce numiți dvs **grupări** , nu au înaintea lor

nici un fel de **scop personal** și nici o **năzuință cu caracter arivist** .

Gruparea "Părerii libere " la care v-ați referit dvs

și care a fost **prezidată de regretatul și în veci neuitatul nostru șef Duca** ,
nu a fost și nu este decât **o grupare** din care fac parte **toți acei care voiesc să militeze**
pe tărâm intelectual , pe tărâmul ideilor și pe tărâmul stimulațiunii în această
direcție , **cu evident răsunset în acțiunea politică.**

Ceea ce numiți dvs **gruparea H** , nu sunt eu chemat să dau o explicație asupra ei.
Știu însă atât , că **acel mănunchi de parlamentari** , care au ajuns să se numească ,
la un moment dat , gruparea H , **au dat acestui Parlament** , în sesiunea trecută ,
una din **contribuțiile cele mai reale** , și **pentru înfăptuirea Programului partidului** ,
și pentru **menținerea disciplinei și unității majorităților parlamentare** în această incintă.

Dacă dvs credeți că **o acțiune de întrecere** între elementele partidului ,
pentru **atingerea unui scop superior** care să se răsfrângă asupra întregii organizații politice
din care facem parte , **constituie o slăbiciune** , **dați-mi voie să nu fiu de acord cu dvs ."**

- **Voci de pe băncile majorității** : Nici noi !

- **Victor Iamandi** : " Totdeauna în Partidul Liberal au existat **curente de idei.**

Evident , **nici nu poți să ceri unui partid** să fie rigid , să aibă **o omogenitate de gândire** ,
de simțire și de acțiune , fixată într-un calapod de viață.

Însuși șeful nostru de astăzi , **dl Dinu Brătianu** , la Ateneu , în cuvântarea pe care a ținut-o
definind pozițiunea pe care Ion Duca a avut-o în Partidul Liberal ,
a spus că **Duca a stat totdeauna la stânga Partidului Liberal.**

Dacă dvs vă amintiți ce a însemnat **gruparea " generoșilor" ,**

foștii socialiști care au intrat în **1900 în Partidul Liberal** ,

știți că **acea grupare a devenit suportul ideologic și politic al partidului** ,

acea **pe care s-a sprijinit Ion Brătianu** , ca să ducă partidul la realizarea
marilor reforme , **exproprierea și votul obștesc** . (**aplauze la majorități**)

"Astăzi , pentru că **și-a găsit cineva din opoziție** [**Ștefan Mihăescu , PNL**]

, care să spună **că eu reprezint o anumită grupare** pe această bancă ,

cred că **nu este nevoie să fac nici o desmințire** în această privință ,

pentru că cei **20 de ani de activitate în rândurile PNL** , mă dispensează de orice

explicațiune , în ce privește **atitudinea pe care am avut-o față de programul și doctrina**
acestui partid.

(**aplauze unanime pe băncile majorității**)

Victor Iamandi / 8 dec.'34

▣ **Congresul județean PNL Iași**

" Mă surprinde că dvs legați această grupare de **un congres** ce trebuia să aibă loc la Iași , în ziua de **4 noiembrie**. Noi ne cunoaștem demult d-le Drăghici , și d-ta , ca moldovean, mi se pare chiar ieșean, ești în măsură să ne știi și intimitățile noastre politice.

Eu n-am făcut la Iași nici o convocare a unei grupări sau alteia.

Eu am convocat organizația mea la congres județean,

pentru că se împlineau 4 ani de când dețineam mandatul de președinte , și mi-am permis - pentru că la Iași noi am dus o luptă deosebită - mai mulți parlamentari și frunțași. " Congresul a fost amânat de câteva ori (o dată pentru că a avut loc dezgroparea osemintelor lui Ion Brătianu , și **s-a ținut la 21 nov.**

La congres ,au participat frunțași din toată țara

și nu s-a vorbit în numele niciunei grupări. "

Victor Iamandi / 8 dec.'34

▣ Dezavuarea criticilor lui Drăghici

[LD : Drăghici este zdrobit . Majoritățile îl dezavuiază . Disciplină de partid ?

Democrație parlamentară ? Unde este granița ?

Eu, însă ,m-am lămurit cât de cât ce a fost cu aceste grupări .]

" Și eu cred că **faceți un rău serviciu partidului** când veniți , cu ocazia unei cuvântări la Mesaj, **să discutați o chestiune care nici nu există de fapt,** când prin acțiunea care s-a desfășurat de pomenitele grupări, **partidul n-a avut decât de folosit** - pentru că dvs trebuie să știți că cea dintâi **dovadă de tărie a unui partid** stă în **dinamismul său** , în acțiunea pe care o desfășoară ; fără acțiune, un partid este sortit să piară. Și când într-un partid **sunt oameni** care înțeleg să-îdea viață , **să amplifice acțiunea de guvernământ a partidului,**

dvs să veniți să faceți critici , dublate de un sentiment de ironie.

Nu cred că această discuție își avea rostul , mai ales la o discuție așa de importantă , ca cea de la Mesaj ." (**Vii aplauze pe băncile majorității**

- **N.C.Popescu** : Dle Drăghici, dacă ai fi știut d-ta că la această **grupare H** , compusă din **120 deputați și 80 de senatori** , șeful nostru, d-l **Dinu Brătianu, a venit** , când s-a închis sesiunea parlamentară trecută, **ca să-și exprime mulțumirile sale și să ceară să fie înscris în acest curent de stânga al Partidului Liberal,** atunci n-ați mai fi vorbit așa cum ați vorbit." (**Vii aplauze pe băncile majorității**
- **INDrăghici** : Dle Poescu , îmi pare bine că ai intervenit d-ta ca **să-l susții pe dl ministru Iamandi ... (întreruperi, protestări , la majorități**
- **Hurmuz Aznavorian** : Dle Drăghici, prelungiți ironia peste limita cuvenită . Vi s-au dat explicații .
- **Drăghici** :**Eu mă mulțumesc** cu declarația d-lui ministru Iamandi și **iau act că este o simplă coincidență între Intrarea în Biserică și unele intrări în guvern." (**întreruperi, protestări , la majorități****
- **Victor Iamandi** : Dle Drăghici, nimeni n-a servit **Biserica PNL** cu mai multă dragoste și cu mai multă **credință** , decât cei de la Iași ." (**Vii aplauze pe băncile majorității** Eu vă rog foarte mult să **renunțați la latura aceasta a cuvântării** , fiindcă **nu are nici un rost.** Aceasta este o chestiune pe care , dacă vă interesează atât, **puteți să o discutați la club"** (**o parte din deputații majorității părăsesc incinta**
- **Șt.Mihăescu** (PNȚ) : **Grupul H se mișcă (sgomot mare ...**
- **Drăghici** : Dle ministru, mă rugați să închei acest capitol .Este inutil ; dvs mi-ați răspuns după ce eu îl încheiasem. "

Drăghici / 8 dec.'34

▣ Partidele din opoziție

▣ Efervescentă inutilă și prematură

[LD : după perdaful tras de lamandi, cu sala golită de suport parlamentar, nu cred că i-a fost ușor lui Drăghici să continue .O face totuși.]

Dlor sunt **evenimente politice și la opoziție** care trebuiesc semnalate.

Opoziția se gândește cu simpatie la eventualitatea schimbării de regim.

Și aici, **partidele de opoziție** se împart în **două categorii :**

cele mici sunt contra " rotativei " , iar **cele mari sunt pentru soluțiunea** - zic ele - **logică .**

" **De-aș fi rege** , evident , **eu aș fi pentru soluția logică** , pentru ca nici un imponderabil să nu intre în schimbarea de regim , **decât voința colegiului electoral.**

lată că lucrul acesta l-a înțeles destul de bine **dr Lupu** care, deși reușise să aibă întotdeauna un destul de mare contingent de parlamentari, **s-a încadrat totuși în PNȚ .**

Și eu cred că a făcut foarte bine , după cum **cred că**

a fost o greșeală politică ,din partea d-lui **Gheorghe Brătianu** ,

că **n-a înțeles același lucru** , atunci **când Duca s-a dus și l-a oferit colaborarea** ,

lucru de care **ar fi folosit** nu numai **partidul** , dar **ar fi folosit** mai cu seamă , **țara . "**

- **Gr.Junian** : cere să se numere deputații, deoarece camera nu este în număr...
- **INDrăghici** : desigur, dle președinte, nu pot vorbi în fața băncilor aproape goale
- **Justin Stănescu** (vicepreșed. : chestorii să constate dacă Adunarea este în număr ... (ședința se suspendă ; se numără ; se reiau lucrările ;
- **M.Condrus** (chestor : Camera este în număr -...
- **V.Bârcă** (alt vicepreșed : Adunarea fiind în număr, dă cuvântul lui Drăghici ...
- **Drăghici** : În partidele de opoziție , se manifestă o oarecare **efervescentă inutilă și prematură**, fiindcă -cred eu - **suntem abia la începutul guvernării** iar **pe frontul opoziției nu este nimic interesant** , **nimic** care să ne aducă **vreo grijă** pentru situația acestui regim. "

Drăghici / 8 dec.'34

▣ Partidul Național Țărănesc

[LD : insinuări îndoielnice, vulgare, în loc de vreo analiză; de altfel sare de la una la alta ...]

- **Drăghici** : S-a petrecut un eveniment oarecum trâmbițat : **recăsătoria Maniu -Vaida** ...
- **Eugen Titeanu** (subsecretar Interne : **Au divorțat ieri seara** , vă anunță Ministerul de Interne (**mare ilaritate**
- **Drăghici** : Eu nu-i felicitam pentru această recăsătorire ; deoarece căsătoria după divorț...
- **Rizescu -Brănești** : E o ciorbă reîncălzită...(**mare ilaritate**
- **Drăghici** : da , ca o mâncare încălzită ; și este chiar oprită după dreptul comun. Apoi **este o căsătorie în extremis** , în care deși **nu știu cine este mireasa** , în orice caz vedem că **mireasa nu avea o trenă imaculată** , țesută din principiile curate ale vreunui partid politic, ci din **mușamaua** care se rupe în fâșii de pe **afacerea Skoda** (**aplauze la majorități**
- **V.Serdici** : D-ta nu ești un majoritar disciplinat .

[-----]

S-au adus grave învinuiri partidului nostru și guvernării noastre

de către deputații țărăniști. Eu consider că **acei care ar trebui să-și bage capul în cenușe**

și să nu aducă nici un fel de învinuire unei guvernări care , deocamdată ,

este obligată să repare ceea ce au stricat țărăniștii , sunt tocmai reprezentanții PNȚ .

: PNȚ, doar se știe, **a distrus comerțul, a distrus creditul,**

a făcut cel mai prost serviciu agricultorilor ...

: Tot partidul acesta , care îndrăznește să vorbească în numele democrației,

a înscris în **analele sângeroase ale țării "Lupenii " și " Grivița".**

Altădată Grivița era un simbol , prilej de orgoliu național,

pe când astăzi în urma evenimentelor de la Atelierele Grivița , a ajuns un cuvânt de rușine ,

care va păta de-a pururi conștiința Partidului Național-Țărănesc.

- **Crăciun Șerbănescu** : Vreți să vorbiți de ororile inutile de la 1907 ?
- **Drăghici** : În 1907, dvs nu erați în politică.

- : **Eu vorbesc de politica cu care sunteți solidari și vinovați.**
- : **Politica prin care ați distrus toată economia națională,**
- : **ați distrus ideea de autoritate și**
- : **ați compromis prin Skoda însăși reputația țării.**
- : **Nu ați făcut pentru agricultură, decât scrisorile d-lui Mihalache**

Cu acestea, da. ați plouat țara

Drăghici / 8 dec.'34

▣ Starea de asediu și cenzura

Recunosc ceea ce spune dl deputat național-țărănist [**Serdici**] că **nu sunt un majoritar prea disciplinat**, și de aceea chiar veți vedea că **nu sunt de acord nici cu unele măsuri pe care le-a luat guvernul** : de exemplu, **nu sunt pentru prelungirea stării de asediu.**

- **dr.M.Macavescu** : Posezi d-ta suficiente informațiuni, ca să știi dacă mai este nevoie sau nu de starea de asediu ?
- **Drăghici** : Eu posed altceva : eu posed impresia că **atunci când o măsură excepțională se prelungește prea mult**, atunci **trebuie făcut altceva în loc**, ceva legislativ : n-aveți decât să **reorganizați** de exemplu **poliția de siguranță** sau n-aveți decât să luați alte măsuri potrivite. Noi însă **nu putem să trăim la infinit în anormal**, căci atunci anormalul devine normal și acest normal trebuie să fie legiferat . Este adevărat că starea de asediu a fost totdeauna comodă pentru toți guvernânții. Nu o socot însă suficient de eficace. S-a mai spus doar că dacă 3 nebuni și-ar pune pielea în joc hotărât să te omoare, orice protecțiune și orice măsură de siguranță este absolut superfluă.

- **Gr.Iunian** : Dl Titeanu tot așa crede ?

- **INDrăghici** : Este evident că **situațiunea aceasta de ministru** poate să însemne pentru orișicine **un pericol pe care nu-l dorește nimeni**, căci acum dacă ne-am fript o dată cu supa, **sufărăm cu toții și în iaurt**, ca nu cumva să se mai întâmple, Doamne ferește, ceea ce s-a mai întâmplat. **Dar orice s-ar spune**, dacă prin ea însăși **situațiunea aceasta de ministru cuprinde și ceea ce aș numi un " risc profesional"**, nu este mai puțin adevărat, însă, că **pentru sensibilități și pentru suprasensibilități, noi nu putem să ținem o țară întreagă în disprețul unui regim democratic** și al unor **principii fundamentale ale democrației** pe care noi ne bazăm.

Tot așa cred și despre **cenzură ; că nici ea nu trebuie prelungită și înăspriată prea mult.** Eu, din contra **aș fi pentru desființarea ei...**

- **N.Rizescu -Brănești** : Suflați vă rog în ceai (**ilaritate**)
- **Drăghici** : **Sunt pentru desființarea cenzurii** pentru că am credința că **din cauza cenzurii mai mult se șoptește**, mai mult **se comentează**, mai mult **se colportează** și mai mult **se exagerează**, **decât într-un regim de libertate desăvârșită a presei și a informațiunii de tot felul.**

Drăghici / 8 dec.'34

▣ Desființarea subsecretariatelor de stat !

" Dlor, în altă ordine de idei, dar în care reprezint **părerăa unei considerabile din partid**, și, în orice caz, a **unei mari părți din opinia publică** - **declar că sunt pentru desființarea imediată și totală a subsecretariatelor de stat .**

Recunosc că printre subsecretarii de stat se găsesc unele valori necontestate - nu fac personalități, dar am și eu prieteni pe banca ministerială, ca, spre exemplu, distinsul subsecretariatul de stat **Mitiță Constantinescu** .

Aș merge până acolo , ca pe unii dintrânșii **i-aș face chiar miniștri** , bine înțeles **scoțând pe alții** (**ilaritate**)
Dar menținerea subsecretarilor de stat , acum **când noi cerem sacrificii** țării întregi și când **pe funcționari îi suprimăm** pentru vicii de formă la numire , și când **ne căsnim să facem economii** , cred că **menținerea subsecretariatului este cel puțin o indecență !**
Mai este apoi și **o situațiunea anormală**. Sunt miniștri care au subsecretari de stat, și sunt miniștri care nu au ; sunt miniștri care au câte doi subsecretari de stat .
- **Gr.Iunian** : **Dar sunt fără leafă , așa că nu realizează economii ?**
- **Drăghici** : **Sunt fără leafă dar cu salariu !** (**ilaritate**)

Drăghici / 8 dec.'34

▣ **Parlamentarism**

Consideră nedelicat ca parlamentarii să apere parlamentarismul.

Este ca și cum **Regele ar lăuda utilitatea Monarhiei.**

- **NCPopescu** : Ce are a face scripca cu iepurele ?!

- **Drăghici** : Fiindcă m-ai întrerupt, poți să-mi explici și mie ce însemnează "**disciplina interstatică și interdinamică** " [**expresie din Răspuns la Mesaj**]

Drăghici / 8 dec.'34

▣ **Adresa de Răspuns la Mesaj**

Deși Adresa are oarecari lacune, eu declar că o votez. (**aplauze la majorități**)

De altfel, cred că nu se va găsi nimeni care să nu o voteze , pentru că **ea reprezintă în mod clar și hotărât continuarea programului nostru liberal ; ea reprezintă o concepție adâncă și real democratică , opusă concepțiilor demagogice ale adversarilor noștri.**

INDrăghici / 8 dec.'34

11. **D.Căpățâneanu (PNTJ , discurs la Mesaj, 12 dec.'34**

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34 , p. 220- 221

[**LD : Discurs " de serviciu " : moderat și stereotip în analiză și argumente, sever în concluzie .**]

/ **Parlamentarismul postbelic ; votul universal /**

/ **PTJ, PNTJ - exponent politic al maselor, al intereselor țărănești /**

/ **PNL - " armonia socială " / PNTJ - "solidarism social " /**

/ **PNL " Fosta-i lele ! " / PNTJ - apărător al celor ce trudes. /**

/ **Respinge Răspunsul la Mesaj /**

Căpățâneanu / 12 dec.'34

▣ **Parlamentarism**

▣ **Votul universal**

" D-lor, de sigur că **în intența păturii subțiri** , în momentul când, **fără voie, împotriva conștiinței ei, a scăpat votul universal** și l-a dat maseilor ,
[-----]

a fost să lucreze pentru orientare , **spre țelurile ei** , neluând în seamă acțiunea asupra conștiinței cetățenești , pentru ca masele să-și înțeleagă rostul lor , iar pe de altă parte **gândul clasei conducătoare**

nu era îndreptat spre democratizarea Statului. (aplauze la PNȚ
Căpățâneanu / 12 dec.'34

▣ PNL și armonia socială

[LD :Un efort de relaxare, de a nu mai vorbi de luptă de clasă, ci , fie și metaforic,
de **solidarism social** , echivalentul , în fond , al **armoniei sociale** ,
ambele concepte fiind atribuite ale **doctrinei neolibérale**]

" În Adresa de Răspuns la Mesaj, între altele,

se vorbește și de crearea acelei **armonii sociale** , care este **chezășia progresului**.

D-lor deputați, **depinde cum se înțelege această armonie socială**.

Unii văd în armonia socială **un fel de supunere voită sau nevoită, dorită sau nedorită,**
dar **o supunere la anumite planuri de organizare și îndrumare a societății**.

[-----]

Căpățâneanu / 12 dec.'34

▣ PNL - " fosta-i leleo ! "

▣ PNȚ - apărător al celor ce trudes.

PNL este în complet deficit pe această latură .

furtul urnelor din 1922 ; seria de ilegalități ce le-a patronat ; aservirea administrației și
jandarmeriei ; atentate repetate la libertățile cetățenești ; devierea parlamentarismului ;
nesocotirea legitimității PNȚ la guvernare ;

" Se poate spune cu drept cânt **despre PNL** , pentru tot trecutul lui și
pentru forma lui de viață actuală : **< Fosta-i leleo ! >**

[-----] De aceea.... Nu va vota Adresa

D.Căpățâneanu / 12 dec.'34

12. Leon Grigorescu (PNL , discurs la mesaj, 12 dec.

Al Radian, Armd.Călinescu - intervenții polemice

Vict.lamandi - intervenții polemice în dezbateri ;

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 223 - 229

[LD : nu știu absolut nimic despre acest liberal . Este primit cu vii aplauze la tribună
și se gândește la cercetătorul de mai târziu, încât mă simt îndatorată să-l ascult.

Va fi un prilej de meditație , privind posibilitatea de a face " istorie contemporană "

Din păcate , Grigorescu (probabil tânăr... nu spune prea multe ,
pentru că , din nou , **lamandi** , apoi **Radian** și **Călinescu** , se intercalează în dezbateri ,
o monopolizează , căzând iarăși în polemică , săgeți reciproce , gâlceavă,
și Grigorescu ... asistă !

Dar mi se pare interesant să urmăresc evoluția lui **lamandi și Călinescu** - aprigi apărători,
atunci , ai guvernării prin partide - deveniți peste 4 ani ... aprigi inamici ai acelu sistem ,
colaboratori ai regimului lui Carol] Doc. integral- **fișier PNL IX**

/ **5 ani de viața politică : regimurile politice , 1928- 1933** /

Prima guvernare PNȚ - guvernul de tehnicieni - a doua guvernare PNȚ /

[polemică lamandi-Radian- Călinescu]

/ **Moravuri publice - moravuri politice** - destrămarea sufletească /

/ **Mișcările extremiste - Garda de Fier - asasinarea lui IGDuca** /

/ **Mișcările anarhice - Terorismul** /

/ **Starea de asediu ; Cenzura** /

/ **Libertatea democratică ... versus ... dictatura și anarhia** /

/ Libertatea opoziției : presă, parlament, congrese, întruniri /
/ Răspunderea guvernării : stare de asediu , cenzură /
Grigorescu / 12 dec.'34

▣ Viața politică între 1928-1933

" D-le președinte , d-lor deputați. pentru **cercetătorul care ar voi** să cuprindă dintr-o singură privire **viața noastră politică dintre anii 1928 și 1933** , **sarcina nu este deloc ușoară : diversitatea evenimentelor , ineditul lor**, repercusiunile lor adânci și atât de dureroase asupra stărilor economice și sociale, toate acestea dau epocii **o complexitate** din care cu greu se pot desprinde și rezuma **trăsăturile ei caracteristice**.

Cu toate aceste dificultăți , găsesc însă necesar ca , la începutul cuvântării mele , să arunc asupra acelei epoci **o foarte scurtă privire rezumativă** .

1928-1930. Prima guvernare PNT....

" **În centrul evenimentelor** și în primul plan găsim **prăbușirea unei legende**, **Partidul Național -Țărănesc** , care în timpul opoziției , prinsese **rădăcini adânci în mase** și pe care **mistica populară îl înconjurase în mari nădejdi** și numeroase simpatii , de îndată ce a fost încercat la guvern , **a constituit o mare deziluzie**.

(**aplauze la PNL ; întreruperi la PNT**)

" **Atât de slabe rezultate** a dat **prima guvernare național-țărănistă**, **încât de pe urma ei s-a ajuns** ca , **printr-o greșită generalizare , să se compromită însuși principiul guvernării de partid**. **Consecința politică s-a produs imediat**, la 1931, când ne-am trezit **cu un guvern în afară de partide, guvernul tehnicienilor**.

- **M.Ghelmegeanu** : Sprijinit de cine ?

- **V.Serdici** : Fără sprijinul dvs, acest guvern nu putea fi instalat !

1931-1932. Guvernul de "tehnicieni" ...

- **L.Grigorescu**: **Interesează evoluția ideilor** , interesează **că s-a putut ajunge la un guvern în afară de partide** , datorită felului cum ați guvernat .

Această experiență, dinainte condamnată , prin **viciile sale intrinsece** , **cu toate bunele intenții ale d-lui profesor Iorga , n-a putut să dureze**.

A fost scurtată însă și cu **binevoitorul concurs al unui fost om de partide, devenit subit tehnician de ocazie**. Trebuie să-i recunoaștem d-lui **Argetoianu** că, prin felul cum a guvernat , d-sa **a făcut tot ce omenește a fost posibil** , atât **pentru a descredita formula**, cât și **pentru grabnica ei lichidare**.

- **Al.Radian** (Un.Agr.-Argetoianu : **V-a dat dvs prilej să reveniți la viața politică de unde erați excluși** . Aceasta **a fost marea noastră greșală**).

- **Vict.Iamandi** : Aceasta este de discutat.**Noi am dat posibilitatea reală d-lui Argetoianu să reînvie**, ca pasărea Phoenix.

- **Al.Radian** : **Ați primit cartelul în condițiile fixate de noi**, și am avut satisfacția să vă vedem **închinând steagul marelui dvs partid** , înaintea **modestilor tehnicieni**.

- **Vict.Iamandi** :: Sunt chestiuni definitiv lămurite și explicate . Șeful nostru de pe atunci, **Ion Duca, a dat explicații** și înainte de alegeri, în care am fost cartelați cu dvs, și a doua zi după constituirea Parlamentului. **Noi am intrat atunci în cartel** , nu pentru a da o satisfacție, poate ultima, d-lui Argetoianu , ci **pentru a salva ceva mai superior decât o persoană**.

Ceea ce **ni se impută de pe băncile PNT** , că noi am adus guvernul de tehnicieni , **este un neadevăr**. Prin prezența noastră în **alegerile din mai 1931**, și prin prezența celor 80 de deputați liberali în **Parlamentul Iorga -Argetoianu**, **noi am salvat însăși ideea de partid**

și v-am dat dvs, **PNT**, **posibilitatea** , în 1932, să **reluați locurile pe aceste bănci** , și **să stabiliți continuitatea politică parlamentară a partidelor !**

(**aplauze prelungite la PNL** . Acesta este adevăratul înțeles al cartelului electoral din mai 1931.

Nu încercați să răstălmăciți evenimentele , a căror promovare o cunoașteți și al căror caracter vă este iarăși cunoscut , numai **pentru un simplu succes trecător în această incintă**,

d-le Radian. În ce privește **binefacerea pe care d-l Argetoianu ne-ar fi făcut-o prin acest cartel**, îi lăsăm această **consolare ultimă** pentru **bătrânețele politice ale d-sale** " (**aplauze la PNL** **Amestecul regelui Carol ...**

- **Al.Radian** : Țin să precizez : **guvernarea tehnică** , dacă a fost necesară, **a fost nu din vina PNT**, care , după cum spuneți dvs , compromisese ideea de partid, **ci pentru că exista** , în momentul acela, **o carență de guvernare de partid.** **Alte împrejurări cu caracter istoric** [**aluzie la Carol - Duca**] **împiedicau venirea dvs la guvern.**

Deci nu slăbiciunea PNT și modul lui de a governa , au adus tehnicienii la guvern . **Acesta este un fapt** pe care nu eu trebuie să-l confirm , **e cunoscut de toată lumea și istoricește stabilit .**

În ce privește **modul cum dvs ați înțeles această colaborare** , **motivele de ordin personal** pe care le-ați avut, ca să dați concurs guvernului tehnic, nu le cunosc, pentru că **ele s-au desbătut în cadrul comitetului dvs de conducere.** **Este normal ca , pentru opinia publică să aveți o justificare**, este iarăși normal, ca după tradiție, **dvs să căutați explicațiunea** aceasta susținând că **interesul superior al țării nu mai putea să suporte o guvernare fără ca dvs să participați**, măcar cu un concurs electoral, sau cu un număr de mandate ...

Dacă însă se pune chestiunea pe **servicii reciproce**, **cred că PNL a avut un serviciu** de pe urma guvernului tehnicienilor ; iar **nu guvernul tehnicienilor de pe urma Partidului -Liberal !**

Acestea sun faptele ; iar **dacă poate fi vorba de o consolare** ... dar poate că mâine-poimâne **poate veți mai oferi asemenea concursuri** altor guverne de tehnicieni , și atunci **consolarea noastră va fi** că aceștia, bazați pe experiența noastră , **desigur că nu-l vor mai acorda .** (**aplauze ilaritate pe băncile opoziției**

- **Armand Călinescu** (PNT) : Eu nu știu dacă **guvernul tehnicienilor** a venit într-un moment în care **era sau nu era această carență a partidelor ;** **dar știu un lucru** - și cred că asupra acestui lucru vom fi cu toții de acord - că **guvernul tehnicienilor** a avut și o parte bună : anume, că **a compromis definitiv ideea guvernului de tehnicieni .** (**ilaritate, aplauze la PNT**

- **Victor Iamandi** : **Nu știu dacă** ceea ce a determinat venirea la cârmă - la 19 aprilie 1931 - după ce eșuase tratativele pentru formarea unui guvern național - tratative pe care le dusesese d-l Titulescu - **nu știu dacă** ceea ce a adus guvernul Iorga -Argetoianu la cârma Statului **a fost determinat** de ceea ce dvs numiți **o carență istorică a Partidului Liberal.** Nici nu vreau să discut această chestiune. [-----]

Noi **am avut toate ponoasele** guvernării dvs. [-----] **v-am dat girul** [-----] apoi **ne-am reluat libertatea** [-----] nu încercați să faceți istorie , sau dacă o faceți , puneți față în față , toate faptele așa cum s-au produs.Căci dvs. nu ați făcut cartelul din 1931 , de dragul nostru.**DI Argetoianu** nu are simpatie pentru nimeni [-----]

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

▣ Moravuri politice

~ Viața politică cu diversele ei manifestări , înregistrează **prefaceri și coborâșuri penibile.** **Se desfac prietenii** care durau de decenii ; **partidele sunt sfâșiate de coterii ; coteriile iau firme de partide** ; este vremea tuturor **îndrăznelilor** , este vremea tuturor **impostorilor ; un arivism feroce** care înspăimântă , **o lipsă de decență** care degradează. Criza mondială este adâncită și întreită de criza interioară : **criza de autoritate, criza de competență și criza moravurilor politice.**

Asupra țării întregi s-a abătut un val cumplit de sărăcie , de suferință, de nesiguranță.

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

▣ **Mișcările extremiste .**

▣ **Dizolvarea Gărzii de Fier.**

▣ **Asasinarea lui Duca**

~ În acest mediu atât de prielnic **curentelor de destrămare socială** , au putut prinde tot mai mult teren **mișcările extremiste**.
Deja guv.Vaida s-a văzut obligat să recurgă la **măsuri excepționale** , și să **reprime sângeros mișcarea comunistă de la Atelierele c.f.r .**
Iar în ultimele zile ale regimului trecut , s-a produs o puternică **recrudescență a mișcărilor extremiste de dreapta**

Organizații înarmate cutreerau și se instruiau **în voie pe străzile Bucureștiului**. Acele mișcări, **nestăvilite la timp**, au luat o dezvoltare din ce în ce mai mare , **organizate militărește**, înarmate și utilizate din **fonduri a căror proveniență** și astăzi au rămas un semn de întrebare , **speculând entuziasmul și naivitatea adolescenței** întrebuițând **consemne** , încredințând **misiuni secrete** și urmărind **lovituri politice, prin mijloace violente** ,constituiau un real pericol de Stat .

" Ca atare **una din primele măsuri** ale noului guvern liberal a fost **dizolvarea acelor organizații**. Urmărilor se cunosc. Cutezanța și inconștiența au mers atât de departe , încât **s-a ajuns la oroarea atentatului de la Sinaia**.

" Ion G.Duca , prim-ministru al țării pe care atâți amari de ani a slujit-o cu devotament și strălucire și a iubit-o cu patimă și nobilă dezinteresare , ca nimeni altul ; Ion G.Duca , omul de atât de superioară spiritualitate și generoasă structură sufletească ; Ion G.Duca , a cărui întregă viață a fost închinată dragostei de oameni ; Ion **G.Duca a căzut răpus de gloanțele urii ."**

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

▣ **Starea de asediu, Cenzura**

~ " D-lor deputați, **grozăvia uciderii lui Duca** ne-a arătat că **prima și marea poruncă a vremii era restabilirea ordinii și a autorității** .Țara are nevoie de **liniște** , țara are nevoie de **disciplină. Împămânenirea asasinatului politic la noi ?!**

Ce alt **semnal de alarmă** trebuia să mai așteptăm pentru ca să ne concentrăm toată grija și toată stăruința în jurul acestei mari probleme ,

problema ordinii , de care **depinde însăși existența Statului ? Era** , oare, d-lor deputați, **acesta momentul potrivit pentru a renunța la măsurile excepționale ?**

Care guvern , în locul nostru și în condiții asemănătoare , **ar fi renunțat la ele ?**

Nu am renunțat nici noi , ci le-am păstrat mai departe , căutând ca, prin menținerea lor , să nu se producă **nici o perturbare în viața publică** și nici în **desfășurarea normală a vieții de toate zilele**.

" **Cenzurii** i s-a rezervat rolul de a **priveghea** ca nu cumva **slova tiparului să contribuie la otrăvirea spiritului public** ,

iar **starea de asediu** a rămas ca o **sabie a lui Damocles** pentru amatorii de pescuit în ape tulburi.

" **Pentru ce continuăm să menținem măsurile excepționale** de astăzi , când, grație vigilenței guvernului liberal , **ordinea și autoritatea au fost restabilite ?**

"Reformatorii" mesianici....

" Continuăm să le menținem **pentru că pe ici , pe acolo, jăratecul încă mai mocnește sub cenușă**.

Încă se mai găsesc **ratați ai vieții publice** , încă se mai găsesc **aventurieri** , pe care selecțiunea democratică nu i-a putut scoate din anonim și care, cu toții laolaltă,

erijându-se în nu știu ce reformatori mesianici , speră să-și croiască drum prin violență și surprindere . **Mișcările de dreapta ...**

Speranțele lor sunt în parte **întreținute** de **reușita mișcărilor de dreapta** în unele țări, cum ar fi **Italia și Germania** .Ca și cum s-ar putea importa și aplica la noi **concepții și metode de guvernământ cu totul străine și de realitățile noastre și de firea poporului român. "**

Terorismul ...

" Dar mai sunt întreținute acele speranțe de o anumită **psihoză** , care , de o bucată de vreme , **împrăștie doliul printre popoare** . Când din cele patru puncte cardinale amenință furtunile , când **nebulii și Don Quichoții sunt gata să dea iar foc Europei**, când **revolverul , bomba și pumnalul se sbat să ia locul argumentelor hotărâtoare** , când **atentatele politice se țin lanț** , din **Sofia la Varșovia și din Viena la Marsilia**, **socotiți dvs că măsurile de prevedere sunt de prisos și că ne-am putea mulțumi cu măsurile obișnuite de siguranță ?**

Ar fi o ușurință condamabilă , ceea ce **nu intră în tradiția PNL**, **ar fi o greșală de neiertat** , pe care nu și-o poate îngădui un guvern cu simțul răspunderii .

Dictatură camuflată ?!...

" Cât despre anumite **acuzățiuni de dictatură camuflată** , la adăpostul măsurilor excepționale , d-lor deputați, o știm cu toții , **ele sunt simple fraze de opoziție** , și cei dintâi care nu le dau crezare sun însuși cei care le lansează. "

" Atașamentul nostru pentru libertățile publice , ca și democratismul nostru, nu sunt atitudini improvizate , pentru ca să poată fi puse măcar în discuție. **Fondatorii PNL** , pentru apărarea libertăților , s-au urcat pe baricade și au suferit surghiunul , pentru ca , 18 ani mai târziu , să proclame **monarhia constituțională** , garantată de una din cele mai liberale **Constituții** din câte avea Europa pe vremea aceea.

" Tot atât de liberă ca și **prima Constituție a lui Ion Brătianu** , **Constituția din 1923 a lui Ionel Brătianu** vine să o completeze , îmbrăcând **statul românesc în haina democratică** , iar cele două mari reforme democratice - votul obștesc și împrăștierea - **fixează definitiv orientarea și crezul politic al partidului nostru**.

" Astăzi, ca și ieri, **PNL susține că progresul și viitorul acestei țări nu pot fi asigurate decât sub un regim de libertate și într-un cadru de democrație sănătoasă** , fără de care ne-am sufoca sub călcâi de tiranie și de arbitrarie ,

dar că această democrație trebuie să se supună disciplinată ideilor de ordine și de autoritate , fără de care ne-am pierde în valurile anarhiei , și fără de care **nu se poate concepe viața de Stat . "**

" **Iată**, d-lor deputați, **motivele reale, singurele motive** pentru care **înțelegem să menținem mai departe regimul măsurilor excepționale** , și-l menținem **cu conștiința împăcată** că nu ne-am servit și nu ne servim de el , decât **numai pentru salvagardarea intereselor de Stat . "**

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

▣ **Libertatea opoziției**

▣ **Presă , Parlament, congrese , întruniri**

[LD : Grigorescu abordează aici un **aspect foarte interesant** al **libertăților democratice** , în general, și al celui românesc, în special : **folosirea a două "partituri" în lupta politică :**

una în Parlament (ca spațiu al dialogului și confruntării deschise , **alta în congrese, presă, întruniri** (ca scene ale monologului , atacului și demagogiei .

De asemenea , sunt interesante considerațiile și exemplele lui privind **măsurile excepționale** - starea de asediu , cenzura - ca măsuri de ordine .]]

" **Am întrebuinta noi cenzura , pentru a opri criticile îndreptate împotriva partidului nostru ?** Oricine ar răsfoi colecția ziarelor **Dreptatea [PNT] , Ordinea și Mișcarea [PNL-g] ,**

Țara Noastră [PNA] etc , ar găsi acolo **un întreg arsenal de critici , de insulte și invective** la adresa noastră , tipărite **fără ca cenzura să se fi atins de ele**.

" Mai mult decât atât , **partidele de opoziție** au la dispoziție **această tribună** , pentru ca aici , în **sedință publică** , cu **dezbaterele reproduse ad-literam în Monitorul Oficial** , să-și formuleze în deplină libertate , toate criticile pe care le găsesc de cuviință. Aici , **în Parlament** , nu se poate pretexta **nici un fel de cenzură**.

Dar care din criticile , cari ni se aduc de la tribuna parlamentului , nu se găsesc deja dezbătute , **pe larg și pe toate fețele , în coloanele oficioaselor de partid ?**

" Dar noi vedem că lucrurile se petrec tocmai dimpotrivă și că opoziția , și mai ales o anumită opoziție , atât de agresivă prin întruniri , prin congrese și prin presă , aceeași opoziție este mult mai puțin războinică și , adaog , mult mai prudentă înăuntrul acestei Adunări.

Cenzura ...

Și dacă astfel stau lucrurile , atunci **ce sens are vâlva** pe care partidele de opoziție o fac **în jurul cenzurei ?** Un sens precis , d-lor deputați : **o încercare de a masca** , printr-o **pretinsă sugrumare a dreptului de critică** , dificultatea reală în care se găsesc de **a nu avea motive întemeiate** pentru a ne critica.

" Recunosc , se vor fi petrecut **în aplicarea cenzurei și unele mici abateri izolate** , desigur cu totul **regretabile** , dar **inerente măsurilor excepționale**.

S-a întâmplat , însă , că în **cele 2-3 cazuri existente** , cea **lezată să fie presa independentă , nu presa partidelor de opoziție** , iar prejudiciile cauzate au fost minime.

Starea de asediu ...

" Cât despre înăsprirea pedepselor sub regimul **stării de asediu** , **desfid să mi se precizeze un singur caz de procedare abuzivă**.

Există doar **o singură categorie** căreia **acest regim nu poate să-i convină** :

sunt **semănătorii de vânt** , cei care **se știu cu motive speciale** de a se teme de rigoarea sancțiunilor și pe care astăzi **această teamă îi ține în frâu**.

Este exact ceea ce dorim și noi , și , cu noi , țara întregă.

Responsabilitatea guvernării ...

" Aproape toți **cei care ne atacă** pe chestiunea **măsurilor excepționale** , **când** au avut ocazia de a se găsi **pe banca ministerială** , **le-au aplicat și dânsii** .

Le-a aplicat PNT ;

le-au aplicat guvernele din care făcea parte și d-l **Argetoianu** , în deobște cunoscut ca **temut reacționar și partizan al politicii de mână forte** , actualmente proaspăt - aș vrea să cred că și sincer - **convertit la frumusețea ideologiilor democratice ;**

și , dacă memoria nu mă-nșeală , protestările de azi ale d-lui **Goga** , nu prea concordă cu **opiniile și practicile sale de odinioară** , de pe vremea când se găsea d-sa **încăunat la Ministerul de Interne** . "

[-----]

L.Grigorescu / 12 dec.'34

▣ **Partidul Național Liberal**

▣ **Programul - Guvernarea**

[**LD : enumeră legislația și actele de guvernare din primul an , apoi respinge criticile opoziției**]

" Dlor deputați , **în lipsa unor motive întemeiate de critică** , se întrebuițează împotriva partidului nostru , pe **la întruniri , congrese sau presă** , la **colț de stradă sau la această tribună** , **sistemul aserțiunilor vași și gratuite** :

PNL nu are program , PNL nu are soluții , PNL nu are nici un rost la conducerea țării .

DI Djuvara (la alegerea ca vicepreșed.al Camerei , sublinia pe bună dreptate , relativitatea adevărilor politice dezbătute în cadrul discuțiilor teoretice.

În materie de soluții , există însă un absolut : o soluție este bună sau rea ,

după aplicarea ei pe teren. Noi, prin soluțiunile pe care le-am aplicat în primul an de guvernare , am reușit să aducem la viață o țară pe care am găsit-o în ruină și desnădejde.

Acesta este adevărul, și oricâte meșteșugite arguții s-ar aduce să-l deturneze , ele nu vor putea clinti din sentimentul și conștiința opiniei publice.

" Nu avem program ? Dar ce se înțelege, oare , prin programul unui partid politic ?

Se mărginește el la plăsmuirea unui instrument de agitație sterilă ?

Este el oare doar o haină de paradă pentru timpul opoziției , pe care , apoi, găsim-o incomodă, să o lepezi ca pe o zdreanță în pragul guvernării ?

Dacă însă prin program se înțelege un îndreptar cinstit , izvorât din dragostea de neam și țară, și pe care , cu convingător și simț de răspundere să-l fluturăm în opoziție, cu hărnicie și consecvență să-l aplici în opera de guvernare , **un asemenea program noi îl avem.**

Îl găsiți în **congresele și adunările noastre profesionale** din ultimii ani ;

Îl găsiți același, în **manifestul nostru de la alegerile generale** ;

Îl găsiți, același, **parte deja realizate , parte în curs de realizare . "**

(Aplauze prelungite la majorități

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

13. CCGiurescu (PNL-g , discurs la Mesaj, 12 dec.'34

Vict.Iamandi (ministru , **Eug.Titeanu** (subsecretar de stat la Interne , **G.Hogea** , - intervenții polemice

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 229- 242

[LD : Activitatea guvernului în lumina "**ideii naționale**" , a "**statului național unitar**" .

Atacă toate chestiunile prin prisma acestor concepte ,

dorind să demonstreze că **PNL 1 s-a îndepărtat de ele**

și că **PNL2 este adevăratul continuator.**

Demonstrația se transformă într-o răfuială, condimentată cu bârfe , lovituri , reproșuri , din care nu avea de pierdut decât **sistemul democratic partidist .**

Sublinierile, supratitlurile, colorările , îmi aparțin]

Document integral- **fișier PNL-georgist**

/ Ideea națională , statul național unitar - în **programul de guvern al PNL 1 /**

/ **Unificarea administrativă** : legislația moștenită ; legislația PNL ; legislația PNȚ /

(intervenție **Iamandi**

/ **Unificarea legislativă** : codurile (precizări **Iamandi**

/ **Realitatea demografică** : Bucovina; Moldova dintre Prut și Nistru ; Maramureș ;

ținutul secuiesc ; Dobrogea ; Cadrilaterul (intervenție **C.Hogea**

/ **Politica demografică** : colonizarea românească /

/ **Realitatea demografică a orașelor** : orașele străine /

/ **Politica demografică a orașelor** : colonizarea ! /

/ **Români peste hotare** : Macedonia, Albania, Grecia, Serbia /

/ Primatul ideii naționale : **burghezie românească ! /**

/ Primatul ideii naționale : **protecția muncii românești !** (polemică **Titeanu**

/ **Politica de Stat național** a PNL : tradiție, continuitate, abandonare /

(polemică Giurescu -**Iamandi**

/ **Complicitatea georgiștilor cu Garda de fier** (polemică Giurescu-**Iamandi /**

/ **Dizolvarea Gărzii de Fier** (polemică Giurescu -**Iamandi**

/ **PNL-1 PNL-2** : colaborări și compromisuri (polemică Giurescu - **Iamandi**

/ **Naționalism ? Antisemitism ?** (polemică Giurescu -**Titeanu -Iamandi**

/ Primatul ideii naționale : simțul patriotic ; **Arcul de Triumf** (intervenție **Titeanu**

/ Statul național unitar - **istorie și perspective ; semnale de alarmă /**

/ Lipsa solidarității naționale ; **respingerea Răspunsului la Mesaj /**

Giurescu / 12 dec.'34 / retro' oct '33 /

▣ Ideea națională în Programul PNL-1

Discuția la Mesaj este prilejul cel mai nimerit de a cerceta politica generală a guvernului , realizările și planurile de viitor. El vrea să facă această **analiză în lumina " ideii naționale "** , a **intereselor "statului național unitar "** , deoarece el se găsește înscris în **Constituție**.

Discutând **Programul de guvernare** alcătuit în **adunările profesionale** , **ratificat de Comitetul Executiv** al partidului , în oct.1933, un ministeriabil de azi [**Tătărescu ?**] sublinia **promovarea elementului românesc și repararea nedreptăților istorice** care i-au dăunat și l-au pus în stare de inferioritate;

Alt ministeriabil de azi, caracteriza regimul viitor ca un **"regim de naționalism creator "** iar altul promitea că noi **" nu vom fi niciodată în deficit față de ideea națională "**

Proiectele anunțate de guvern , trebuiau să pornească **de la acest punct de vedere .**

[-----]

Giurescu / 12 dec.'34

▣ Stat național unitar

▣ Unificarea administrativă

[**LD** : a fost atât **de preocupat** , **pasionat și pregătit în această idee** ,
încât o va pune în aplicare când va deveni ministru " rezident regal " sub regimul carlist.]

[-----]

1925. Legea administrativă liberală ...

Prin legea administrativă , votată de **PNL în 1925**, în timp când șef de guvern era **Ion Brătianu** , se pășise pe calea îndepărtării acestei nedreptăți istorice - **județele noastre treceau dincolo de Prut** , treceau **dincolo de Carpați** - **se revenise la situația veche , la situația istorică a organizării noastre administrative**. Se începuse începutul unui proces de unificare...

- **Vict.Iamandi** : Pe chestiunea aceasta **este de acord cu observația lui Giurescu** , care este **foarte întemeiată** . [-----]

1934.Revenirea la legea liberală din 1925...

- **Giurescu** : Ce se impunea , d-lor deputați ?

Se impunea ca , în momentul **când PNL a reluat puterea** , **să îndrepte această eroare** , să restabilească ce a fost înainte ...

- **Iamandi** : În mare parte , se reia reforma din 1925.Dar acea reformă - a spus-o și Ion Brătianu, era un experiment . Trebuia făcut cu mare grijă.

Ministerul de Interne și județele pot să ia măsurile ce se cuvin .Între 1925-1929,

Iașul avea 13 comune în jud.Bălți ; **Neamț și Bacău**, câteva comune din Ciuc .

Dar trebuie **să existe consimțământul amândurora** , să nu fie o **" naționalizare "** cu forța !

Au fost numeroase **proteste din Ardeal și Bucovina**. Nu trebuie exagerat .

Se știe, proiectul de **Constituție** a lui Stere , **preconiza un fel de federalizare a statului român ; PNL avea o politică diametral opusă celei PNL**, și de aceea, venit la guvern, a desființat legea liberală .[-----]

Giurescu / 12 dec.'34

▣ Unificarea legislativă

- **Giurescu** : " În ce privește codurile , se vorbește în **Mesaj** de opera de **unificare legislativă** și se amintește **de codul penal**.

Ei bine, mi se pare **un fapt extraordinar** că **acest lucru lipsește din Răspuns !**

- **C.Tătăranu** (raportor : a fost o simplă **greșeală de tipar**. M.O a sărit acest acest pasaj. S-a rectificat .

- **N.Constantinescu -Bordeni** (PNL-g : în toate Mesajele se vorbește de unificarea **legislativă a codurilor** , **fără ca vreun cod să fie adus în discuția Parlamentului**.

- **Iamandi** : Die Bordeni, dvs , ca jurist și avocat , cunoașteți cum s-a făcut unificarea legislativă și în alte țări. Credeți dvs că **era posibil să se facă această unificare legislativă** , chiar în cei **16 ani care au trecut de la Unire până azi** ?

- **N.Constantinescu -Bordeni** : Dar este gata , de atâta vreme,

codul comercial și codul penal .

- **Iamandi** : **Codul penal** a fost depus la Senat și **va fi votat** în sesiunea aceasta .
Rând pe rând vor fi votate și celelalte.
Opera de unificare legislativă este **foarte grea**, foarte **complexă**, foarte **anevoioasă**.
Trebuie să lași timpului sarcina de a șterge toate urmele trecutului ,
ca să se poată ajunge la limpezirea situației.
- **N.Constantinescu -Bordeni** : Nu vă facem dvs o vină.
: **Noi facem o vină tuturor guvernelor și parlamentelor de la Constituție încoace.**
- **Iamandi** : **Lucrările sunt gata toate** și se vor traduce în fapt. **Există un deplin acord între toate partidele și competențele juridice.** Începutul s-a făcut în timpul guvernării noastre ; el a fost continuat în timpul guvernării PNT ;
Este o operă națională, aparține țării întregi .
În Iugoslavia unificarea s-a otcroiat de sus **Dacă acceptați această metodă, spuneți-ne să știm** .[-----]
- **Giurescu** : **Dar în 16 ani nu se poate face nimic ?** Foarte bine ! Să dea Dumnezeu atunci, să avem **un răgaz de 160 de ani** ca să putem face această unificare .
- **Iamandi** : Dacă voiți să fiți exact , nu sunt 16 ani, ci 11 , pentru că abia în 1923 s-a făcut Constituția.
- **Giurescu** : În orice caz , **dacă examinăm diferite aspecte importante ale unificării Statului național,** cu părere de rău , **nu pot constata în activitatea de până acum , indicii în acest sens.** [-----]

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ **Dobrogea, Cadrilaterul...**

- **CCGiurescu** : " Mă voi referi în special la un anumit ținut, la ținutul **Dobrogei de astăzi, a Cadrilaterului**, unde constat că **s-a întrerupt o operă ce fusese preconizată și neglijată parțial de Ion Brătianu.**
- **G.Hogea** (PNL -Caliacra : Dle deputat , permiteți-mi o lămurire .
Poate că sunteți rău informat .De la venirea noastră la guvern - și eu reprezint, alături de colegii mei, județul Caliacra - **am adus cel puțin 1.000 de familii , respectiv 3-4.000 de suflete românești, în județul Caliacra ; am definitivat cca 4-5.000 de suflete , care aveau situația nesigură acolo.**
Toate aceste lucruri, le-am făcut acolo. **Le-am dat în această toamnă semințe,** să-și poată însămânța lanurile lor. Le-am făcut **15 localuri de școală ,** unde fiii coloniștilor vor putea duce mai departe **cultura românească.**
În afară de acești cetățeni români, sunt frați aromâni, care, din imposibilitate de drept, nu puteau stăpâni proprietățile rurale, de oarece nu aveau cetățenia română...

Giurescu / 12 dec.'34

▣ **Români peste hotare ...**

- **Giurescu** : Dle coleg, cunosc situația . Dvs vă referiți la elementul existent în Cadrilater.
Eu vă întreb, însă, **de ce nu se continuă procesul acesta de colonizare ?**
Nu am să fac injuria de a socoti cele afirmate de coleg că sunt neadevărate .
Dar l-aș întreba să ne spună **unde s-au adus cele 4.000 de elemente** din afara hotarelor ?
- **Hogea**: **Cum , din afara hotarelor ?!**
- **Giurescu** : Eu nu vorbesc de colonizarea din lăuntrul hotarelor.
Eu întreb **de ce nu se continuă procesul de aducere a elementului macedonean , care pierde în Macedonia , când la noi ar putea să fie plasat ?**
- **Hogea** : **Cum o să aduceți aceste elemente la Tg.Mureș și la Brașov ?**
- **Giurescu** : Iată cum , d-le coleg, poate nu cunoști elemente de geografie și de istorie....
Există încă 400.000 de suflete aromânești în Macedonia, în Albania, în Grecia, care , cu siguranță matematică, vor dispărea , într-un timp mai mult sau mai puțin îndelungat .
Nu pot să precizez când se va termina acest proces de dispariție a elementului românesc.

Însă un lucru este cert : dacă cercetăm în lumina timpului, vom vedea că **acest element scade din zi în zi.**

Dacă noi nu aducem acest element românesc aici la noi, și nu colonizăm cu el, cum spuneți dvs Brașovul, Mediașul, Clujul, Oradea-Mare, Aradul, și toate orașele din Moldova, acest element va pieri.

- Hogeia : Dar ei nu se vor duce acolo ! [-----]
CC Giurescu - Eug.Titeanu / 12 dec.'34

▣ Naționalism economic.

▣ Legea protecției muncii naționale

- **CCGiurăscu** : Trece la chestiunea **protecției muncii naționale** și este mulțumit că pe banca ministerială este **ministrul Titeanu** , raportorul acelei importante legi.

Citează masiv din **interpelarea lui Titeanu** adresată guvernului,

... privind măsurile ce le va lua față de amenințarea de desnaționalizare

a orașelor , ... privind protejarea muncii naționale ,

în special a elementului românesc...acțiunea legislativă preconizată...

reșezarea acțiunii guvernului pe linia națională ... ritmul firesc al concepțiilor liberale... care rămân , prioritar , naționale ...

Îl felicită pentru frumusețea acelor formule , care subliniau primatul ideii naționale .

Dar aceasta este teorie ! Legea a fost publicată în Monitorul Oficial din 16 iulie 1934.

Au trecut 5 luni , și Regulamentul la lege nu este încă făcut !

Care este rațiunea pentru care, în calitatea ce o are în guvern, nu a stăruit pentru aplicarea legii ?

Cunoaște o anumită **campanie de presă străină** , **ca această lege să nu se aplice**, dar , oare , **guvernul lucrează după indicațiuni străine ?!**

- **Eugen Titeanu** (subsecretar de stat la Interne :

Mulțumește lui Giurescu pentru citatele și aprecierile date ;

a ținut acea interpelare , conexasă cu cea a lui Goga, iar după câteva luni,

a devenit **raportorul acelei legi**. Camera a dezbătut-o , a votat-o ...

Regulamentul este gata, Regulamentul există. Dacă a ținut 5 luni elaborarea lui, este pentru că el **a fost dificil de realizat** [**explică dificultățile**]

Să nu se ignore faptul că 5 ani a fost o "eclipsă de guvernare " ;

De când PNL a venit la guvernare, a continuat politica lui Ionel Brătianu...

Giurăscu - lamandi / 12 dec.'34

▣ **Politica de Stat a PNL**

polemică înveninată

▣ **Tradiție și continuitate.**

[LD : polemică provocată de Giurăscu , este adevărat . O căuta cu lumânarea de când a început discursul. Titeanu nu a căzut în capcană.

lamandi , însă , nu se poate abține și face, din nou, discurs în discurs.

În polemică , se delimitează explicit fixarea "**paternității georgiste** ,la propriu și politic, care **renegă pe Vintilă Brătianu , IGDuca și Gh.Tătărăscu , cronicizând ruptura din 1930** , din orgoliu și ambiție. De asemenea, se afirmă fără echivocuri , **vinovăția georgiștilor în crearea atmosferei morbide care a dus la asasinarea lui Duca.]**

- **Giurăscu** : Dle președinte sunt mulțumit de această **declarațiune a d-lui Titeanu** , în partea ei finală, fiindcă îmi dovedește că , în adevăr, **și d-sa crede hotărât că această politică începe de la ICBrătianu,**

că , în materie de **politică națională** , tot acolo trebuie să ne îndreptăm.

Spun aceasta fiind că anumite **manifestațiuni** din ultimul timp , îmi dădeau mie impresiunea
că **politica PNL nu mai începe de la Ion I.C.Brătianu , ci ceva mai dincoace.**

- **lamandi** : Dvs ați făcut o anumită insinuare ...

- **Giurescu** : Nu o mică insinuare ...

- **lamandi** : O mare insinuare ...

- **Giurescu** : Nu am făcut nici o insinuare , am spus-o deadreptul .

Mie nu-mi place să umblu cu insinuări .

- **lamandi** : **Politica noastră de Stat** nu începe de la Ion I.C.Brătianu ,
ci **începe cu Ion Brătianu** , care a făcut **războiul independenței și Regatul** .

Această politică a fost **continuată decenii** de-a lungul de **PNL**,

sub **conducerea tuturor bărbaților politici** al căror nume îl cunoașteți.

De la 1927 și până astăzi, să-mi dați voie

să **protestez cu toată hotărârea împotriva afirmațiunii dvs**

că **PNL s-ar fi găsit în carentă față de ideea națională**

și că **succesorul lui IICBrătianu, Vintilă Brătianu,**

și **succesorul lui Vintilă Brătianu, Ion Duca ,**

ar fi fost în afară de tradiția naționalistă, naționalistă, de sigur, însă, **reală și serioasă,**
lipsită de demagogie și de accente , care să ne ducă la **acțiuni nesocotite.**

Protestez împotriva afirmațiunilor dvs. că, din acest punct de privire,

noi ne-am fi găsit în afară de tradiția istorică și de interesele permanente

ale acestei țări, **pe care PNL le-a apărat întotdeauna.** (**apluaze prelungite la majorități**

Complicitatea cu Garda de Fier...

: " **Dvs , dle Giurescu** - deși eu nu vreau să înveninez discuțiunea - sunt obligat însă

să vă spun că am impresia că încercați să **repețați articolele ce s-au scris**

în ziarul dvs "**Mișcarea**" , în timpul celor **45 de zile** scurse de la 15 noiembrie

și până la 29 decembrie , **când s-a produs asasinarea lui Duca,**

: **articole care au contribuit într-o măsură însemnată la crearea atmosferei morbide ,**

care a înarmat brațul ucigașului de la Sinaia . (**apluaze la majorități ; proteste georgiști**

Am să vă servesc documente de complicitatea în această direcțiune.

mai ales, d-ta dle **Constantinescu -Bordeni să fii prudent !** (**întreruperi, zgomot**

- **N-Constantinescu -Bordeni** : Dle ministru, vă rugăm să nu ne amenințați !

lau act că ne provocați !

- **lamandi** : **Am să viu cu documente aici și am să vă dovedesc tovarășia dvs electorală**
și politică cu Garda de Fier. (**întreruperi, zgomot**

Este păcat de înălțimea cuvântării dvs , d-le Giurescu, pe care o coborâți

prin asemenea insinuațiuni ... că, de la 1927 , tradiția politică a PNL

nu mai începe cu Ion I.C.Brătianu ...

- **CCGiurescu** : Dați-mi voie să pun lucrurile la punct. Dacă m-ați cunoaște, ați ști
că nu umblu cu insinuațiuni, când am ceva de spus , o spun răspicat și deadreptul.

Prin temperament, nu umblu cu insinuațiuni.

Așa dar, **când am făcut această afirmațiune**, mai întâi, ca să precizăm lucrurile,

nu mi-a trecut prin gând să contest patriotismul lui Vintilă Brătianu.

- **lamandi** : Ați mai făcut un pas, și **v-ați oprit la Vintilă Brătianu,**

dar **numele lui Ion Duca, acela nu vă convine**, și de aceea , nu pomeniți de el.

Ei bine, **noi aceasta nu o putem admite** , pentru că **cel dintâi care a cunoscut pe Ion Duca**

și pe lângă care **a lucrat 30 de ani, a fost Ion Brătianu,**

și atunci când **Ion Brătianu vedea în Duca pe succesorul lui firesc** la conducerea PNL ,

n-aveți dvs dreptul , care , mă iertați - **n-aveți cine știe ce legătură cu Partidul Liberal**

....

CCGiurescu - Vict.lamandi / 12 dec.'34

▣ PNL1 - PNL2

▣ Colaborări și compromisuri

[LD : nu știu , între cei doi , care este mai afurisit , care este mai rău , mai cârcotaș .
Nu mai știu nici care dintre ei avea dreptate . Știu un singur lucru : că ura lor este nestăpănită ,
că-și spun reciproc cele mai grave acuze , și că , **după 1938** , vor lucra în același front !
Și că **și lamandi își va abandona partidul și pe Dinu Brătianu ,**
și Giurescu își va abandona partidul și pe Gh.Brătianu !]

- **Vict.lamandi** : ... eu cunosc educația dvs intelectuală , directivele care v-au condus pe dvs , acestea aparțin altei metode decât acelea a PNL -
n-aveți autoritatea să ne dați lecții asupra direcției pe care trebuie s-o urmăm
și asupra felului în care noi înțelegem să aducem omagiu înaintașilor noștri .
(aplauze prelungite la majorități)
- **CCGiurescu** : Dle ministru , mă surprinde iritația dvs , iar pe de altă parte ,
mă surprinde că dvs cunoașteți așa de bine **structura și educația mea intelectuală**.
Eu credeam că atunci **când cineva pășește hotărât într-un partid politic** ,
când în fruntea acestui partid politic , **se găsește Gheorghe Brătianu** ,
când dovedește prin lupta electorală și politică pe teren și în Cameră ,
intrând în această Cameră , d-le ministru - și dvs știți bine împrejurările în care am intrat -
nu ca membru al unei majorități , ci **luptând pentru acest scaun de deputat**
și **câștigând în sânul PNL** de sub președinția d-lui Gheorghe Brătianu , **o anume situație** ,
nu se pot face afirmări ca ale dvs .
- **Vict.lamandi** : Nu vreau să discut condițiunile în care v-ați ales .
- **CCGiurescu** : Țin să vă declar că **așteptăm cu cea mai vie curiozitate** documentele la care
vă referiți și că **suntem gata să discutăm** oricând , cu oricine , în orice condiții ,
acea colaborare la care v-ați referit și am să vă demonstrez care a fost realitatea .
Fixați dvs o oră și o zi pentru această chestiune .
- **Vict.lamandi** : Am să vă dau răspunsul când voi vorbi la Mesaj .[-----]

Garda de Fier...

- De ce contestați dvs un adevăr pe care îl știe toată lumea ? Din cele **150.000 voturi** ,
pe care le-ați întrunit la **alegerile din dec.'33** , cel puțin **50.000 au fost ale Gărzii de Fier** ,
care fusese dizolvată și din rândurile căreia s-a ridicat asasinul lui Duca ...
- **C.Zamfirescu** (georgist ? : Și dvs ați primit 100.000 !
 - **lamandi** : Întrebă pe fratele d-tale la R.Sărat ...
 - **Constantinescu -Bordeni** (georgist : N-aș vrea să vă urez să aveți atâția adepți
câți membri ai Gărzii de Fier sunt la Prahova...
 - **lamandi** : De ce ai scris **scrisoarea** aceea ?
 - **Constantinescu -Bordeni** : Am să explic , nu te grăbi...
 - **lamandi** : Am să dau o lămurire mai precisă a afirmației că **Garda de Fier v-a votat** .
Am să dau cazul d-lui **prof. Mehedinți** care s-a ales deputat la **Piatra Neamț**.
În alegerile 1932 (guv.Vaida , ați avut **1.800 voturi** , iar la alegerile '33 ... **4.300** ,
într-un județ unde **erați inexistenți politicește** , județul în care , în '31 (guv.lorga
se alesese Corneliu Codreanu.[-----])
 - **CCGiurescu** : "**Nu contestăm că voturi ale Gărzii de Fier au venit și pentru noi**.
Nu contestăm .(exclamații ... Da ! Da !
 - **Vict.lamandi** : Dle Giurescu , ați avut voturi ale Gărzii de Fier în alegeri ,
iar după alegeri , **prietenii dvs politici au asistat pe asasini până la Casație** ,
în toate împrejurările , nu din exercitarea unei simple profesii ,
ci **dintr-o tovărășie permanentă de convingeri**
cu cei care **au asasinat pe IG Duca** la Sinaia . (aplauze la majorități)
Sunteți singura grupare politică care ați dus până la capăt **complicitatea cu asasinii "**
Dizolvarea Gărzii ...
 - **CCGiurescu** : ... Vă așteptăm să veniți cu documentele dvs [-----]
în momentul când **dvs ați dizolvat** , după părerea mea , **illegal** ,
ceea ce constituie un **primejdios precedent** pentru viața publică...
 - **Vict.lamandi** : D-ta spui ilegal . **Casația a spus că este legal**.
Dacă ești mai presus decât forurile competente , ce să fac !
Comisia care a discutat asupra **legalității actului** nostru de guvernământ , de la 9 decembrie

1933 , a avut în fruntea ei pe unul dintre cei mai integri și **distinși magistrați** ai țării , pe d-l **Dimitrie Lupu**, președ. la Curtea de Casație .

Această Comisie **a recunoscut valabilitatea și legalitatea** actului guvernamental.

- **Giurescu** : Este o chestiune **dacă va recunoaște și opinia publică** a țării .
- **Iamandi** : **Opinia publică** a țării, cea sănătoasă, **nu stă alături de asasini** .
- **Giurescu** : Dle ministru - și cu aceasta închei paranteza - **vreau să știu dacă dvs , în urma acestei dizolvări, pe care mențin și susțin că a fost ilegală , și vom vedea dacă și opinia publică și viitorul va avea aceeași opinie despre actul dvs.**
- **Iamandi** : Bine, cel puțin , **că mărturisiți , care va fi evoluția viitoare a grupării** din care faceți parte dvs, ca **să știm și noi cu cine avem de-a-face ..**
- **Giurescu** : Mă rog. **Nu ne supăra nici amenințările ...**
- **Iamandi** : **Dvs ați călcat tradiția lui Ion Brătianu** și pretindeți că sunteți membru al PNL!
- **Giurescu** : Tocmai , pentru că știu ideile și tradiția lui Ion Brătianu , pot să spun că **Ion Brătianu a făcut la 1848 acțiune de revoluție .**
- **Iamandi** : Acea era **revoluție pentru ideea de libertate , și nu pentru asasinarea oamenilor** cari apără libertățile publice .
Regret că d-ta **te-ai coborât până acolo** , încât **să-l legi pe Ion Brătianu ,** revoluționar în 1948, în numele ideii de libertate ,
de asasinii lui Ion Duca și de prietenii asasinilor lui.[-----]
Mă mir că **dvs , ca istoric , veniți și dați asemenea interpretări unor acte istorice, ca cel de la 1848 .**
- **Giurescu** : Eu am vorbit de **dizolvare**, nu de asasinat !
- **Constantinescu -Bordeni** : Dl ministru **Iamandi este pornit împotriva noastră.** Mi-a spus mie, acum două zile, că **vrea să dea în noi la Mesaj...**
- **Iamandi** : Nu! Eu te-am prevenit și am spus că interesul dvs nu este să veniți cu chestiuni iritante la această tribună .Eu am avut un ton conciliant , v-am prevenit pe cale particulară. [-----]
D-ta ești vechi liberal și erai în dizidență , în 1930, când s-a întâmplat defecțiunea d-lui Gheorghe Brătianu . Te-ai dus la el numai pentru că erai în conflict cu organizația de la Prahova, a d-lui Nicolaescu.
Reia-ți locul în partid, și renunță la aventura în care te-ai angajat .
(**aplauze la PNL-1 ; întreruperi la PNL - 2**
- **Constantinescu -Bordeni** : De câte ori ne atăcați, partidul nostru sporește. Continuați zi de zi atacurile. **Opinia publică știe că sunteți mic de statură , dar un vulcan de ură " (aplauze la opoziție**
- **Iamandi** : **Ura și perfidia s-o căutați în partidul dvs , sus de tot, la acela care vă conduce .** Îl cunosc eu mai bine decât dvs. "
- **C.Giurescu** :... așteptăm pe dl Iamandi cu documentele și țin să fac următoarea declarație categorică , nu avem , în activitatea noastră politică, sub conducerea d-lui Gh.Brătianu, **nimic de ascuns , nimic de regretat .** Ca să se știe , odată pentru totdeauna. "

[-----]

CCGiurescu -Eug.Titeanu / 12 dec.'34

▣ **Naționalism economic.**

▣ **Legea protecției muncii naționale**

[**Revine la această problemă , după lunga polemică cu Iamandi .**

Se referă la industria legată de apărarea națională .Dă exemple. Seamănă cu tabelele lui Goga
Să se vadă pe mâna cui este apărarea noastră națională !]

- **Eug.Titeanu** : Aceasta este o fabrică de pulbere , legată strâns de industria națională.

Conform legii , ea este sub directul control al Ministerului Apărării Naționale și al Statului Major. Mai mult decât să dai în competență autorității militare calificate dreptul de a alege și de a respinge pe cineva, cred că nu se poate face .

Aceasta este legea pe care noi am adus-o , pe care noi **o aplicăm**, și de care **ne mândrim**.
(**Vii aplauze** Dvs știți **ce lupte au ieșit la acea lege** , și că partidul se poate mândri ,
și dați-i voie și **celui care vorbește în umbra acelei legi** , cu meritul redus, **să revendice și el**
o parte din merit , fiindcă , **în definitiv, acea lege a ieșit dintr-o interpelare** , și comisia
care mi-a făcut cinstea să mă aleagă raportor, **m-a ales** tocmai fiind că știa
concepțiunea mea de naționalism totdeauna manifestat . (**vii aplauze** [-----]
când am spus : reșezarea Partidului Național -Liberal **pe linia națională** ,
eu am înțeles mai ales **o restabilire a fizionomiei naționale a partidului** ,
curățind zgura de calomnii , care s-a pus pe acest partid, nu de el,
dar de adversari fără scrupul.
Raclarea acestei zgure de calomnii , aceasta este operațiunea pe care înțelegem
s-o facem, și **această operațiune** , **pentru tot ce este conștiință românească onestă** ,
noi am făcut-o . " [-----]

CCGiurescu - Eug.Titeanu - Vict. Iamandi / 12 dec.'34

▫ **Răfuieli inter- liberale**

▫ **Naționalism ?! Antisemitism ?**

[LD : Toată aceste **aluzii etniciste** , atunci când **se citau nume** , mie îmi sugerează
o străvezie ipocrizie xenofobă, cu **accent antisemit**, pusă la bătaie, după împrejurări ,
ca la vânătoare : fiecare cu evreul lui compromițător ; fiecare cu un strigăt antisemit, cândva ,
în tinerețe ; fiecare cu un răboj . Scos la suprafață , după trebuință.
Pe mine mă interesează această polemică doar pentru **datele biografice ale acestor liberali**.
De data aceasta, **Titeanu**. Cum voi reuși eu din **atâtea cioburi** să le reconstitui
traectoria politică ...este destul de greu.

Oamenilor acestora **li s-a frânt cariera politică și viața , sub comuniști**,
după care a urmat aproape **jumătate de secol de tăcere !]**

Titeanu : În ce privește **efectul de ședință pe care dvs l-ați încercat** citind **numele acestea**
străine sau de rezonanță prea puțin românească, **eu v-aș aminti** un singur lucru ,
destul de dezagreabil pentru dvs .Vă intitulați " Partid Național Liberal" ,
faceți aici etalaj de naționalism integral și **desfășurați tricolorul** la această tribună ,
vă pretindeți depozitarii exclusivi ai tradiției de demnitate liberală,
sunteți **exponenții celui mai intransigent naționalism** pe care **îl opuneți** ,
printr-o subtilă - și talmudică aș putea zice - perfidie , **atitudinii noastre** ;

: dar , atunci când citați nume , așa cum le citați , eu remarc un lucru :
pentru **întâia oară în istoria PNL** , incluzând și toate dizidențele pe care le-a avut în trecut acest
partid , **în presa grupării dvs își permite** , în pagina întâi a unui oficios ,
să dea lecții de lialism , un **publicist care semnează cu pseudonimul Sergiu Milorian !**

:Etnicismul acestui profesor de liberalism,vă rog să mi-l certificați dvs.;
eu cred că **este de natura acelu etnicism** pe care îl citați la industriile din Ardeal ,
când vorbeați de **Neuman** .

Dvs , ca istoric , - și toți colegii dvs - când **vă vedeți condamnați**
de a lua lecții de liberalism de la **Sergiu Milorian** ,

dați voie puținătății mele și umilului liberal , care sunt,

și care am slujit și sub Ionel Brătianu, și sub Vintilă Brătianu , și sub regretatul Ion Duca ,
și sub al patrulea șef , Dinu Brătianu, să vă spun că

asa spectacol nu a văzut nici în instituțiile noastre și **nici în presa liberală**, unde , totdeauna ,
a existat un criteriu de selecțiune românească . (**aplauze la majorități**

- **Constantinescu -Bordeni** : aș vrea să știu **data când v-ați înscris în PNL** .

Eugen Titeanu , autobiografie * ...

* **Notă**, -----

Născut în 1900 . A tipărit la Iași (la 18 ani !) vol de poezii "**Cartea florilor**" ;

scrie la "Cuget Românesc", "Gândirea" și "Flacăra"...considerat cel mai tânăr dintre "neo-simboliști" ... Dar s-a lăsat de poezie pentru politică...
Studii în Drept la București ; **1926, teză de doctorat** cu subiect la ordinea zilei "**La competence de la Société des Nations et la Souveranité des Etats**"
A lansat o nouă formulă în presa cotidiană, publicând mai multe ziare :
Sportul Capitalei, Capitala, Seara (unde scria sub pseudonimul XX
Era un om modern, tip sportiv, cu automobil , îmbrăcat la modă, dar nu mai vorbea decât de politică (Cf. Ștefan Baciu ,*Praful de pe tobă* / Eugen Titeanu / ,Ed.Eminescu, 1995, pag. 467-477

- **Titeanu** : Vă răspund imediat .Linia vieții mele politice este extrem de simplă. Vă dau imediat și data și toată biografia politică. **Eram ziarist și publicist independent.** Atitudinea mea era o **atitudine națională de dreapta** , de când am fost student. **Am ieșit din frământarea națională a Universităților.** Nici o dată n-am putut să cred că am găsit o mai justă și mai logică încadrare a politicii mele ideologice , decât **înscriindu-mă în PNL** .
M-am înscris în august 1926 ,
părăsind redacția ziarului naționalist de pe atunci, "Cuvântul " .
Sunt 8 ani de atunci , în care am avut o singură atitudine !
- **Giurescu** : v-ați înscris în 1926, când a plecat Ion Brătianu de la putere ...
- **Titeanu** : Eu m-am înscris în august' 26 , iar PNL a venit la putere în aug.'27 .
- **Iamandi** : DI Titeanu s-a înscris în PNL , în1926, când era în opoziție, deci are certificat bun !
- **Bordeni** : eu vreau să stabilesc o dată : vreau să știu dacă **d-l ministru Titeanu a făcut portretul lui Duca** , publicat în "**Cuvântul** " , **înainte sau după** înscrierea în partid ?
- **Titeanu** : Este foarte simplu. **Portretul regretatului Duca** a constituit , de fapt, **petiția mea de înscriere în PNL**, pentru că **lui Duca îi plăcea literatura polemică și Duca este acela care , pe calea aceasta , m-a cunoscut și m-a felicitat .**
Opt ani de atitudine invariabilă , îmi dau , cred, un drept la cetățenie în PNL
Dar mă întreb : **câți ani îi vor trebui d-lui Sergiu Milorian** - profesorul dvs de liberalism - pentru a intra **în acel criteriu de selecțiune , pe bază de naționalism,** de care face caz dl prof.Giurescu ?! [-----]
- **CCGiurescu** : eu îl cunosc pe dl Titeanu , mai dinainte , **din timpul studiilor la Paris,** și mă surprinde cum d-sa poate să ridice o asemenea chestiune .
Este primejdios, d-le Titeanu, fiindcă dvs faceți dintr-un salariat al ziarului nostru, **un exponent .** Dați-mi voie să **nu primesc lecțiunea dvs** în această privință , fiind că aș fi mai în măsură **să vă fac eu proces,** **dacă m-aș referi** nu la un simplu salariat al unui ziar , ci **m-aș referi la senatori de ai dvs, care se numesc Bercovici ,** **aidoma cu senatororii național- țărăniști care se numesc Zipstein.** (**ilaritate, aplauze la majorități**)
- **Vict.Iamndi** : Dle Giurescu , pentru că **d-ta vorbești de senatorii noștri,** să-mi dai voie să întreb pe **șeful dvs de azi , [Gh.Brătianu]** **pe vremea când era simplu șef de organizațiune la Iași,** **câți evrei a pus , în 1929, pe lista pe care a prezentat-o în alegerile municipale de la Iași ? Au fost , mi se pare , vreo 12.**
Nu numai atât , dar **a făcut un cartel cu Uniunea Evreilor Pământeni și cu alte asociațiuni evreești.**
Vedeți, eu cred că **v-ați schimbat părerile nu din convingere ,** pentru că **și evreii , ca și ceilalți minoritari, sunt cetățeni români și trebuie să-i tratăm ca atare ."**
[-----]
- **Eug.Titeanu** : Dacă lui i se reproșează că este liberal doar de 8 ani , atunci ce să se spună de **Giurescu care este liberal doar de 3 ani ?!**
- **CCGiurescu** : Cei 3 ani de liberalism , în opoziție , în împrejurările în care a luptat , **fac cel puțin cât cei 8 ani ai lui Titeanu !**
[-----]
- **Vict.Iamndi** : **Sunteți orice , afară de liberali !**

- **CCGiurescu** : Viitorul va arăta aceasta ..

[-----]
CCGiurescu / 12 dec.'34

14. Schimbarea g-ralului I.Antonescu, interpelare **Popescu-Necșești** , 14 dec.'34

Popescu-Necșești , **Madgearu, dr.Lupu**, **G.Brătianu, CICBrătianu, Mihalache, Iamandi, Gh.Tătărăscu**

/ cenzura ! / armata / demisia !]

("Lupta" , 15 dec.'34 ; " Universul" , 16 dec.'34

a **Al.Popescu -Necșești** / 15 dec.'34

▣ **Cenzura = regim intolerabil libertății presei**

Felul dezordonat ,incompatibil și intolerabil, creat libertății presei.

Starea de asediu și cenzura s-au introdus la 30 decembrie '33 .

Cenzura se face haotic și presa nu mai știe care sunt criteriile .

Audiențe la Rege, obținute de șefi de partide (I.Mihalache și O.Goga , sau de atașatul de presă Rosenthal la New-York

- eliminate din șpalturile ziarelor !

Miercuri , 12 decembrie, reporterii au aflat **ce s-a petrecut la MSt.M.**

S-a comunicat conducătorilor de ziare că **este interzis oricărei gazete să vorbească despre g-ral Antonescu** ,dar au toată libertatea să vorbească despre g-ral Samsonovici !

Această procedură prin care sunt **condamnate la uitare nume de persoane** care au ocupat funcții importante , se aseamănă cu **obiceiul din timpul anticilor romani**, privind **împărații cu memoria condamnată * !**

* Precum **Dioclețian** care , pentru că a încheiat pacea cu barbarii și a supus rușinii poporul roman ca să plătească tribut .

Numele lui a fost șters de pe pietrele care-l pomeneau ,**ca un verdict al istoriei** .

" Nu cred că privitor la **g-ral Antonescu** , când părăsea funcția de șef al MStM , **să se fi urzit acest verdict prematur al istoriei** , din partea celor care reprezentau cenzura sau pe comandanții cenzurii, **ca să-i vedem memoria condamnată** , pentru că **un om care a jucat rolul pe care l-a jucat în istorie** - este menit **să fie judecat de istorie și istoria să-i dea verdictul "**

Al.Popescu -Necșești /

▣ **Demersuri ...**

...Pentru a-și verifica această surpriză, el s-a adresat ministrului **Paul Angelescu**, care era la Cameră (în ziua de 12 ... acesta s-a mirat ... **a chemat pe g-ral Prodan** (comandantul Corpului II armată , investit , după legea stării de asediu ,să aplice cenzura căruia i-a spus că **măsura ștergerii cu cerneală verde a cenzurii a numelui lui Antonescu** nu are rost ...

Cu toate acestea , **cenzura a păstrat interdicția !**

" **În această dizarmonie** , în **acest dezacord** în care înțelege să se exercite cenzura dl ministru al apărării naționale și în felul în care se practică de fapt , eu am văzut și **o rătăcire gravă** ,fiindcă se poartă **asupra unui principiu fundamental de viață în stat : libertatea presei și libertatea discuțiunii** [-----cenzurat -----]

... Pentru a se lămuri, el s-a adresat și lui **Gh.Tătărăscu** , cu care a avut o convorbire personală în " chiliuța" (biroul sa de la ministerul Apărării..

Nedumeririle sale au crescut și mai mult !

Al.Popescu -Necșești /

▣ **Numirea lui Antonescu la MSt M**

"Domnilor deputați! **Când PNL a venit la putere, în noiembrie 1933**, în perioada înfrigurată a alegerilor și a constituirii instrumentului de guvernare, care este Parlamentul, prin alegeri generale, a avut totuși răgazul cu privire la **grija de căpetenie de a organiza și a îndruma armata** spre o mai bună și eficace a ei înarmare, a avut timpul **să numească**, înainte de alegerea și constituirea Parlamentului, **pe genarualul Antonescu ca sub-șef de Stat Major**. [-----]

Dar îmi este dat, ca membru al acestei majorități, să subliniez, **din cunoștință personală** - pentru că eram colaborator în guvern al răposatului Duca - **nespusa satisfacție, mulțumirea lui sufletească, liniștea la care a ajuns**, când prin **consensul tuturor factorilor**, a putut să puie cu privire la haosul din înzestrarea cu armament a oștii, **la locul convenit, o personalitate care prezenta toate garanțiile** că se va achita de greaua sarcină pe care o are. Și am mai avut și **satisfacțiunea să constat** că și succesorul la guvern al defunctului Duca, **dl Tătăărăscu**, și succesorul la conducerea Partidului Liberal, **d.Dinu Brătianu**, au întâlnit **consensul lor unanim** și au ajuns la **liniștea sufletească** cu privire la marile îndatoriri pe care le avem în ce privește organizarea armatei, **că, în sfârșit, la MStM s-a găsit omul care să dea organizarea convenită** și să prezinte **garanția** nu numai **pentru noi**, dar **și pentru marii noștri aliați** cu care suntem în strânsă legătură. "

[Al.Popescu -Necșești /](#)

▣ Numirea lui Samsonovici la MSt M

[LD : Skoda... Samsonovici... cine să fie, dacă nu Carol, misteriosul personaj care a intervenit în înlocuirea lui Antonescu ?!]

" Și atunci, **surpriza mea a fost mare** când, **împotriva aceasui acord general, împotriva acestei forțe morale**, pe care o reprezintă coeziunea majorităților reprezentate prin **d.Dinu Brătianu**, și **peste capul acestei mari forțe morale pe care o reprezintă PNL**, peste capul și înainte de a fi consultați aceștia, **s-a făcut o înlocuire care**" [----] **interesează și pe dl Tătăărăscu**, și **majoritatea parlamentară** condusă de **Dinu Brătianu** !

Și mi-a venit atunci în minte că **acela care a luat succesiunea**, gral **Samsonovici**, este acela care, cu ocazia dezbaterilor "**Afacerii Skoda**" ...

a fost capabil ca, de pe banca ministerială pe care o ocupa vremelnic, să arunce șefului de pe atunci al PNL, **IGDuca**, riposta că :

<... cu asemenea preocupări, nu veți ajunge nici o dată să aveți ceea ce este o mare satisfacție cetățenească în stat : răspunderea unei guvernări >

[Al.Popescu -Necșești /](#)

▣ Comunicare :

▣ Libertatea presei și parlamentului !

Și atunci, când **peste toate forțele morale** care reprezintă rezistența la aceste lucruri, **fără știrea și peste capul tuturor acestor factori**,

cu privire la **exercitarea cenzurii și libertatea presei și parlamentului**, și -a permis **această comunicare**, adresată **direct primului ministru** :

" **Este cu putință să se ia dreptul de discuțiune în presă** a acestor chestiuni care îngrijorează opinia publică **și să se facă** - cum s-a făcut - **încercarea reușită numai trecător**, însă reparată astăzi, **imposibilă ridicarea lor în Parlament** ? [-----]

Pentru că atunci când "**Universul**" a ridicat această chestiune,

s-a întâmplat faptul asupra căruia sunt ținut să **protestez**,

s-a întâmplat faptul ca **acest ziar a fost împiedicat de cenzură să publice articolul**

d-lui Stelian Popescu, a fost împiedicat de organele administrative

să răspândească ziarul care conținea acest articol :

[citește **articolul lui Stelian Popescu**, pe care **cenzura l-a tăiat din nou**,

deși el va apare în **Monitorul Oficial** În ziar scrie : **PE AICI A TRECUT CENZURA**

și pe spațiul alb cu litere imense ... versurile :

Cei ce poartă jugul

Voi sunteți urmașii Romei ?

Și-a trăi mai vor,

Niște răi și niște fameni !

Merită să-l poarte

E rușine omenirei

Spre rușinea lor.

Să vă zică vouă oameni

Vin Tătarii , vin și Goții / Vin Gepizii, Ostrogoții / Vin și Hunii , Vizigoții /

Vin potop, potop cu toții / Vin mânați de-atâta ură / Parca-ar fi de la cenzură .

" D-lor , un articol care vede lumina zilei , este dat în judecata opiniei publice,

iar nu a cenzorilor obscuri, a aceluia care întâmplător ocupă puterea

și o confundă cu beneficiul personal , fără control

(apaluze vii, strigăte de bravo pe băncile opoziției

Pentru că , atunci când susținem libertatea presei,

noi ne dăm seama că o punem la adăpost de asemenea insinuațiuni

și dăm puțința ca la lumina adevărului să se facă critică constructivă

și să poată îndruma pe calea cea dreaptă

acțiunea de guvern și critica opiniei publice. [----CENZURAT -----]

[-----]

c Al.Popescu -Necșești /

▣ Replică

[LD : transpare adevăratul scop : libertatea presei, răspunderea lui Tătărescu pentru prelungirea stării de asediu și a cenzurii, conflictul dintre Dinu Brătianu (și grup în jurul său și Gh.Tătărescu (și guvernul din spatele său , pe această temă. De fapt, Tătărescu a ignorat parlamentul și , de la începutul sesiunii, nu-l onorase cu prezența decât la debutul sesiunii.]

Comunicarea lui depășea capul și atribuțiile ministrului Apărării. El nu s-a referit la regulamentele militare și nici nu a vrut să pună în discuție prerogativele pe care le are șeful oștirii ...

El a vrut doar să trezească interesul adunării privind principiile și viața instituțiilor

regimului democrat . El a prevenit pe prim-ministru privind conținutul întrebării, dar ...

Tătărescu a găsit de cuviință că nu este cazul să fie prezent la o asemenea dezbatere !

" Firește , nu pot să bănuiesc că asemenea preocupări pot fi străine de acela care ,

în calitate de președinte al Consiliului , într-un regim constituțional,

trebuie să aibă un imens dor de tot ceea ce constituie viața însăși și principiile pe care se bazează organizațiunea noastră politică.

Lipsa de răspuns a d-lui președinte de Consiliu, mă face să cred că

d-sa își rezervă răspunsul pentru altă dată ; iar la cazul că un asemenea răspuns

nu poate fi dat , îmi rezerv atunci dreptul că ceea ce s-a dezvoltat sub formă de întrebare,

conform Regulamentului Adunării, să fie transpus într-o interpelare cu același conținut și

cu dezvoltările pe care le comportă o asemenea chestiune. "

[-----]

g Victor Iamandi (ministru de stat

▣ Răspuns .

Ministrul Apărării, a dat răspunsurile cuvenite.

" Dacă v-ați fi mărginit numai la acest caracter al chestiunii, desigur dezbaterile s-ar fi putut încheia fără ca să ne dăm cu toții în spectacol , pe una din problemele cele mai importante în ce privește apărarea națională a țării.

Dvs, însă, deși ați declarat că din capul locului că nu considerațiuni de ordin politic

vă aduc la această tribună și nu considerațiuni de ordin particular v-au îndemnat

să aduceți astăzi în fața Camerei o chestiune, care până astăzi

n-a fost adusă nici o dată în dezbaterile parlamentului ...[LD : de ce !?]

- **C.Argetoianu** : Nici o dată **n-am trăit vremuri ca acestea !**

- **Iamandi** : **deși ați făcut aceste declarații**, cu toate acestea dvs ați transformat o chestiune care era până acum deasupra noastră, a tuturor, în afară de orice preocupare politică, **ați transformat-o într-o chestiune de la partid la partid.**

Ați făcut un rău serviciu armatei și țării [-----]

De sigur, **dacă dvs ați fi conduși** de considerațiuni obiective , **n-ați căuta** , într-un moment atât de greu ca acesta prin care trecem astăzi, **să deschideți una din chestiunile asupra cărora parlamentul n-are a se pronunța** [LD : de ce !?]

DI Madgearu a evocat **incidentele dintre noi și gral Samsonovici**,

trăgând de aici un argument că noi am fi părăsit testamentul lui Duca !

revendicăm prin asta absența oricărui resentiment împotriva unui militar distins .

" În ce privește felul cum guvernăm noi și hotărârile pe care le luăm, nu avem de dat socoteala decât țării [LD : cum !?] și Coroanei cu care suntem identificați până la capăt ."

h Dinu Brătianu

▣ **PNL și Armata**

▣ **Antonescu - Samsonovici.**

[LD : pe un ton moderat,diplomatic aş zice, Brătianu nu spune nimic despre cenzură , vorbește elogios despre Antonescu , dar ... declară încrederea ce trebuie avută în premierul Tătărescu privind treburile militare . În fond, Brătianu , contribuie la ceea ce se numea "sprijinul" majorității parlamentare , a partidului, dat guvernului. Ce era în sufletul lui și în culise... acest lucru nu prea răzbătea. Spre desamăgirea și speranțele opoziției .]

" Chestiunile de apărare a țării privesc nu numai Parlamentul , dar și țara întreagă , și în aceste momente turburi și îngrijitoare , desigur fac preocuparea tuturor românilor.

[-----] Evident că nu trebuie spuse aici chestiuni cari să slăbească armata noastră, care să facă să dispară încrederea în conducătorii armatei.

Această încredere o avem întreagă. **Anul trecut**, aproape în aceeași perioadă , când a fost vorba să se numească un conducător al MStM , **Duca, împreună cu toți conducătorii partidului** , au recomandat la acest loc pe **generalul Antonescu** .

L-au recomandat din două motive: unul intern și unul extern.

[**explică calitățile respective ale lui Antonescu**]

" Am lucrat împreună și l-am cunoscut îndeaproape pe acest general și știu ce valoare are.Puteam pune toată încrederea în el.Și de aceea, MSRegele, de acord cu primul ministru Duca, i-a încredințat conducerea MSTM. [-----]

Nu am să intru în **motovele pentru care azi a fost desărcinat** din misiunea pe care a avut-o până acum.Găsesc că ele nu ne privesc pe noi [!?] și **cred că motivele acestea trebuie să fie foarte grave** , de vreme ce **se întrerupe o operă de organizare** începută de un șef de MStM

- **I.Mihalache** : Domnule Brătianu , se pare că **atunci când a fost numit , v-ați amestecat .**

- **Dinu Brătianu**: La formarea guvernului de **atunci, m-am amestecat de sigur**, fiind **prieten și colaborator de aproape cu Duca** și Duca fiind chemat să formeze cabinetul desigur că **m-am amestecat .**

- **I.Mihalache** :Tot așa v-ați înțeles și cu d.Tătărescu ?

- **Brătianu** : D.Tătărescu este de aceeași părere cu mine că d.**general Antonescu este un eminent ofițer și poate să aibă toată încrederea țării pentru organizarea armatei în orice post l-am pune. Dacă** am luat cuvântul a fost

ca să **fac și eu apel la d.primministru** , din partea întregii Camere,

și cred că și a întregii țări, **să-l rog ca preocuparea sa constantă să fie întărirea armatei și** , în același timp, **să-l rog ca să pună pe fiecare om la locul cel drept.**

Sunt sigur că **înaltul său patriotism și cu încrederea ce o am eu în capacitatea și**

patriotismul d-lui Tătărescu , sunt sigur că va răspunde chemării noastre și va face ca armata noastră să fie organizată și înarmată așa cum trebuie. "

i Gh.Tătărescu / 15 dec.'34

▣ Competențele politice

▣ Competențele militare

[LD : ce ar fi aici de discutat ? Un punct de plecare : **armata unei țări , este o castă , un stat în stat , fără să depindă de voința politică ?**

Era , oare , în România, această "independentă" , acest "apolitism" un fapt real , sau era **continuarea unei cutume premoderne** când armata și politica externă erau **în competența exclusivă a regelui ?**

Oare, din această cutumă, se putea face abstracție de faptul că **militarii ... erau oameni**, că aveau și ei **concepții , ambiții și simpatii politice** , cea mai bună dovadă fiind amestecul ocult în politică și politica deschisă ... după pensionare ?

Și, oare, nu din aceste menajamente , din această sustragere , din această ipocrizie, nu s-a ajuns la ... **dictatura regală și dictatura militară a lui Antonescu ?**

Este doar un gând, este doar o ipoteză... la care , deocamdată, nu dau răspuns.]

" **În biroul meu din Ministerul armamentului** , unde lucrez de câteva zile pentru a repara erorile contractului Skoda, unde , de câteva luni dau tot ce am mai bun în ființa mea, pentru ca să pot , cu un ceas mai curând, **să armez țara,**

cu concursul acestui partid și al acestui parlament.

În birourile acestui departament , **m-a atins adineauri rumoarea acestor dezbateri.**

Am venit aici ca să adaog câteva **puține lămuriri** , la lămurirea dată de colegul meu din fruntea departamentului Apărării Naționale.

" **S-a adus în dezbateri o schimbare în înaltul comandament** al oștirii noastre.

: Dezbateri o găsec profund deplorabilă și dăunătoare

intereselor permanente ale țării și ale armatei.

" **Dacă s-ar fi discutat numai legalitatea sau ilegalitatea** acestei schimbări, desigur că **dezbateri ar fi fost necesară și utilă.**

Este datoria parlamentului să controleze și să vegheze asupra **legalității sau ilegalității** tuturor **actelor puterilor executive.**

Dar discuțiunea - din informațiile căpătate - **a depășit aceste margini.**

S-a discutat și încă continuă să se discute valoarea ofițerului înlocuit și valoarea ofițerului înlocuitor . Din acest p.d.v., **socotesc dezbateri dăunătoare .**

Sunt aici ca să amintesc întregii Cameri că schimbările în comandamentele superioare ale armatei noastre nu sunt de atribuția autorității politice ,

ci sunt exclusiv de atribuțiunea și competența autorităților și forurilor militare , cari direajează armata noastră

[LD : atenție la acest unic cuvânt al lui Maniu , care concentrează, poate, vocația lui militară, culmea atinsă de el în primul război - ordinea în Viena ! - nedorința lui de se despărți de acest trecut , pe care l-ar fi vrut prelungit în viața României Mari .

Adăugat la celelate principii la care ținea , se întrevede "ceva" din spiritul acestui om taciturn]

- **Iuliu Maniu : inexact !**

- **Tătărescu : : " Ar fi cea mai mare eroare , ca autoritățile politice să recomande și să numească comandanți de corpuri de armată , inspectori de armată și să avizeze la schimbările marilor comandamente ale oștirii .**

- **dr.Lupu : Sunteți în contradicție cu dl Brătianu , care spune că la numirea dlui Antonescu a fost consultat guvernul.**

- **Tătărescu** : **Ar fi aceeași eroare a discuta**, mai ales în această vreme , **valoarea ofițerilor noștri** . A face **biografii pătimase** , a vorbi de **rancunele politice** ale ofițerilor noștri , a face **fișe din trecutul lor**, a comenta interesat **atitudinile** pe care fiecare din acești mari comandanți **au putut să le aibă în viața lor**, **nu este nici în interesul armatei , nu este nici în interesul țării** .
Nu în aceste bănci se dau **note calificative ofițerilor superiori** ai țării noastre .
Nu în aceste bănci se dau **galoane** . **Vai de armata ai căror șefi ar fi investiți cu galoane și cu note calificative de Parlament**, și vai de țara care ar avea această armată !
În dezbaterea aceasta refuz să intru .Ceea ce vă rog este să aveți încredere .[-----]
Aș face un apel dreptei ca și stângii , să curme această desbatere .
Nu este în interesul țării a atrage pe ofițerii superiori în orbita patimilor și combinațiilor politice ! Altele ar trebui să fie astăzi preocupările d-voastră.
Gh.Tătărescu / 15 dec.'34

▣ **Guvernul rămâne !**

[LD : **Tătărescu ignoră chestiunea cenzurii ; ignoră dar stăpânește majoritățile ; ignoră semnalele de la partid . Pare a fi foarte sigur pe continuarea guvernării, adică pe încrederea regelui.**

Acesta este , în fond , **rezultatul primului an de guvernare tătăresciană .]**

" Și acum **dacă s-a găsit cineva în această Cameră să creadă că discutând chestia schimbării** care a avut loc în comandamentele superioare ale oștirii , **creiază o situație grea guvernului nostru** , îmi pare rău că trebuie să-i fac o surpriză , declarând că **se înșală . Am aici de îndeplinit o mare misiune .**

Guvernul prezidat de mine și Parlamentul a cărui expresiune suntem, nu vom părăsi locul nostru de răspundere până ce nu vom fi îndeplinit ultimul punct al programului de guvernare ."

j. **Popescu- Necșești**

▣ **Replică lui Tătărescu**

[LD : **Poescu -Necșești are perfectă dreptate. Tătărescu ignoră chestiunea cenzurii, ignoră , în fond, atribuțiile Parlamentului, dar pare a fi foarte sigur pe continuarea guvernării, adică pe încrederea regelui.]**

Am luat act de răspunsul pe care d- președinte al Consiliului a înțeles să-l dea întrebării mele în două puncte.

Dsa , **ignorând prima parte a întrebării mele** , care s-a referit la **regimul cenzurii** , și așa cum este instituită și așa cum este practică , **ignorând cu totul** această parte a comunicării mele a cărei importanță eu v-am invederat-o din punctul de vedere al **desfășurării unei vieți publice și parlamentare normale** , **s-a oprit numai** la ceea ce eu, cu strictă prudență , m-am ferit să aduc în discuție și anume **armata și comandamentele superioare** .

Atunci când d.**președinte al Consiliului** , **ignorând partea utilă , esențială și constructivă** , în spiritul unei **adevărute vieți parlamentare** , înțelege să obțină de la dvs aplauze pentru lucruri cari sunt străine de această preocupare , **înseamnă că d-sa nu împărtășește aceste puncte de vedere** , astfel că **eu transform în interpelare comunicarea mea . "**

Brătianu, Tătărescu / la destituirea lui Antonescu / 14 dec./ 34

15. **A.C.Cuza (LANC** , discurs la mesaj, **14 dec.'34**

Vict.Iamandi , Eug.Titeanu , Valeriu Pop (subsecretari de stat ș.a. - intervenții polemice .

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 14 dec.'34, p. 284-296

Titlurile, sbitlurile semenele, colărările , îmi aparțin. Doc.integral -**fișier LANC**
/ Programul guvernului ; PNL ; lamandi PND / PNL (1916 /
/ Cenzura ; Eug.Titeanu - regimul cenzurii : carte, presă, ordine /
/ Politica externă - anti- titulesciană : tratatul cu URSS (Basarabia, tezaurul , comuniștii ,
Liga Națiunilor ; alianța cu Germanaia / Valer Pop - replică /
/ Sistemul partidelor - descompunere;

[-----]

- ACCuza : " Astăzi suntem pe același teren. De la 1892 și până astăzi,
în acest Parlament , **am propovăduit aceleași convingeri , am avut aceeași directivă ,
am susținut același ideal.** (aplauze LANC Astăzi, când vin, împreună cu prietenii mei ,
formând LANC, vă rog să constatați că Liga nu este partid , că nu urmărește absolut nici un
interes de partid, și că eu nici o dată nu am urmărit nici un interes personal . "

- lamandi : Dar ați creat Partidul Naționalist -Democrat ...

- ACCuza : Acela l-am făcut cu dl Iorga și, când s-a dus dl-Iorga, s-a dus și partidul ...

- Gh.Cuza : și partizanii...

- ACCuza : Și partizanii, între care cel dintâi dl lamandi...

- lamandi : Exact . Eu m-am înscris în 1916 în PNL

- Bordeni (georgist : În 1919 ...

- lamandi : Întreabă-l pe prietenul d-tale , dl Toma... La 18 iulie 1916

- Bordeni : Eu știu mai mult decât atât ! DI Toma te-a cununat ,
și a doua zi te-ai înscris în partid ! Am să iau dovada de la dl Toma.

[-----]

ACCuza / 14 dec. '34

▣ Programul de guvernare PNL

▣ Răspunsul la Mesaj

" Când a fost vorba să se stabilească programul de guvernare al acestei sesiuni
- program scris în acest proiect de **Răspuns la Mesaj** -
a ținut președintele Consiliului de Miniștri, dl Gh.Tătărăscu , împreună cu majoritățile ,
o consfătuire, la 16 noiembrie , consfătuire în care dl prim-ministru a declarat următoarele :

**< Situația internă , deși nebănuită de mult ameliorată prin munca și rodnică noastră
activitate, este încă rea. Ea reclamă , în primul rând, din partea tuturor ,
nu trăncăneli ideologice , ci înfăptuiri de fiecare zi și de fiecare ceas.>**

" Prin urmare , președintele guvernului , când este vorba de cercetări teoretice,
le numește < trăncăneli ideologice.>

Dar vedeți, totul se răzbină în lumea aceasta .Cine este lipsit de cercetări teoretice,
de cercetări de doctrină, cine nu caută să privească interesele țării în lumina acestor doctrine
și în lumina acestor teorii , este expus la sterilitate sau la cele mai grave erori.

"Acesta este cazul dvs cu proiectul de **Răspuns la Mesaj**, în care se cuprinde programul dvs
de guvernare .Vom analiza , liniștit, pe rând, în puține cuvinte , fiecare reformă pe care o
propuneți , ca să dovedim un singur lucru că, în primul rând,
era nevoie de " trăncăneli ideologice " cum spune elegantul dvs prim-ministru.

Noi, cu " trăncăneli ideologice" , vom reduce programul dvs la foarte puțin. "

[-----]

ACCuza - Eug.Titeanu / 14 dec. '34

▣ Cenzura

[LD : Atât plângerile cât și răspunsurile par , și deseori sunt , justificate. Chestiune delicată.

Ca element de prevenire , cenzura atinge în gradul cel mai înalt principiul libertății
de gândire și exprimare. Criteriile sunt greu de stabilit iar aplicarea lor , subiectivă categoric,
greu de conceptualizat, greu de monitorizat , poate da naștere la abuzuri de tot felul.

Ca element coercitiv cenzura apare **tardivă, inutilă și răzbunătoare** .

Poate logic și elevat, **Eugen Titeanu** încearcă să explice câteva din **mecanismele cenzurii**.

Nu contează ce cred eu , acum, după consumarea evenimentelor , a consecințelor, și, la urma urmei , după ce mulți din protagoniștii acelor timpuri - care invocau libertatea de gândire - și-au pierdut libertatea și viața ...fie sub rigorile extremismului de dreapta , fie sub dictatura comunistă .**Contează ce credeau cei de atunci. Și cei de atunci ... au vorbit fără să se audă !]**

[-----]

- **Titeanu** : Atoritatea politică nu face **decât să servească ca element ponderator și de directivă** .

Eu am mai făcut o dată cenzură, dar , ori de câte ori am făcut-o, **am fost solicitat** de către **ziariștii profesioniști și de către directorii de gazetă**, fiindcă își dădeau seama că nici n-am să fac cenzură absurdă, nici că am să stric arhitectura de cugetare a unui articol.

Chiar dvs,dle Cuza, ați venit o dată să intervin pentru o carte de-a dvs.

" Dar d-lor, **să fiu** , pe de o parte , **frână**, și **să fiu element de ponderațiune**, iar pe de altă parte, **să fiu toată ziua acuzat** , **asta nu se poate !**

Și, mai ales, nu se poate altceva : să criticați dvs regimul cenzurii.

tocmai dvs care cred că, dacă ajungeți la guvern,

ați face cenzura cu auto-da-feuri și cu arderea de cărți în piața publică ."

- **ACCuza** : Noi n-am avea nici un interes să ne servim de cenzură.

Am suprima numai presa jidovească , așa cum s-a făcut în Gemania .

[-----]

Sunt chestiuni care se desfășoară pe planuri cu totul deosebite.

Eu nu voi face aici declarațiuni de politică externă , dar , pot să vă spun atât :

că **dizolvarea organizațiilor comuniste este o măsură de ordine** ,

care **nu atinge întru nimic relațiunile noastre cu statul vecin.**

Aceia care încearcă **o abilită speculare** a acestui lucru, **nu pot să reușească.**

Noi am luat o măsură de ordine , fără să ne lăudăm cu ea, fără să o proclamăm de la această tribună , fiindcă avem o concepție , pe care o repet :

politica de Stat , cu marile ei necesități , se practică în tăcere , organic,

într-un sistem de gândire substanțială

și fără declarațiuni patetice , repetate la fiecare moment " (**aplauze puternice la majorități**)

- **ACCuza** : **Eu am toată simpatia pentru dl ministru Titeanu ,**

chiar când vine să declare că trebuie să ia **grozave măsuri împotriva ațățătorilor dintre diferiții locuitori ai acestui pământ .**

Apoi , dle ministru, **eu n-aș avea nici o rațiune de a fi la această tribună ,**

dacă n-aș apăra interesele țării , **asa cum se cere să fie apărare ,**

împotriva elementelor străine care sunt pe pământul acestei țări , unde

n-au dreptul să fie, și care ne-au luat drepturile noastre ." (**vii aplauze pe băncile LANC**

[-----]

ACCuza / 14 dec. '34

▣ **Descompunerea partidelor .**

" Ultima problemă este **problema constituțională**.De unde rezultă această problemă ?

Rezultă din faptul că **.partidele sunt într-o totală descompunere** .

Atât Partidul **Liberal** , cât și Partidul Naional-**Țărănesc** sunt într-o **totală descompunere** , precum este **în descompunere sistemul de guvernare al partidelor** , el însuși.

[-----]

Liberalii ...

" **În ce privește PNL** , și pe acest partid îl găsim **împărțit** , fie în **gruparea H** ,

fie prin gruparea "**Prin noi înși-ne**" , iar , pe de altă parte ,

d-l **George Brătianu** are și d-sa **partizanii d-sale, chiar în Partidul Liberal.**

În această situație , din cauza acestor dezorganizări ale partidului dvs,

mă întreb : care va fi guvernul de mâine ?!

16.)N.S.Ionescu (PNL discurs la mesaj / problema minorităților / , 16 dec.'34

losif Willer (P.M - intervenții polemice

(DAD, MO 18, șed. din 16 dec.'34, p. 364- 368

[LD: nu știu cine era acest Ionescu , decât că era **avocat în Ardeal** și vechi parlamentar
Lucra la **Sighet** .Fusese cândva **prefect și a fost președ.** Comisiei interimare la **Tg.Mureș**
(până la alegeri .Era deci dintre liberalii administrației românești, cunoscător al situației .
El dă o replică la propunerile **minorităților maghiară și germană**, de alcătuire a unei
Comisii parlamentare, care să statueze regimul minorităților.

Considerând-o **o schimbare de tactică** , datorată situației delicate în care se afla Ungaria ,
după discutarea **Memoriului iugoslav** (asasinatele de la Marsilia , Ionescu dezavuiază
atitudinea minorităților de la noi, remarcând noutatea **solidarizării germano-maghiare**]

Doc. integral - **fișier PNL**

/ **Problema minoritară.Replică lui Roth și Willer /**

/ **Partide minoritare ? Nu! /**

/ **Cerințele minoritare - limbă, presă, școala, biserica - satisfăcute /**

/ **Minoritari în guvern : Nu! /**

/ **Minoritarii : cetățeni privilegiați. Ex. /**

NS Ionescu / 16 dec.'34

▣ Problema minoritară

▣ Replică lui Roth și Willer

Se urcă cu jenă la tribună , deoarece dezbaterile trenează de 3 săptămâni, dar dorește să
sublinieze o chestiune care **a evoluat pozitiv**. Problema a fost pusă decisiv de către
reprezentanții minorităților , **Ludwig Roth** (germani) și **Iosif Willer** (unguri) .

" Cine s-a ocupat de chestiunea minoritară, de la 1918 până astăzi,
observă **o schimbare de metodă**.

La început, minoritățile aveau un **ton războinic**, nu stăteau de vorbă cu guvernele noastre ,
întrebuițau metoda care , după cum se vede astăzi, n-a dus la nici un scop,
a reclamațiilor la Liga Națiunilor, pentru toate lucrurile de nimic,
sau metoda **congreselor minoritare** , în care oameni ca **dl Brandsch** spuneau
că **nu dătesc declarațiuni de loialitate** față de Statul Român,
pentru ca **mai apoi să facă parte din guvernul Iorga** ;

de la aceste metode , **au ajuns la simple declarațiuni** , făcute la aceste dezbateri de către cei
doi reprezentanți , care , într-un chip **surprinzător, au absolut același conținut** .

Aceste declarațiuni, în **aparență împăciuitoare**, sunt, după părerea mea,
cu mult **mai periculoase** decât atitudinile războinice de care am avut parte până acum,
din partea minorităților, și, după cum voi avea onoarea să vă dovedesc pe scurt,
găsesc că **propunerea** care se face prin declarațiunile minorităților ,
este **inutilă , ilegală și periculoasă**. [-----]

Declarația lui Willer face **o vagă afirmație de loialitate** , vorbește de menținerea pe
terenul realităților , dând dovadă de **sobrietate** ...

- **Willer** : " Die deputat Ionescu, zeci de colegi s-au interesat dacă **declarația mea**
este influențată de rezultatele de la Geneva , și am avut plăcerea să le arăt
aprobarea președintelui nostru, contele Bethlen, datată 29 noiembrie, prin care aproba
discursul meu. Prin urmare am obținut această aprobare
într-un moment când **nu era vorba de Liga Națiunilor ."**
- **Ionescu** : Constată că la **câteva zile după Geneva**, s-a venit cu acea propunere ,
în aparență pașnică, în fond periculoasă , de **anchetă parlamentară** ,
care ar urma **să cerceteze** dacă statul român și-a făcut datoria față de minorități,
și să dea acea **"Magna Charta a Minorităților"** .

- cum spune Hans Otto Roth într-un articol di "Tageblatt" de la Sibiu -
- **Willer** : Regretă că, deși s-a străduit să învețe foarte bine românește ,nu a fost înțeles. El ar fi dorit ca în acea Comisie să ia parte șefii de partide, "**ca să ne înțelegem cu toții în privința liniilor mari ale unei politici minoritare directe ...**
 - **Ionescu** : Când actualul prim- ministru [**Tătărăscu**] era senator opoziționist , în 1926 -1927 [**guv.Averescu**] a spus : **chestiunea minoritară trebuie scoasă de la ordinea zilei , ca o problemă de supralicitare a tuturor partidelor** care se perindă la guvern și ar trebui ca **în chestiunea minorităților , partidele românești să aibă o politică unitară.** Ori este o mare deosebire între ce a spus dl Tătărăscu și ceea ce spuneți dvs. Nu ca partidele românești să aibă o poziție unitară , dar **că această politică să ne-o indicați dvs. , astăzi, dacă noi , ca stat , ne-am îndeplinit obligațiunile care ne-au fost impuse prin Tratatul minorităților !**
 - **Willer** : Va să zică dvs **nu sunteți dispus să ne ascultați !**
 - **Ionescu** : Plângerile minorităților se rezumă la următoarele : **starea materială tristă în care se află aceste minorități** , când populația majoritară se zbate într-o stare materială mult mai tristă .(invocă discursul lui Crișan care a dovedit această realitate ; invocă faptul că minoritarii sunt ajutați de țările de origine ; că **minoritarii sunt eliminați din funcțiuni** (invocă faptul că , după 16 ani de la unire, acei funcționari nu știu românește ; H.Otto Roth se plânge că un diriginte de poștă , care este **într-un partid hitlerist , a fost înlocuit ! ; că minoritarii se simt ostatici în țara românească ...**
- " Cine cunoaște **populația maghiară** din Ardeal , mai ales din **secuime**, știe că această populație este **foarte bucuroasă că se găsește în țara românească** , că i s-a dat pământ, pentru că în Ungaria încă subzistă regimul latifundiar ." [-----]

NS Ionescu / 16 dec.'34

▣ Partid minoritar ?

" **Eu contest o valabilitate legală partidelor bazate pe naționalitate** , în Statul Român, cu care stăm de vorbă **de la putere la putere**, adică minoritatea maghiară pe de o parte, prin organe pe care nu le are în chip legal, să stea de vorbă cu Statul Român.

Eu contest o valabilitate legală partidelor bazate pe naționalitate .

Partidele bazate pe naționalitate n-au drepturi de a exista într-o țară , pentru că atunci înseamnă să constituie **un fel de popor aparte**.

Cu cine , prin urmare să stau de vorbă ? **Cu Partidul Maghiar sau cu Partidul German** , cu **biserica reformată** sau cu **biserica luterană** ?

Ca ce ? **Ca personalitate juridică , care poate discuta cu Statul ?**

Prin urmare , iată că și din acest p.d.v. nu putem să admitem nici o discuțiune și nici instituirea unei comisii parlamentare .

Dar care sunt doleanțele dvs ? Sunt câteva .

- **Willer** : Dacă nu sunteți dispuși a ne asculta , de unde știți care sunt ?

Limba minoritară...

- **Ionescu** : Mai întâi este întrebuițarea **limbii minoritare** .Încetez să discut lucrul aceasta , dacă dvs nu **pretindeți să vorbiți limba minoritară în administrație , justiție , școală** .

- **Willer** : **Am învățat limba română în administrația maghiară** , era datoria mea legală .

- **Ionescu** : Ai dvs nu voiesc să învețe limba română....

- **Willer** : Este inexact

- **Ionescu** : (**citează din rev.germane, neștiind ungurește** **Constituția** spune că limba oficială a statului este limba română , iar în **Tratatul minorităților**, se spune același lucru, precizând ca minoritarul să-și întrebuițeze limba în materie religioasă și presă.

Presă...

Presă maghiară are în Ardeal **de 10 ori mai multe ziare** decât cele românești.

Justiție, Administrație ...

Cetățeni maghiari vorbesc în limba lor la judecătorie, doar avocații folosesc româna...

- **Willer** : Primiți cererile redactate în maghiară ?

- **Ionescu** : Acolo unde marile Puteri au înțeles să dea un avantaj special, l-au prevăzut în mod expres în tratatele de pace.

De ex. Tratatul cu Cehoslovacia, a prevăzut constituirea regiunii autonome a rutenilor , unde sunt cca 400.000 , cu un fel de Dietă pentru chestiunile locale...

La Târgu Mureș , unde a fost 2 luni președintele Comisiei interimare (până la alegeri nu a găsit, la peste 100 de funcționari, o dactilografă care să-i copieze corect un Raport scris în l.română ...

Se primesc la primărie petiții ungurești, serezolvă, li se răspunde...

- **Willer** : Cum puteți să spuneți așa -ceva ?

Scoală , Biserică

Statul român întreține în Ardeal , **210 școli maghiare și 54 școli germane** , și **307 secțiuni maghiare** . **Noi suntem prea buni, și dvs abuzați !**

Nu putem admite ca să **ne terorizați cu întreruperile dvs**, în care **ne acuzați pe nedrept...** La mine **la Sighet, nu am biserică ortodoxă** , iar bisericile dvs sunt peste tot.

Plângerile dvs sunt neântemeiate (după un schimb de replici , Willer părăsește incinta ...

"Statul Român face mai mult decât era obligat , întrucât întreține școli secundare și secțiuni maghiare și germane, pe lângă școlile secundare românești .[-----]

SN Ionescu / 16 dec.'34

Minoritari în guvern ?

- Mai este o cerință a d-lor, care a fost exprimată voalat în discursul d-lui H.O.Roth . Partidului german l-a fost plăcut să-l aibă pe **Brandsch în guvernul Iorga**, și ar vrea ca situația să se repete.

Ghiță Pop (PNT) a fost în **Lituania și Letonia** unde se practică, dar nu a prezentat un *Raport*

: La noi, această experiență a dus la rezultatul că nu sunt mulțumite nici minoritățile, nici guvernele care primesc asemenea subsecretari de stat , sau asemenea miniștri minoritari. De ce ? Pentru că **minoritățile acuză** pe cel ce intră că trece de partea guvernului și părăsește pe frații săi pentru anumite avantaje de putere .

Dovadă, dl Brandsch care , de când a fost subsecretar de Stat a tăcut cu desăvârșire , nu mai vorbește nici la congresul minoritarilor de la Geneva, și nu mai publică nimic în ziarele germane . Iar guvernele sunt nemulțumite , pentru că domniile acești au pretenția de a se permanentiza la guvern , ar fi niște miniștri permanenți ...

SN Ionescu / 16 dec.'34

Minoritari = cetățeni privilegiați

- **: Sa făcut o greșală enormă din partea partidelor politice** , încurajând o politică de veșnice pertractări cu minoritățile , în speranța celor câteva mii de voturi .

În primul rând, **partidele politice le acordă** , fără luptă , **locuri în Parlament, pe listele guvernamentale** , făcând **diferite cartele electorale**.

În al doilea rând, organele fiscale ale statului, **le strâng dările către biserici** ,

În al treilea rând, li se îngăduie să se **folosească de averea așa-numitei "universități săsești "** care este **o comunitate de avere** , care a fost **luată de la poporul român**

cu obligațiunea **să se întrebuințeze spre folosul tuturor locuitorilor** de pe teritoriul acelei regiuni. **Ori ea este acum întrebuințată exclusiv în folosul sașilor.**

Legea ungurească, care favoriza oarecum elementul românesc, este călcată în picioare de

aproape de 20 de ani, nu se mai fac alegeri pentru dieta universității săsești, pentru că astăzi majoritatea ar fi de partea românilor , și în acest caz această avere ar trece de la sine în mâna Românilor .

Ei bine, aceasta este o dovadă evidentă de favorizare și noi vom cere să se aplice **Legea de la 1876 a lui Coloman Tisza** (vii aplauze la majoritari , pentru ca , în chipul acesta , să se dea elementului românesc averea răpită de sute de ani și , în felul acesta , să înceteze persecuțiunea nu a minoritarilor , ci a propriilor noștri frați. "

(vii aplauze la majoritari)

SN Ionescu / 16 dec.'34

17.)C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj ,discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Madgearu, Călinescu - clarificări polemice.

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 375- 380

[LD : deputat de R.Sărat. Se străduiește destul de onest să radiografeze situația țării , pe care o raportează la soluțiile avansate de partidele din opoziție.

Este în impas față de formula **statului țărănesc** , provocând la oarecare clarificări din partea național-țărăniștilor, după care ... totul se transformă în **penibila ciorovăială, " noi " - " voi"]**

Document integral - **fișier PNL**

/ **Monarhia - pivotul solidarității naționale /**

/ **Încrederea în guvernul PNL /**

/ **Avertismentele prezentului : asasinatul politic , revizionism , război /**

/ **Generațiile / pericolele extremismului : internaționalist (stânga - naționalism (dreapta**

/ **Partidele mici : PRȚ / PNL-g / LANC /**

/ **PNȚ - " statul țărănesc " :concepția proprietății -comunistă ; lupta de clasă ;**
formulă electorală /

/ **Programele PNL versus PNȚ : romantism versus realism ;**
politici sanitare ; agrare ; școlare

/ **Parlament - reformarea metodelor /**

/ **Administrație / alegeri locale / despoliticianizare /**

/ **Politica externă /**

/ **Răspunsul la Mesaj - fixarea răspunderilor : armonie socială ; solidaritate națională /**

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Monarhia.**

S-au adus critici; s-au adus și critici de minimă importanță (inclusiv de redactare

S-a spus că referindu-se la MSRegele, nu a adăugat și cuvântul " dragoste" .

A crezut că "**profundul devotament**" include și dragostea, ferindu-se de un pleonasm.

Dragostea care leagă Parlamentul de MSR este atât de profundă

încât **se confundă cu însăși instinctul de conservare al nației**

și nu are nevoie de cuvinte meșeteșugite.

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Încrederea în guvern**

- A fost criticat pentru că a folosit expresia "**creditul care renaște din propria-i cenușă**" ...

Acest optimism a fost împrumutat de la ambiția în care a trăit , de la **ambianța acestui popor**, care , cu un optimism viguros, a știut să învingă greutățile.

... Un țăran din satul lui, căruia i se tânguia de greutate, i-a dat exemplul mușuroiului

de furnici , răvășit de un copil rău , în care furnicile umblă besmetice care încotro ..
dar , după jumătate de oră , mușuroiul este refăcut , furnicile reluându-și viața lor tăcută .
" Ei bine, în **optimismul meu**, eu sunt convins că **mușuroiul țării mele se va reface** mai repede
decât își închipuie pesimiștii , deși , poate , **a fost răvășit** și de vântul unei **crize nemaipomenite**
în istoria omenirii , dar și de **picioarele ștregare ale ultimelor guvernări** "
El crede în solidaritate iar poporul și-o dorește .

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Avertismentele prezentului

▣ Solidaritate și națională.

Prevestiri destul de negre , semne destul de rele , sunt pe orizontul țării și al lumii .

Un tragic destin a făcut ca această discuție la Mesaj, să fie **încadrată într-un chenar de doliu. MSRegele Alexandru** al Iugoslaviei a murit pe Golgota păcii ,
răpus de acei care-și închipuie că " **pot omorâ pacea, asasinându-i slujitorii**"
Alături de el, a fost asasinat ilustrul nostru Cetățean de onoare ,
Louis Barhou, acela care , de la această tribună, afirmase cu atâta căldură
că " **nici un petic de pământ din pământul românesc nu va putea fi încălcat ,**
fără ca Franța să nu simtă în propriul ei trup această încălcare "

Două morți tragice , care reprezintă **două avertismente** ,
de care suntem obligați să ținem seama.

Suntem obligați să ținem seama și să ne revizuim credințele noastre în **destinele neamului nostru**, pentru ca să determinăm acea **solidaritate** de care vă vorbeam adineauri,
singura cheazășie a evoluției noastre normale .

Trebuie să ne revizuim propriile noastre atitudini, **să ne păstrăm acele instituții chezașe**
ale normalei noastre dezvoltări. În special **să ne ferim să slăbim acea solidaritate socială**
prin **spectacolul unui parlamentarism** determinat de preocupări , **de promovări personale**.

" **Dacă în epoca imediat postbelică** , când fiecare își căuta locul definitivei așezări ,
această **politică de frământări sociale** , pentru promovare personală , **a putut fi posibilă,**
astăzi, când acest popor s-a așezat definitiv în alveola lui geografică ,
această politică devine din ce în ce mai **perimată și mai imposibilă.**
Astăzi poporul ne cere **să ne priponim convingerile pe doctrine precise**, pe doctrine pipăibile,
pe care să le poată controla și pe care să le poată selecționa. "

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Generațiile.

▣ Pericolele

" Generația din care fac parte, **generația războiului**, are în special avantajul de a fi căpătat
din focul acestui război , **un simț al realității** infinit mai dezvoltat .

Acest simț al realității , produs din **epuizarea totală a oricărei sete de risc și de aventură** ,
dar care a păstrat , în schimb, **o sete masivă de chietudine, de siguranță, de dezvoltare**
pașnică, de consolidare a ceea ce a câștigat cu atâta trudă și cu atâta sânge.

Revizionismul ...

Cei ce își închipuie că atitudinea noastră este produsul unei **timidități, se înșală.**
Vom ști să arătăm că **dacă cei veniți după noi** , înșelați poate de prea marea apropiere
a sublimului din război și **însetați de război**, pentru că vor încerca să se atingă de acest sfânt
patrimoniu, **vom ști să le arătăm că știm să fim tot atât de implacabili ca în focul cel mare** "
(**aplauze la majorități**)

Extremismul de stânga și de dreapta

: " **Acei care își închipuie că pot fi naționaliști**, rămânând **inculți și bicusnici**, **acei care** -și închipuie că **internaționalismul** înseamnă **să-ți urăști în primul rând pe proprii tăi frați** și **să-ți dezorganizezi propria ta celulă se înșală**, pentru că **naționalist sau internaționalist**, , **dacă vrei să meriți un loc în colectivitatea mare a omenirii** , **trebuie să-ți întărești propria ta celulă** pentru a contribui cât mai efectiv la procesul cel mare de **progres și civilizație**" (**aplauze la majorități**)

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Sistemul de partide .**

▣ **Partidele mici**

Mici prin **reprezentarea parlamentară** și prin **ecoul pe care-l au în masele populare** .

" Partidele mici s-au desprins la noi **din cele două partide mari**.

Deci **au împrumutat ca doctrină**, în mare parte, **doctrina matcă**.

Este deci dificil sau poate inutil să fac o analiză specială pentru fiecare din ele ,
cu atât mai mult cu cât **o mare parte din formulele** care au fost determinate la această
despărțire **s-au perimat în timp** și nu mai prezintă astăzi decât **un interes istoric**.

P.Radical țărănesc - Iunian...

" Într-adevăr, și **formula buretelui** în materie de lichidare a datoriilor ,
ca și **formula rotativei** Băncii Naționale , în sistem monetar ,

s-au perimat una prin aplicarea atât de masivă și impetuoasă a legii conversiunii datoriilor,
iar celaltă prin experiențele atât de concludente pe care alte țări le-au făcut .

Nu voi contesta însă rolul pe care l-au avut în mecanismul nostru politic, pentru că amândouă,
exagerate fiind și excentrice , ne-au permis ca , servindu-ne de ele ca puncte de reper,
să găsim linia de mijloc , linia adevărată și potrivită problemelor ce se puneau. [-----]
am putut stabili formula care să împace atât bine cele două tabere , care să ne aducă la legea
care a putut fi aplicată cu o atât de unanimă acceptare ."

PNL-gerogist ...

" Pe Partidul Georgist , pe care îl socotesc **un episod întunecat în istoria atât de luminoasă a Partidului Liberal** (**întreruperi, protestări la PNL-g** coroborat și cu faptul că **doctrina lor este pur și simplu doctrina noastră** și care , lipsită în ultimul timp de altă țintă, **s-a menținut pe poziția ridicolă de gardian al doctrinei noastre** , socotesc inutil să răpesc atențiunea aceste Camere , ocupându-ne prea mult de el "
(**vii aplauze la PNL ; dezaprobări la PNL-g**)

LANC

" **Partid mic, dar de mare tradiție**, la partidul respectatutului nostru decan de vârstă,
la Partidul Cuzist ...

- **ACCuza** : Nu este partid, este Ligă. **Liga are numai interesele ideilor , ale programului și ale doctrinei sale**. Oricând dacă un partid ar vrea să-l aplice, Liga l-ar ceda, și i-ar sprijini.

- **CTătăranu** : Sunt fericit să **recunosc LANC meritul incontestabil** că ,
prin exagerările doctrinei sale , ne-a ferit , pe de o parte, **să cădem în șovinismul steril și destrămător**, iar pe de altă parte, **să întărim veghea** necesară pentru menținerea **elementului ciment al națiunii noastre** .

Cred că sunt în asentimentul dvs, aducând **d-lui Cuza un sincer omagiu** (**aplauze** ,
omagiu **pentru perseverența** cu care o viață întreagă **s-a ținut într-o credință**
și pe **un drum rectilin**, deși știa - sunt convins - că la capătul drumului
nu îl așteaptă beneficiile puterii .

- **ACCuza** : Știam foarte bine ...

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Partidul Național -Țărănesc

▣ Statul țărănesc

- " Ajung la **doctrina PNT** , doctrină întruchipată în ultima vreme într-o **formulă proaspătă** , formula **Statului țărănesc**.

Vă mărturisesc că la începutul dezbaterilor asupra Adresei la **Răspuns la Mesajul Tronului** , mi-am pregătit creionul și hârtia , dornic să iau note și să mă lămuresc asupra acestei formule.

Spre desolarea mea - și probabil și a dvs - creionul meu a rămas intact și hârtia imaculată , pentru că **nimeni** din reprezentanții acestui partid **nu s-a simțit obligat să ne lămurească** și în special **să lămurească țara** , să lămurească pe aceia de la care mâine vor cere o dată mai mult votul lor .Mă văd , deci, obligat, pentru a studia această formulă , să mă servesc de elemente disparate , de discursuri incidentale și , alături cu chestiunea , și de articole spicuite din gazeta oficioasă a PNT .

Esența comunistă

Din analiza acestor elemente , sunt obligat să cred , mai întâi , că **esența acestei formule** este pur și simplu **comunistă...**

- **V.Serdici** : Eu v-am dat o explicație mai bună, d-le raportor ...

- **C.Tătăranu** : ...pentru că am avut de la această tribună **o masivă și foarte documentată pledoarie pentru comunism**, făcută de onorabilul nostru coleg **d-I Mihăescu** , și dacă nu ar fi fost aceasta suficient, am coroborat această expunere cu **un articol** - dintre multele apărute **în oficiosul PNT** , cu litere mari și pe prima pagină -

articol ce se intitulează **" Statul țărănesc și funcția proprietății "**

[**citează pasajii din articol**] ("Dreptatea" , 13 ian.'34

< Proprietatea mică este fără îndoială rezultat al muncii chibzite și al economiei . >

< Proprietatea mare , de orice natură , reprezintă furtul , un furt recent

sau moștenire străveche de la hoți , penalizați sau scăpați de penalizare .>

"Mai întâi, veți recunoaște că **este greu de găsit** , în mod logic, **de ce munca chibzuită și economia nu pot duce decât la proprietatea mică** de orice fel și nu și la proprietatea mare , după cum d-lor, **ași fi foarte curios să știu, ce vor fi gândit dl Mironescu , sau Mihai Popovici , sau Mirto, sau toți proprietarii mari** de orice natură din PNT , când au citit această afirmație , **că proprietatea mare , de orice natură, este un furt recent sau moștenire străveche de la hoți !** (**aplauze la PNL**

Autorul spune : **< Este eronat să se considere proprietatea privată ca un instinct uman . Proprietatea nu este instinct, ci viciu uman ; fiindcă apelezi la lăcomia, la egoismul brutal, și la plăcerile aceluia mic porc , care veghează în fiecare din noi. >**

și în paranteze se simte obligat să spună în franțuzește

< le petite cochon qui sommeille dans chacun >

- **Virgil Madgearu** : Ași vrea să știu , d-le raportor, **cu cine polemizați dvs ?**

- **Tătăranu** : **Cu nimeni. Analizez** cu elementele pe care am putut să le găsec esența acestei noi formule , asupra statului țărănesc , a funcțiunii proprietății .

[**LD : atenție ... cât de penibilă este apărarea lui Madgearu !**

Ce caracter urât poate avea ! Cât de mult rău a făcut partidului său]

- **Madgearu** : **Acest articol** și alte câteva care s-au publicat în același gen, **au fost dezavuate tot în " Dreptatea"**, cu o notă transmisă redacției de secretarul general al partidului , în numele partidului (**aplauze la PNT**

- **ACCuza** : **Noi protestăm** în contra acestui sistem **de a se face propagandă comunistă și pe urmă să se dezavuiete !**

- **Tătăranu** : **Recunosc** în această afirmație a dvs , **caracteristica principală a partidului dvs, cu afirmări și dezavuări .**

Proprietatea - concepția PNT ...

- **Madgearu** : Știam că dvs sunteți un om obiectiv.Cum cadrează atunci **polemica pe care o faceți dvs.**, cu **un articol**, care **s-a strecurat în timpul vacanței** (**ilaritate la PNL** în coloanele oficiosului nostru , articol care a fost dezavuat imediat ce s-a luat cunoștință de apariția lui ?

De altfel, concepția PNT despre proprietate a fost formulată precis în programele de guvernământ publicate și în toate discursurile oratorilor noștri, de la această tribună sau de la altele.

PNT socotește despre proprietate că în situația de astăzi [LD : numai astăzi ?] trebuie să fie considerată ca o funcție socială . Atât și nimic mai mult . "

- **Iamandi** : "Noi am creat-o !"
- **V.Serdici** : Cer cuvântul. Am fost pus în cauză căci am vorbit la Mesaj, și am dat definiția statului țărănesc ...
- **Madgearu** : Faceți impresia că vă luptați cu morile devânt, ca don Quichotte .
- **Tătăranu** : Eu recunosc afirmația d-lui Madgearu , că în adevăr oratorii autorizați ai PNT au afirmat în nenumărate rânduri că nu vor desființa proprietatea privată și că deci sunt obligați din nou să caute alt drum pentru explicarea statului țărănesc. Eu vreau , dle Madgearu, să cred că nu voiți desființarea proprietății private , pentru că vă afirm, că în optimismul meu, aș vrea să cred în posibilitățile de control și de emulație , binefăcătoare pentru această țară, a partidului dvs. "

"Drăgălășenii " ...reciproce ! ...

- **Madgearu** : Dar nici nu e nevoie să o crezi d-ta Pe d-ta nici nu te interesează , căci pe d-ta poate să te intereseze , cel mult, cercurile d-tale de la Râmnicu Sărat . Nici asta nu te interesează prea mult, căci te duci prea rar pe acolo, după cum mi s-au plâns alegătorii d-tale...
- **Voce** : Ieftin spirit !
- **Tătăranu** : Și ieftin și inexact !
[-----]
- **Iamandi** : Recunosc că dvs sunteți un admirabil om politic , muncitor, cunoscător , specialist , însă trebuie să recunoașteți că rezultatele guvernării , din nenorocire, pe drept sau pe nedrept, v-au pus într-un permanent conflict cu opinia publică .Afară de aceasta , mai este o considerație : nu vă simpatizează , sunteți un element antipatic opiniei publice "
- **Madgearu** : ... ași vrea să întreb pe dl Iamandi de ce a furat urnele din 4 secții din Ilfov și de ce a furat toate urnele la Hotin , ca să nu mă aleg deputat ?
Recunosc că sunt urât, dar știți de cine ? De PNL, căruia i-am cășunat foarte mult rău "

Lupta de clasă ?...

- **Tătăranu** : Se vede obligat prin deducțiuni să socotească că formula presupune lupta de clasă, adică a voi cel puțin înlăturarea celorlalte clase , pentru exclusiva întronare a clasei țărănești. Numai că acest scop , în mod fatal , duce la adevărul revoluționar.
- **Armand Călinescu** : " Treceți vă rog la alt argument ; acesta nu este bun .
Nu suntem revoluționari."

Stat țărănesc ?...

- **Tătăranu** : Dle Călinescu eu sunt fericit că , pentru lămurirea opiniei publice , am câpătat cel puțin această nouă afirmație precisă și clară.
" Dar vă întreb atunci, de ce-i ziceți stat țărănesc ?
Dacă nu vreți eliminarea nici unei alte clase, atunci de ce această nouă titulatură , de ce această nouă șaradă politică, pe care o asvârliți în fața opiniei publice și refuzați cu încăpățănare , din voință sau neputință , a da o explicație cât de cât acceptabilă ?
[-----] Nu aveți dvs impresia că semănați cu musca din fabulă care, așezată pe jugul bouului, venea de la arat , închipuindu-și că a arat ogorul stăpânului toată ziua ?

E tardivă formula . Ea a fost consumată de noi prin împrumut și vot universal .

Formulă electorală...

Constatând deci, că pe nici unul din aspectele discutate nu ați putut găsi deslegarea acestei șarade , oare aș putea eu fi găsit vinovat , dacă mi-aș permite să cred că această nouă formulă nu este decât pur și simplu o nouă formulă electorală, care să înlocuiască pe cealaltă , pe care ați perimat-o, prin cei 5 ani de guvernare ?

- **Madgearu** : Îți dau întâlnire la viitoarele alegeri , ca să vezi dacă formula este perimată ...
Programul " țărănesc " / Programul liberal ...

- **Tătăranu** : Coborând de pe planul teoretic **pe plan practic**, să vedem dacă cel puțin **aplicarea doctrinei pe teren**, vă îndreptățește să veniți astăzi cu formula **statului țărănesc**. **DI.Mihalache** pretindea, într-un **discurs ținut la Câmpulung**, că **pătura țărănească** are nevoie de îndeplinirea cât mai grabnică a **trei postulate mari**, pentru deplina ei dezvoltare :

1. Sănătatea fiziologică , printr-o bună politică sanitară ;

2.Sănătatea materială, printr-o politică agrară ;

3.Sănătatea morală , printr-o politică de învățământ primar .

Îmi voi permite să analizez care au fost aplicările pe teren, în timpul guvernării dvs, pentru **realizarea acestor trei postulate** .

Politici sanitare ...

În materie de **politică sanitară**, ați inaugurat **închiderea pur și simplu a spitalelor**, din motive bugetare, nevalabile în materie de luptă de clasă ;
ați încetat politica dispensariilor rurale ; Basarabia trăește sub teroarea tifosului exantematic ;
ați micșorat posturile de medici și a trebuit să venim noi ...

- **Madgearu** : Vai de mine !

- **Tătăranu** : ... **ca să mărim numărul spitalelor** .Am cifrele aici, d-le Madgearu , dl ministru lamandi vi le va da cu prisosință .

- **Madgearu** : V-ați împărțit cifrele !

- **Tătăranu** : Am inaugurat și politica de **dispensarii rurale**, și politica **sporirii numărului de medici** la țară cu **20%** ; am mărit de la 2.400 la 3.400 numărul paturilor în sanatoriile de tuberculoși ; am dat prime la doctorii ce merg la țară ;

- **Madgearu** : Numai că înaintea dvs. , în ultima noastră guvernare , s-au sporit posturile de medici rurali și s-a făcut **cel mai serios buget** la Ministerul Sănătății , din câte au fost după război .**Ați copiat programul nostru** .

Politici agrare ...

- **Tătăranu** : Ca primă **manifestare de politică agrară** ne izbește în primul rând și **o concepție și o practică**, **practica epistolelor d-lui Mihalache**, **" concepția politistă în materie de politică agrară "** ... că dacă țărani nu voiesc să devină **civilizați** de bună voie, o vor face de nevoie, fiindcă o va impune.

În faa acestei concepții , **PNL a venit cu politica persuasiunii** ,

și cu noua politică a agronomilor ambulanti ...

politica transformării agronomilor din birouri, în agronomi de teren;

- **Madgearu** : O să ajungeți la agricultură ambulatorie ...

- **Tătăranu** : Politica **valorificării cerealelor**, despre care, evident, dvs veți spune că am copiat-o de la dvs ! Am împărțit-o în trei etape

[**se dau cifre, se trag concluzii** ; **Madgearu** intervine la fiecare propoziție, îl persiflează ; și dă un răspuns stupefiant când este somat să nu mai intervină]

- **Madgearu** : " **Noi nu am luat cuvântul la Mesaj** .**Dați-ne voie ca , pe cale de întrerupere , să punem la punct anumite chestiuni.**

Politici școlare ...

- **Tătăranu** : : Și în acest domeniu, **PNȚ** a început prin **desființări de școli, de posturi ...**

: Au făcut **armate de desnădăjduiți , de revoltați**, care în loc să semene cultură , **seamănă idei subversive și de destrămare ...**

Noi am mărit nr. de învățători cu 6.500 ... am numit 9.000 învățători noi ...

- **Madgearu** : Toată chestiunea este să avem cu ce-i plăti ...bugetul este descoperit ...

Trebuie să plătești și funcționarii ... deficitul se mărește ...

în nov.'33 , când am plecat de la guvern, **740 milioane erau restante** pentru funcționari, dar erau peste **1 miliard economii la împrumut...**

- **Tătăranu** : "**De când am venit noi la putere**, noi regimul plutocrat ,

care împilăm țărănimea, noi regimul nefast, **am mărit nr. școlilor clădite de noi cu 4.000** și **am transformat această armată de răsvrațiți într-o armată de făclieri** care să pătrundă în toate unghiurile cele mai întunecate ale **analfabetismului țărănesc**.

Am auzit zilele trecute pe **dl prof.Andrei**, pentru care am toată stima,

știind că **d-sa apăra o cauză**, știind **câte eforturi a făcut** ca subsecretar de stat ,

pentru a convinge guvernul să-i dea mai multe fonduri pentru o sănătoasă politică școlară. D-se spunea că s-au desființat școli , deoarece revenea prea mult pe cap de elev, ca și când școala ar fi fost o întreprindere comercială , care trebuia judecată după randamentul bănesc.

Randamentul unei școli nu poate fi material ; nu există decât un randament moral , care nu este niciodată prea mult plătit pentru un popor. (aplauze la PNL

- **PC Andrei :** Eu vă dădeam câteva exemple și apelam la obiectivitatea dvs. , dacă se poate admite să ființeze o școală cu 16 elevi și cu 10 profesori ! Când țărancă nu știe să facă mâncare și să faci școli pentru rame de scoici , consider aceasta o risipă scandalosă. Aceasta nu este operă culturală, ci bătaie de joc ! (aplauze la PNȚ

Romantism politic...

Realism politic...

- **Tătăranu :** " Am văzut că politica dvs pe teren practic este aproape nulă și se coldează numai cu legiferarea muncii orășenești a d-lui Ionaițescu .

Este cel puțin bizar pentru un partid care se numește cu încăpățănare " țărănesc "

Eu recunosc la dvs - poate din cauza tinereții dvs - o tendință foarte marcată de romantism politic. Di Mihalache este un mare poet social .

Eu știu că d-sa mângâie ideea unei clase țărănești frumoase , sănătoase, culte și bogate . Dar uită , cu imaginația d-sale bogată și romanțioasă , că aceasta depinde , în primul rând, de puterea de realizare și nu de puterea de imaginație.

Deosebirea dintre dvs și noi , este că la dvs este o tendință permanentă de sărituri disparate și individuale de sus, spre utopie și cu căderea pe punctul de plecare , pe când la noi, este tendința încordată ca, împreună cu tot poporul , să mergem înainte spre progres. [-----] În aceste condiții , dați-mi voie să mă întreb , dacă formula nouă , formula pe care ne-o serviți astăzi cu atâta emfază , dar cu atâta sărăcie de explicațiuni , mai poate servi ca steag sau, dacă nu reprezintă o simplă și ieftină formulă de alegeri .
Și dacă și pe aceasta o veți perima mâine, cu ce veți mai veni pe urmă ? "

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Parlamentarism

[LD : sesizează carențele parlamentarismului românesc ; are dreptate privind schimbarea de metode și modalități ; dar cred exagerată blamarea discuției la Mesaj, în care se puteau imprima marile direcții , controlul executivului și educația politică și civică a tuturor .

Altfel, Parlamentul riscă să devină o anexă a Executivului, așa cum s-a și întâmplat ,treptat , în legislatura PNL . Mai comod pentru guvern, dar cu scăderea funcțiilor parlamentare.

De asemenea , duce prea departe critica exclusivă a PNȚ , și în acest domeniu. .]

"S-a zis și se zice încă foarte persistent , că instituția parlamentarismului este perimată , că forme noi trebuie căutate , pentru înlocuirea acestei instituții.

Să fie oare adevărat ? Să fie oare instituția de vină sau noi , care trebuie să fim în slujba ei ?

" Războiul a mărit , în mod manifest, și ritmul problemelor economice , sociale și politice și a mărit și trepidația vieții, în general.

Este incontestabil că , dacă instituția parlamentarismului rămâne în esență aceeași, nu este mai puțin adevărat că noi, care suntem slujitorii ei, trebuie să ne schimbăm metodele , să ne adaptăm noului ritm economic, social și politic.

" Este cert că dacă problemele se pun într-o tot mai trepidantă viteză în cercetarea acestui mecanism parlamentar , nu putem rămâne cu vechiul sistem formalist ,

nu putem continua cu o discuție la Mesaj de o lună de zile și cu absența totală din discuțiile în comisii , absența totală de eforturi pentru găsirea de soluțiuni pentru atâtea probleme care se pun.

" Este incontestabil că dacă judecăm după manifestările disparate , dacă judecăm după

exemplele izolate ale diverselor națiuni, **putem fi înșelați în judecata noastră.**

Nu instituțiile sunt de vină, dacă noi nu ne putem ridica la înălțimea lor.

" **La noi este necesar să schimbăm această temelie a parlamentarismului**,

și această temelie **se cheamă democrație**,

care a fost **roasă de nomolul demagogiei** revărsat de politica dvs ." (**aplauze la PNL**

- **Madgearu** : Demagogie înseamnă punerea pietrelor fundamentale la cele 4.000 de școli !

- **I.G.Vântu** : Dvs puneți pietre funerare la temelia țării

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Administrația .**

▣ **Alegeri județene și comunale**

[**LD** : Singurul lucru interesant : oare se poate vorbi de începutul reformei administrative preconizată de Tătăărăscu ? de scoaterea funcționarilor principali - primari prefecti - de sub tutela partidelor ?]

S-a imputat guvernului că **nu a făcut alegeri comunale și județene în toată țara .**

- **Madgearu** : Acum de ce ați amânat alegerile la Ilfov ?

- **Tătăranu** : Într-adevăr **mai sunt câteva județe** în care nu s-au făcut alegeri.

Motivele sunt de ordin psihologic .Chiar în jud. Râmnicu Sărat , nu le-a făcut .

Când au venit la putere , au găsit la primăria județului un deficit de 40%

și o întreagă clasă de privilegiați , foarte numeroasă, care nu plătea nici impozite,

nici lumină, nici apă - toți din PNȚ (**ilaritate la PNL**

Persoana pusă la interimat , persoană nepolitică, a fost autorizată să facă administrație adevărată, să facă ordine la acea primărie.

Astăzi, electricitatea, apa ... s-au normalizat ; s-a făcut un abator ;

totul merge spre bine ... nu-i este frică de alegeri...

- **Madgearu** : Ministrul de Interne să ne spună dacă alegerile trebuie să se facă numai **cu primari " apolitici " ?**

- **D.Iuca** (ministru Interne : Dle Madgearu, **nu știu cu cine suntem sau nu de acord** , dar pot să **afirm cu tot curajul** în fața țării, că **nici o dată prefectii și primarii n-au construit atâta cât au construit în acest an** " (**aplauze la PNL**

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Politica externă**

[**LD** : **Constată un acord unanim , asupra politici și persoanei lui Titulescu , ceea ce nu era adevărat .**]

Vorbește la superlativ de sistemul de alianțe , de politica de pace ; subliniază necesitatea

întăririi apărării, a armatei ; remarcă rolul pozitiv pe care , și în trecut și în prezent ,

a revenit PNL această misiune.

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Răspunsul la Mesaj .**

▣ **Răspunderile**

▣ În credința că **solidaritatea socială** de care azi , mai mult ca oricând, poporul are nevoie ; că **solidaritatea națională în jurul Coroanei** va fi și azi și mâine o realitate ;

În credința că vom găsi la acest neam **posibilitățile de a învinge greutățile** , convins că **această țară nu aparține nici unui om, nici nouă, nici dvs. nici generațiilor azi în viață** - căci noi nu suntem decât deținătorii vremelnici ai destinului ei , **suntem mandatarii trecutului în slujba viitorului** - și că ne vom face pe deplin datoria, trecând **acest sfânt patrimoniu , moștenire a trecutului** , în mâna celor ce vor veni după noi , cu aceste considerațiuni vă rog **să binevoiți a vota proiectul de Răspuns la Mesajul Tronului "** (**aplauze prelungite la majorități**)
C.Tătăranu / 17 dec.'34

18. **Vict.Iamandi** (**PNL, subsecretar de Stat** , **discurs final la Mesaj, 17 dec.'34**

Virgil Madgearu , Armand Călinescu , dr.Lupu , - intervenții polemice

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397

[LD: discursul lui Iamandi este un impresionant tur de forță în istoria politică a perioadei postbelice. Dar nu este un bilanț glorios, ci este o veritabilă reglare de conturi cu adversarii politici ai PNL , tare pe poziții după primul an de guvernare .

Metodic și necruțător, Iamandi face **procesul adversarilor politici** - pune la zid PNL-georgist ; critică , lăsând o șansă la rotativă, PNȚ - **proces** în care clarifică toate aspectele legate de **tradiția, realizările, doctrina și programul PNL** . Miza pare a fi oferta **binevoitoare : acceptarea , rotativei** celor două partide " **guvernamentale "** , **dar cu condiția ca PNȚ....**

Punctual, meciul este dominat și pare câștigat de Iamandi .Dar ...

Reușește performanța ca , după un discurs amplu, presărat cu polemici și paranteze , **să nu pomenească** decât formal **numele lui Dinu Brătianu**, ca conducător al PNL .

Sincer sau la fel de formal, Iamandi **preferă să invoce spiritul tutelar al lui IG Duca** .

Exceptându-l pe Tătărăscu , pe care îl apără de anume critici,

Iamandi nu vorbește despre **guvern, despre miniștri** , încât **discursul său** este mai degrabă **de lider de partid**, deseori ca p.d.v. personal, **nu ca guvernamental..**]

Sublinieri, problematizări, supratitluri ,colorări , îmi aparțin

Doc.integral, **fișier PNL IX**

/ **Consens parlamentar / solidaritate guvernamentală :**

Monarhie Politică externă Armată

/ **Parlament , parlamentarism / prestația parlamentară a PNȚ /**

/ **Bilanț la un an de guvernare : încrederea Coroanei / ordinea și siguranța /**
reprimarea mișc. extremiste , teroriste /

/ **Iamandi -Madgearu (polemic : politici economico-financiare /**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic : politici școlare /**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic : muncă și ocrotiri sociale /**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic : disfuncții, conflicte în PNL și PNȚ /**

/ **Iamandi -Madgearu (polemic : Situația din PNȚ /**

/ **Administrația / legea administrativă ('25, '29 : regionalism - federalism - tradiție /**

/ **Naționalism / Naționalism exclusivist / Colonizări / Minorități / Evrei /**

/ Naționalizarea orașelor / Naționalismul real /

/ **PNL-georgist / Gh.Brătianu -Iamandi / Gh.Brătianu -PNL / Brătianu -Restaurația /**

/ **PNL-1 -Carol II / PNL-2 Carol II / Gh.Brătianu -Garda de Fier /**

/ **PNȚ - etape, evoluție, doctrine , guvernări / PT- PNR -PNȚ /**

/ **Iamandi -Lupu (polemic : stat țărănesc /**

/ **Regim democrat : stare de asediu - cenzură /**

/ **Autoritatea de Stat - libertatea democratică /**

/ **Liberalismul românesc - intervenționismul de stat - regimul proprietății /**

/ **Sarcinile guvernării PNL- Răspunderile /**

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▫ **Consens parlamentar .**

▫ **Solidaritate guvernamentală**

-

Monarhie....

[LD : plătește poliță grea lui Gh.Brătianu ; ignoră murmurul anticarlist dinspre PNT]

" Din îndelungatele debateri ce s-au făcut asupra Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului, trebuie să constatăm , în primul rând , **călduroasa manifestare de devotament față de Coroană din partea tuturor** aceluia care s-au perindat la această tribună.

A lipsit doar din această generală manifestație de **devotament și de încredere necondiționată față de Coroană , glasul grupării lui Gheorghe Brătianu** , ai cărui exponenți la această tribună au socotit că este mai potrivit pentru atitudinea rectilinie pe care o urmează , **să nu-și îndeplinească această insignifiantă datorie.** [-----]
Trebuie , în sfârșit , să constatăm că din toate direcțiile acestei Camere , s-au ridicat **omagii pline de sinceritate** pentru memoria **Regelui -Erou Alexandru** al Iugoslaviei **Guvernul țării se asociază** acestei dureroase omagieri adusă marilor noștri prieteni și mărturisește aceleași sentimente de devotament , de **respect și de dragoste Reginei Marioara** a Iugoslaviei , **indisolubil legată de pământul țării și de sufletul românesc "**

Politică externă ...

[LD : nu ține seama de rezervele lui ACCuza]

" **Aceeași solidaritate și aceeași unanimă manifestare** de încredere **din partea tuturor** , le desprindem din aceste debateri cu privire la **politica externă a țării** , ale căruia **continuie succese** , făurite , în primul rând , de **strălucitul nostru ministrul de externe** , d-l **Nicolae Titulescu** (**aplauze prelungite , ovații** , în jurul căruia stă permanent **sprijinul guvernului întreg** , constituie o garanție temeinică pentru asigurarea păcii și pentru securitatea Statului ."

Armata

[LD : nu ține seama de scandalul Skoda și de alte nereguli la armată]

" **Pe același plan de atenție și de sollicititudine** neclintită , **din partea tuturor reprezentanților diferitelor partide și grupări** , care au venit să-și spună cuvântul la această discuție , a fost așezată **armata țării** , căreia i s-a mărturisit nu numai **simpatie și o încredere** , explicabile în forțele ei , dar și **hotărârea unanimă** de a o face în stare să răspundă înaltei sale misiuni de **salvgardare a păcii** și de păstrare intangibilă a hotarelor țării "

Receptare guvernamentală

" **Guvernul** nu poate decât să-și arate **complecta satisfacție** că **cel puțin pe aceste chestiuni de capitală importanță** , devotamentul neprecupețit către **Coroană** , apărarea **politici externe**,sprijinirea **armatei** , **toate forțele politice ale țării sunt aliniate pe același front al solidarității** și al hotărârii **de a-și face datoria până la capăt "** (**aplauze la majoritate**

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▫ **P.N.Ț**

LD : este interesant că **Virgil Madgearu** - care nu luase cuvântul la Mesaj - îl secondează , îl sâcăie , îl contrazice (cum a făcut și el oratorilor la mesaj ! .
[Pe fond, ambele partide pierd din prestigiu și credit , prin discreditare reciprocă.
După "**despoliticianizarea**" atitudinii față de **monarhie , armată , politică externă** , după "**despoliticianizarea**" **administrației** (susținută de Tătărăscu și Tătăranu , **Iamandi propune "despoliticianizarea "** școlii prin scoaterea de sub influența politicului , **de sub tutela politicilor de partid** , ceea ce înseamnă, implicit , recunoașterea consecințelor amestecului nefast al acestora .

Sună bine, frumos, logic, numai că ... face această propunere o dată ajuns PNL la guvern !
Se ridică cel puțin două probleme : **programul cărui partid devine acceptat "național" ?**

Care ar mai fi **rolul partidelor** (al diferențelor și nuanțelor în mecanismul de guvernare ?)

" Discuția mesajului , **deși a ținut atât de mult** ,
deși de la această tribună **s-au perindat nenumărați oratori** ,
a fost lipsită în anul acesta de cuvântul cel puțin al reprezentanților autorizați
ai opoziției celei mai numeroase din această Cameră , **ai PNT** .
" Din această cauză, suntem puși în situația de **a nu cunoaște exact**
care sunt opiniile acestui partid de guvernământ asupra tuturor problemelor importante
și de astăzi și de mâine **ale Statului nostru** ,
și suntem siliți să constatăm că **din diversitatea opiniilor și a contradicțiilor**
- adesea ori constatate - **nu am putea ajunge la convingerea**
că PNT se găsește în măsură de a putea să-și spună cuvântul cu toată hotărârea
și **asupra situației politice și asupra obligațiilor pe care această organizație**
înțelege să și le ia în fața țării "

- **Madgearu** : Vă înșelați amar.
- **Iamandi** : Dle Madgearu, dvs **ați lipsit aproape tot timpul** cât a fost discuția la mesaj...
- **Madgearu**: Am luat regulat parte la ședințe...
- **Iamandi** : ...și v-ați mulțumit să dați **însărcinări colegilor dvs**, persoane foarte onorabile, foarte bine pregătite ; dar s-a întâmplat ceea ce și dvs ați constatat că dintre reprezentanții dvs , **parte au fost membrii fostului Partid Țărănesc al dr. Lupu**, care, nu numai că sunt **situați la stânga dvs**, dar chiar între ei nu-și au opiniile precise asupra problemelor puse în discuție, iar **ceilalți, din vechiul partid Național-Țărănesc**, care au guvernat cu dvs împreună, s-au ocupat de **câteva chestiuni speciale, fără să tragă concluziile** necesare în ceea ce privește politica dvs generală. "
[-----trece la alt capitol -----]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ **Parlament.**

" Trebuie să constatăm , desigur cu tot regretul , că **discuția la Mesaj** în regimul nostru parlamentar , începe să capete **un caracter plicticos și vetust**,
deși , în această privință , **există o tradiție** pe care , în interesul acestei instituții , eu cred că **este bine să o respectăm și să-i dăm toată importanța** pe care o comportă .
[-----trece la alt capitol -----]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ **Un an de guvernare**

" **Am ascultat** timp de **trei săptămâni** , cu toată atenția și cu toată solitudinea , **criticile** care s-au adus **guvernului nostru** , de la **15 noiembrie 1933 și până azi** .

Încrederea Coroanei

" Sunt dator să recunosc că, cel puțin **sub raport strict constituțional**,
nu s-au ridicat nici un fel de obiecțiuni.
Am fost scutiți [LD:?!] de atacurile pe care le auzeam în Parlamentele și guvernările trecute ,
de la această tribună , **aduse pe această temă împotriva PNL** .
Este desigur **un câștig în moravurile noastre politice** și dorința mea ar fi
ca **acest câștig să se generalizeze** în toate domeniile activității la care suntem angajați.
Am venit la guvern prin încrederea țării și prin încrederea Coroanei.
După un an , putem afirma că **această încredere este mai puternică ca oricând**.

Ordinea și siguranța ...

" Am venit în împrejurări din cele mai grele ; **nu vreau să aduc nici o notă de polemică**
în constatările pe care sunt dator să le fac , și **nici măcar un subiectivism** ,
care nu are ce căuta în **dezbaterea unor chestiuni care astăzi aparțin trecutului** .
Dar , **când am luat cârma țării** , cea dintâi condițiune , absolut necesară pentru funcționarea

întregii vieți de Stat , **nu era îndeplinită**. **Ordinea** - căci aceasta e cea dintâi condiție care trebuie asigurată în viața unui stat - **era adânc turburată** și **situația internă** , cu toate aparențele contradictorii , **era de așa natură încât se impuneau măsuri dintre cele mai urgente** , pentru **înlăturarea gravelor consecințe** car s-ar fi putut produce dacă mai continua.

Mișcările teroriste

: " În această privință , **responsabilitatea guvernelor anterioare** , **responsabilitate firească** , ca rezultat al **lipsei de perspicacitate** sensului pe care îl aveau **mișcările extremiste cu un vădit caracter anarhic și terorist** , care existau în țară , **responsabilitatea aceasta rămâne și astăzi întreagă "**

IGDuca ...

" **Am restabilit ordinea** și am pierdut în această **grea acțiune** , **care a salvat nu soarta unui guvern trecător** - îmi dau seama bine de valoarea cuvintelor pe care le rostesc - dar **am salvat însuși regimul politic** pe baza căruia există **statul nostru** și pe baza căruia funcționează toate **instituțiile lui fundamentale** ;(**aplauze la PNL** am pierdut în această luptă pe cel mai bun dintre noi , **I-am pierdut pe Ion Duca**.

" **Personalitatea lui Ion Duca** va trebui să constituie , pentru întreaga țară , pentru toate partidele politice , un permanent **simbol al apărării libertăților publice** , al apărării însăși **a existenței statului** acestuia. În ce ne privește , vom ști ca din **amintirea glorioasă a marelui nostru conducător** , să ne scoatem toate puterile sufletești de care avem nevoie azi , și vom avea nevoie mâine , pentru a ne împlini **datoria și față de memoria lui și față de interesele permanente ale țării** . " (**aplauze la PNL**

Vict.lamandi / 17 dec.'34

▣ **Activitatea economică**

" Evident , **ceea ce stăpânește încă** și astăzi , cu destulă intensitate , situațiunea internațională și implicit și a noastră , este **criza economică** și , ca o consecință a ei , **criza financiară** . "

A ascultat cu multă atenție **interpelarea** adresată de **Madgearu** ministrului Industriei și comerțului , cu privire la **politica economică a guvernului** .

Cunoaște **temperamentul lui Madgearu** care , deseori , pierde obiectivitatea necesară , dar tot **a rămas consternat** când acesta a afirmat **că țara n-a fost nici odată guvernată de oameni mai slăbănogi și mai incapabili ca noi !**

- **Madgearu** : Nu am spus incapabili , ci doar **slăbănogi** , iar eu **sunt consternat de politica dvs economică...**

[----- se declanșează iar **polemica cu " moștenirea " și greșelile politicilor economice** -----]

Vict.lamandi / **Virgil Madgearu** / 17 dec.'34 , retro '28-'33

▣ **Concepția economică a lui Madgearu / PNȚ**

▣ **Politici economice**

[**LD** : dincolo de **doctrine și metode diferite** , dincolo de **greșelile unora sau altora** , **acești doi oameni aveau caractere foarte asemănătoare** și , fiecare pentru partidul său , puneau atâta patimă pentru apărarea partizană , **încât polemica lor se transforma în ură și contestare** . Țării nu i se oferea decât **spectacolul unei demolări reciproce** .]

- **lamandi** : " Noi ne găsim la guvern abia de un an și această **guvernare a noastră** , în primul rând , **trebuia să ia măsuri pentru lichidarea moștenirii** pe care am primit-o după **o guvernare de aproape 5 ani a Partidului Național-Țărănesc** .

- **Madgearu** : " Am stat 1 an și 2 luni la putere a doua oară și 2 ani și jumătate întâia oară , la olaltă nu fac **nici 4 ani** , și **dvs spuneți 5 ani** . Guvernarea noastră a fost **întreruptă de guvernarea tehnicienilor** cu concursul dvs. "

- **lamandi** : ați venit la guvern la 11noiembrie 1928 ; ați stat la guvern 2 ani și jumătate ; A fost intermezzo lorga -Argetoianu , 1 an și 2 luni ; ați revenit , și v-ați reluat activitatea

: **cu aceleași metode , cu aceeași politică** ,

și cu aceeași dovadă permanentă de neînțelegere a situației .

- **Madgearu** : : **Aceasta este părerea dvs, nu și a țării** .
- **lamandi** : Dle Madgearu, eu **sunt un democrat și cinstit** ; **să nu confundați** recoltarea de sufragii din ultima vreme , **cu un verdict real** al opiniei publice pentru partidul dvs.
- **Madgearu** : Acesta este **democratul sincer** !
- **lamandi** : : Sunt foarte sincer .Știți că de multe ori în **această recoltare de sufragii** se întrebuințează **o serie întreagă de mijloace** , pe care dvs vi le-ați pregătit din vreme și care, în orice caz, **au fost străine de practica electorală a PNL** , față de alegătorii săi. Din acest punct de vedere , **după un an de guvernare , nu avem decât interpelarea d-lui Madgearu** , la care d-sa va primi răspunsul autorizat al d-lui ministru al Industriei .
- **Madgearu** : După Crăciun !
- **lamandi** : După Crăciun.Încolo , **tot ce s-a rostit** de la această tribună împotriva noastră **pe tărâmul politicii economice și financiare** , nu a fost decât **sarcina îndeplinită cu sârguință a opozantului cu orice preț** , pentru că eu mi-aș permite să întreb pe dl Madgearu ...
- **Madgearu** : Dar să mă lași să răspund...
- **lamandi** **dacă d-sa** , în cei patru ani de guvernare , pe care i-a avut, **a fost în fiecare moment în măsură să stăpânească situația** și **dacă programul cu care a venit d-sa în 1928** , la urmărit cu consecvență până la capăt **sau a fost nevoit** , în decursul acestor 4 ani, **să recurgă la o serie întreagă de expediente** în toată acțiunea sa de guvernare și , pe deasupra tuturor , **să fie stăpânit de un spirit de sectarism de partid** , care **a acoperit și a zădărnicit** și ceea ce d-sa putea să realizeze sănătos în această țară : **Dvs, d-le Madgearu, sunteți responsabil de întreaga ruină economică și financiară a țării "** (**aplauze prelungite la PNL**)
- **Madgearu** : Verdictele dvs nu plătesc nici o ceapă degerată (**protestări la PNL**)
- **lamandi** : Să vă spun drept, d-le Madgearu , eu nu mășeptam ca, la o afirmare a mea atât de categorică , dvs să-mi răspundeți în felul elegant în care ați răspuns.
- **Madgearu** : Eu mă așteptam la dvs la orice. Observația dvs este așa de elegantă , încât mă dispensează.
- **lamandi** : Dvs **ați stat în acest Parlament de la 1922 până la 1928** și v-am urmărit întreaga activitate .Eu personal **am toată stima pentru dvs...**
- **Madgearu** : Vă mulțumesc de așa stimă (**ilaritate**)
- **lamandi** : : **Nu am stimă pentru opera pe care ați realizat-o** , pentru că nu o văd nicăeri . (**protestări la PNL**) Dvs , **timp de 6 ani, ați atăcat pe toate fronturile politica noastră economică și financiară.**
: De multe ori , **vehemența v-a umbrat calitățile** pe care le aveți ;
: iar **nedreptatea și metodele** ce le întrebuințați **v-a transformat în cel mai antipatic om politic** pe care îl are Țara Românească (**aplauze la PNL**) **Ați preconizat o politic economică și financiară diametralmete opusă politicii noastre .**
: Ați ironizat formula "**prin noi înșine** " ; **ați aruncat cu noroi împotriva noastră.**
Și când ați venit la guvern , la 1928, iarăși recunosc, **cu verdictul unei mari popularități a țării,** ați încercat **câtăva vreme, să vă puneți în practică programul dvs,** iar către sfârșitul guvernării , **când ați văzut că rezultatele sunt dezastruoase , ați început, încetul cu încetul, să cedați și să acceptați o bună parte din programul economic al PNL**
- **Madgearu** : **Nu ați avut nici o dată un program** (**protestări la PNL**) .
Dacă ai avea un pic de bună credință, dle lamandi, ar trebui să recunoști că criza a răsturnat programele tuturor guvernelor din lumea întreagă.
- **lamandi** : Dlor deputați, incontestabil că **dl Madgearu are dreptate** atunci când spune că ceea ce s-a întâmplat în 1929 - **criza mondială - a răsturnat toate programele guvernelor** din omenirea întreagă. Este foarte adevărat, recunosc acest lucru.

Trebuie însă să recunoașteți d-le Magearu ,

că **la noi, în România, era o situație foarte deosebită, în bine.**

- **Madgearu** : **Când am venit la guvern am găsit o ruină imensă.**
- **lamandi** : În România era o situație foarte deosebită în bine , față de cea mai mare parte din țările în cari criza economică făcuse ravagii. Pe dvs **nu vă învinovățesc că nu ați coborât pe pământ raiul**, pentru că nu-l aveți ;
 - : **vă învinovățesc că nu ați realizat nici minimul** pe care puteați să-l realizați, date fiind **bogățiile imense ale României și condițiile mult mai prielnice** decât aiurea pentru stăvilirea consecințelor dezastruoase ale dezechilibrului economic mondial.
 - : Dvs era greu să fiți preocupați prea mult chiar de îndeplinirea programului dvs de guvernământ. **Ajunseserăți la guvern după o opoziție foarte îndelungată** și era prima guvernare și **prima guvernare este** , totdeauna, trebuie să fie totdeauna, **foarte voluptoasă.**
- **Madgearu** : **Ajunsesem la guvern cu 16 miliarde deficit lăsat de dvs.**
- **lamandi** : Ați utilizat guvernarea , după ce **ne-ați criticat pe noi timp de un deceniu** , asupra metodelor pe care PNL le-ar fi utilizat în trecut, **ați utilizat guvernarea în beneficiul exclusiv al partidului dvs. "** (aplauze la PNL
- **Madgearu** : **Aceasta este o calomnie de ultimă speță.**
- **lamandi** : Dle Madgearu, dvs puteți să-mi mai ripostați și mai violent .
- **Madgearu** : Așa cum vorbiți și dvs
- **lamandi** : Mă aștept și la astfel de replici , însă nu am să vă urmez pe calea aceasta
- **Madgearu** : De ce să mă urmați, când mă precedați ...
- **lamandi** : **Ceea ce spun eu este în conștiința întregii țări conștiente** (aplauze la PNL
- **Madgearu** : **Să nu mai vorbiți decât în umele conștiinței dvs personale, dacă aveți una, dar nu în numele conștiinței țării**
Nu reprezentați nimic până acum în politica țării aceștia .
ca să vorbiți în numele conștiinței țării (proteste la PNL
- **lamandi** : Era explicabil , prin urmare, ca **rezultatele guvernării dvs** , și din acest punct de privire, **să fie complet negative ."**

Vict.lamandi /Virgil Madgearu / Petre Andrei / 17 dec.'34

▣ Politici școlare

- **lamandi** : Dl raportor adusesese în discuțiune chestiunea politicii dvs școlare. Era pentru dvs **o datorie elementară , partid de mase**, care pretinde a reprezenta în forma cea mai completă , **interesele și năzuințele țărănimii** ,
ca **să continuați** măcar politica școlară lăsată moștenire.
Dvs erați datori să faceți asta cu atât mai mult cu cât însăși conducătorul dvs , **Ion Mihalache**, era nu numai unul din **admiratorii și prețuitorii marelui Spiru Haret** , dar era și unul dintre aceia care a avut prilejul **să aprecieze și să cunoască întreaga operă școlară** pe care o făcuse Spiru Haret .
 - : Nu numai că **nu ați urmat această linie**, care era reprezentată , în 1928, când am plecat de la guvern, **prin dl dr. Angelescu** , dar **ați socotit** că e mai nimerit **să inovați** și de aceea **ați început o acțiune** care a pus **școala** de toate categoriile **înt-o situație dintre cele mai grele**. Nu voi insista și nu voi arăta câte **școli profesionale ați desființat**, după cum nu voi arăta , cu acest prilej, nici **câte burse pentru fiii de țaran ați suprimat**, burse pe care le-ați găsit în ministerul Instrucțiunii , tocmai dvs care pretindeați că reprezentați interesele țărănimii mai mult ca oricine alții.
- **P.C.Andrei** : **Pentru prima oară s-a introdus la noi, în bugetul acestei țări , burse speciale pentru fiii de țărani , de 10.000 lei fiecare .**
- **lamandi** : Ați introdus un număr foarte neânsemnat de burse, de acest fel, care nu reprezentau nici pe departe sumele ce se acordase sub noi, în acest scop. **Încă din prima guvernare** (1922-1926 **Vintilă Brătianu** dăduse Ministerului Instrucțiunii

- 50 milioane de lei , annual, pentru burse.** Era un fond global care se dădea și pentru licee, și pentru școli normale și naționale .Cercetați Liceul internat din Iași ,,,,
- **PCAndrei** : Ați suprimat și subvenția ce o dădusem eu ...
- [-----ceartă pur și simplu -----]
- **lamandi** : Cred că ați putea să aveți bunăvoința să mă ascultați, cum v-am ascultat eu....
 - **Madgearu** : Eu te ascult ...
 - **lamandi** : Dvs nu mă puteți asculta fiindcă sunteți pornit . Dvs numai când **faceți sport** sunteți bine dispus. (**ilaritate**)
 - **Madgearu** : Vă recomand și dvs să faceți sport , să fiți mai calm ...
 - **lamandi** : Mie , la vârsta pe care o am, deși nu sunt așa bătrân, îmi vine foarte greu să învăț **a dansa** și să fac **sporturile** pe care le faceți dvs , **cu o pasiune de junede 20 de ani** (**ilaritate**)
 - **Madgearu** : Fiecare cu pasiunea lui ! (**ilaritate**)
- [-----]
- **lamandi** : **Eu am propus** ca , pentru politica școlară **să se stabilească** între factorii răspunzători ai țării **aceeași linie de conduită** , să se cadă de acord asupra unui **plan minimal** care **să scoată învățământul de sub fluctuațiunile politice** .
Am putea **să valorificăm forțele creatoare** ale poporului nostru ,am face un **act de mare înțelepciune** și am dovedi că știm **să ne scuturăm de orice subiectivism vătămător, dacă am scoate școala definitiv din mijlocul luptei politice** .
- Atunci , firește, nu s-ar mai da naștere **nici la dialoguri în Parlament** , **nici la ceea ce se întâmplă astăzi**, că o dată **un guvern plecat, a doua zi guvernul care urmează să strice , să dărâme,** tot ce a făcut guvernul anterior.
Aș fi fost satisfăcut dacă dvs, în această direcție , **ați fi venit cu o politică școlară mai bună.**
- Dar în loc de asta **dv ați întrerupt** ceea ce făcusem noi, și **n-ați realizat nimic pozitiv pe cont propriu.**
- : **Ați compromis problema obligativității învățământului pimar** (**aplauze la majoritari**)
 - : **după cum ați făcut imposibilă penetrațiunea elementelor de la sate în școala secundară** (**aplauze la majorități**)
- pentru ca **să avem desechilibrul numeric** pe care îl avem azi în liceele din anumite părți ale țării și care constituie **motive de speculațiune și agitațiune pentru acei care caută să pescuiască în ape turbure ."**

Vict.lamandi / Virg.Madgearu / 17 dec.'34

▣ **Muncă și ocrotiri sciale**

- **lamandi** : Am ascultat cu foarte mare atenție acum două zile **o cuvântare de mare interes și teoretic și intelectual** , spusă cu un **talent deosebit** , a d-lui deputat **Cartojan** .
[**LD : PNȚ, lipsă doc.**] D-sa s-a ocupat de **problema muncii** și, deși cunoscător al acestei chestiuni ... - nu vă uitați așa mirat , d-le Madgearu , căci **dl Cartojan este al d-lui Ioanițescu** de la Vlașca ...
- **Madgearu** : Este al Partidului Național-Țărănesc !
- **lamandi** : Dar în primul rând al d-lui Ioanițescu ...**D-I Cartojan** a adus pe lângă **cunoștințele teoretice** , care îl onorează , și pe lângă **felul de expunere interesant**, pentru care **i-am exprimat toate felicitările mele, a adus și o serie de învinuiri partidului nostru** , că **n-ar fi având o politică pentru clasa muncitorească** , că **ar fi fost lipsit de solitudinea necesară față de această însemnată clasă socială** , că **problema aceasta n-a fost rezolvată decât incidental de noi și că rezolvarea ei definitivă ar fi opera d-lui D.R.Ioanițescu** , **șeful său politic și fostul ministru al muncii** în ultima guvernare național-țărănistă .
- **Madgearu** : Foarte exact !

- **lamandi** : Eu cunosc problemele muncii , am apreciat **strădania d-lui DRloanițescu** , însă nu pot să uit că înainte de a se produce această strădanie a d-lui DRloanițescu , a existat **strădania foarte serioasă , constructivă și pe terenul îndrumării** , și din punctul de vedere al **ideilor** , pe care a lăsat-o **Gheorghe Mărzescu** . **Codul muncii** , elaborat pe **un plan de mari proporții** de Gh.Mărzescu , constituie **o dovadă strălucită de înțelegeri adânci** a însemnătății pe care o reprezintă această **clasă socială** . De altfel , toată lumea știe că **la 1922** , când Mărzescu a venit la Ministerul Muncii , **acest departament era un simplu strapontin** , pe când **la 1923** , abia după un an , în urma activității pe care **acest mare bărbat de Stat o dezvoltase** , **Ministerul aceasta luase așa proporții** , încât a fost nevoie **să fie despărțit în două** : de o parte **Ministerul Muncii** , de altă parte **Ministerul Sănătății** . **Continuatorul** răposatului Gheorghe Mărzescu la Ministerul Muncii , **d-l Chirculescu** , **a mers pe aceleași căi** indicate de **politica muncitorească făcută de Mărzescu** . Evident , **o reformă cu caracter operator** în toate direcțiile , care privește **viața unei clase sociale** , nu se poate face de la o zi la alta , dar **sursa de unde au pornit după aceea toate reformele în această direcțiune , aparține PNL** . (**Vii aplauze la PNL** [**LD : nici o vorbă despre dr. Lupu - ca ministru al Muncii , în guvern PNL !** De asemenea , **speculează animozitatea DRloanițescu- Madgearu** , **încât nu mai are cine-l apăra pe senator național-țărănist !**]] De altfel , era și explicabil . : **Partidul dvs** - am să mă ocup mai târziu de atitudinea pe care o aveți față de clasa muncitorească - **Partidul dvs n-a avut vreme nici să-și fixeze atitudinea , nici să întreprindă** , și în anii de opoziție , și la guvern , **o examinare serioasă a acestei probleme** , pentru a se putea spune că , într-adevăr , **aveți o politică precisă muncitorească** . Și dacă **dl Madgearu spunea** adineauri despre **onoratul domn Cartoian** **că este reprezentantul PNT** , eu recunosc că este așa , dar dați-mi voie să spun că **dl DRloanițescu a făcut** la Ministerul Muncii , **nu atât o politică a PNT , cât o politică a sa personală** .
 - **Madgearu** : **Aceasta este așa**
 - **lamandi** : Este purul adevăr . **Acțiunea d-lui loanițescu** , recunosc , este destul de **însemnată** . A avut însă un caracter personal . [**----- culise , intrigi politice -----**]

Vict.lamandi / Virg.Madgearu / 17 dec.'34

▣ **PNL / PNT**

▣ **Disfuncții , conflicte ...**

- **lamandi** : N-aș vrea să introduc în această afirmare a mea **nici un fel de intrigă politică** , dar pentru că **dl Madgearu se mira** , țin să-i amintesc că , la un moment dat , **se vorbea de înființarea unui partid al muncii** , al cărui **șef să fie d-l DRloaneițescu** .
- **Madgearu** : **Așa se vorbesc multe . Se vorbește , de pildă , că dvs sunteți cu dl Tătăreșcu , contra d-lui Dinu Brătianu** (**ilaritate la PNT ; întreruperi la PNL**)
- **lamandi** : D-le Madgearu , eu te-aș ruga **să nu încerci discuțiuni cu mine în direcția aceasta** .
- **Madgearu** : Dar **d-ta de ce încerci discuții cu mine pe partea cealaltă ?** (**ilaritate**)
- **lamandi** : Eu vorbesc în privința unor fapte petrecute , fiindcă , dacă ați vrea să încercați o discuțiune cu mine asupra evenimentelor zilei , **v-aș întreba : ce se petrece la ora aceasta la dvs ?** (**mare ilaritate , vii aplauze la PNL**)
"Cazul " Antonescu ...
Conflict Dinu Brătianu - lamandi ?
- **Madgearu** : La care , d-le lamandi , eu te-aș ruga să-mi spui **ce s-a petrecut aici în Cameră între d-ta și dl Dinu Brătianu ?** (**ilaritate**)

V-ați pus de acord cu privire la rolul Parlamentului ? Fiindcă d-ta ai spus pe banca ministerială **că Parlamentul n-are a se amesteca** în chestiunea comandamentelor militare , iar **d-I Dinu Brătianu , șeful dvs , a spus exact contrariul .**

(**aplauze la PNT** ; **întreruperi la PNL** ; **mare sgomot**

- lamandi : Dați-mi voie să vă răspund imediat .**Vă invit să luați notele stenografice** , fiind convins că **nu veți vedea acolo decât un singur lucru...**
- **Madgearu** : Le-ați retușat !
- **lamandi** : D-le Madgearu, dacă sunteți de bună credință - și nu vă pun buna credință la îndoială - trebuie să recunoașteți că **d-I Dinu Brătianu nu s-a deosebit de d-I Titulescu decât într-o singură direcție...**
- **Madgearu** : Eu vorbesc de d-ta , nu de d. Titulescu .
- **lamandi** : ... și anume în aceea **de a nu se face aprecieri pe socoteala ofițerilor.** Atât și nimic mai mult. **DI Dinu Brătianu a spus că Parlamentul trebuie să aibă cunoștință de apărarea țării, de apărare .DI Dinu Brătianu a vorbit de înarmare** , nu de ce spui d-ta , și anume că **Parlamentul ar trebui să se pronunțe în numirile de la Marele Stat Major.** De altfel, d-I Dinu Brătianu nici nu putea să facă această afirmație , pentru că dI Dinu Brătianu cunoaște metodele întrebuintate de PNL totdeauna, în ce privește raporturile sale cu armata , **de a nu se amesteca nici o dată și sub nici o formă** în privința **numirilor de comandanți** și de a nu aduce în discuție , în incinta Parlamentului, **așa cum din imprudență ai făcut d-ta** , pentru a câștiga anumite **favoruri de publicitate**, d-le Madgearu (**aplauze prelungite PNL** ; **strigăte de bravo !**
- **Madgearu** : D-ta care mă cunoști de 15 ani, știi foarte bine că în tot acest răstimp **n-am căutat niciodată favoruri de publicitate** .Atitudinea mea a fost rectilinie. În cazul de față **am ridicat o chestiune de regulament.**În preziua dezbaterii de la Cameră , eu mi-am împlinit datoria și am vrut a doua zi , la sumar, **să arăt rolul urât pe care l-ai jucat d-ta** în injoncțiunile făcute **de a goli incinta când știai că șeful d-tale politic trebuia să ia cuvântul** într-o chestiune delicată. (**aplauze la PNT** ; **întreruperi la PNL**
- **lamandi** : D-le Madgearu, **nici în motivarea intervenției d-tale la sumar** , în ziua când s-a pus în discuție chestiunea ridicată de d-I deputat Popescu -Necșești , **n-ai fost sincer. D-ta n-ai ridicat o simplă chestiune de regulament .**
- **Madgearu** :Toată viața mea am fost sincer.
- **lamandi** : **Să mă ferească Dumnezeu de sinceritatea aceasta a d-tale.** **Eu cred că nu ești sincer** nici în alte domenii .**Dar în domeniul politic ?**
- **Madgearu** : D-le lamndi , eu **am un singur cusur** în politică și anume că **nu sunt diplomat ca d-ta .**
- **lamandi** : D-ta ai făcut o întreagă **incursiune în relațiile dintre PNL și alegerea șefului MSt.M.** D-ta ai vorbit **de autoritatea noastră politică** și ne-ai făcut **un adevărat rechizitoriu politic**, pe care **nu trebuia să-l faci decât la Mesaj.** În ședința de astăzi ai avut curajul să-mi faci **imputarea că în PNL ar exista divergențe și că noi ne-am găsi în conflict cu d-I Dinu Brătianu .**

[----- gata explicația ! -----]

Vict.lamandi / Virgil Madgearu / 17 dec.'34

▣ Situația din PNT

- **lamandi** : **Eu doresc** - și să se ia act că fac o declarație cinstită - că **partidul dvs** să fie un **instrument de guvernare** cât mai **omogen** , cât mai **disciplinat** și cât mai **serios.** Întrucât **facem parte din clasa conducătoare a țării ,** indiferent de ceea ce crezi d-ta asupra valorii dorințelor mele , **eu sunt un partizan adânc convins al guvernării prin partide serioase .** **Partidul dvs** , dacă este un partid de mase, **în schimb este un conglomerat din punct de vedere al conducerii .**
- **Madgearu** : Aceasta este părerea d-tale !
- **lamandi** : Eu vă doresc , pentru a ieși din această fază de incoerență și de dubiu,

În care vă găsiți, **în ce privește statul dvs major, să aveți disciplina, armonia, și solidaritatea, care se găsesc în rândurile Partidului Liberal**

- **Madgearu** : Să ne ferească Dumnezeu ...
- **Ghelmeanu** : Dle Iamandi, am înțeles : ne-ați condamnat ! (**ilaritate la PNT**)

Vict.Iamandi / / 17 dec.'34

▣ Administrația

▣ Legea administrativă

_Sună bine, frumos, logic, numai că ... face această propunere o dată ajuns PNL la guvern !

Se ridică cel puțin două probleme : **programul cărui partid devine acceptat "național" ?**

Care ar mai fi **rolul partidelor** (al diferențelor și nuanțelor **în mecanismul de guvernare** ?)

[LD : dacă din p.d.v. al consolidării unirii, **teza liberală** are deplină justificare, în ceea ce privește glorificarea, impunerea, extinderea, constrângerea, forțarea, generalizarea "**modelului regătean**" **administrativ**, cred că a fost nefericită .

În fond, care era acest **model** ? **Ce tradiții** avea ? **Ce tare și ce mentalități** ?

Oare să fi fost acest **model "național"**, forma perfecționată, idealul administrației românești ?

Și oare chiar avansarea doritei **despoliticianizări administrative** nu era, pe fond,

dorința liberalilor de a-și asigura un aparat funcționăresc fidel ?]

Reprezentanții PNT au adus nenumărate critici felului **cum a fost recrutată administrația**.

Au făcut reproșuri (Armd.Călinescu cu privire la **întârzierea alegerilor** din unele județe .

Administrația pe care **am dat-o noi țării** este cea mai **serioasă**, cea mai **capabilă** și cea mai **corectă**, în comparație cu cea din ultimii ani. (**aplauze la PNL**)

În Răspunsul la Mesaj, se prevede **o nouă lege administrativă**, al cărui principiu important este de **a scoate administrația din slujba politicii și intereselor de partid**. [-----]

Se va realiza totuși **un început de administrație independentă**, scoasă de sub influența partidelor și de sub fluctuațiile dăunătoare ale politicii.

Regionalismele

Unificarea administrativă nu a ajuns la stadiul dorit ; era imposibil ca, în 15 ani, să se înfăptuiască o transformare atât de radicală., ca pe tot cuprinsul României Mari să existe o administrație uniformă.

PNL, înainte de votarea Constituției a preconizat **necesitatea unificării administrative**, cu **înlăturarea oricărei tendințe de a se menține regionalismul**.

În acest sens a căutat să elaboreze și **Constituția din 1923**.

Federalizarea ?!

PNL a fost **împotriva** acelor directive care, traduse în fapt, ar fi dus la **o adevărată**

federalizare. : Proiectul de **Constituție al PNT**, al cărui **studiu introductiv** a fost

opera profesorului Stere, prevedea **un sistem de federalizare**,

cu **păstrarea completă a autonomiilor provinciale, ca unități organice**.

Tradiția...Modelul ...

" Noi ne-am ridicat împotriva acestui sistem și am susținut atunci ceea ce astăzi a intrat în conștiința publică, că la noi, în România, nu poate exista decât o singură tradiție,

în ceea ce privește administrația țării, aceea **pe care o reprezintă Vechiul Regat**. [-----]

: **Provinciile de peste munți**, Ardealul, Banatul, ca și Bucovina și Basarabia, deși acestea din urmă se găsesc în altă situație, **nu au avut o tradiție administrativă națională românească**.

: Aceste provincii **au aparținut unor state străine** și, prin urmare, din această punct de vedere,

toate instituțiile lor, **nu sunt nici produsul concepțiunilor românești** și

nici nu s-au dezvoltat în spiritul nostru național.

S-au putut încetățeni **unele obiceiuri**, s-au putut stabili **unele norme**,

: însă **instituțiile** din aceste provincii **nu reprezentau**

nici una din caracteristicile esențiale ale tradiției noastre naționale,

care , chiar dacă au fost, **s-au pierdut** în decursul secolelor de impilație.

Și de aceea, **dacă avem un început de tradiție administrativă românească** , către care trebuie să ne îndreptăm toată atenția și care trebuie să constituie în permanență **principiul călăuzitor, acea tradiție nu este decât aceea din Vechiul Regat ."**

Reformele : 1925 , 1929 , 1934

Pe acest principiu am clădit noi întreaga **reformă administrativă de la 1925 .**

Am realizat-o atunci , dar a venit **legea național-țărănistă din 1929**

: care a anulat-o **tocmai** în părțile care tindeau la acest început de **unificare administrativă** , revenindu-se din nou la **păstrarea intactă a unităților provinciale.**

: De atunci și până acum , **s-au mai făcut încă două -trei modificări .**

" În cursul sesiunii trecute , **noi am revenit la principiul anterior** ,

lăsând la latitudinea județelor și cu aprobarea Ministerului de Interne , latitudinea de a hotărâ ca **acele comune care au aparținut unora din județele Vechiului Regat** , în urma reformei de la 1925, să fie reîncorporate acolo de unde fuseseră scoase de național țărăniști. "

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ **Naționalism**

▣ **Naționalism exclusivist**

[LD : îl consider pe Iamandi un naționalist competent, lucid , echilibrat și optimist.

Argumentele lui sunt istorice , logice și de bun simț.

Pledoaria lui pentru îmbinarea naționalismului și toleranței , mi se pare impecabilă .

Concluziile lui pot fi vulnerabile și subiective , numai privind aplicarea metodelor și supraestimarea calităților românilor, ca națiune creatoare de istorie.

Viziunea lui presupunea ...timp, conjunctură, coerență și perseverență]

" Trăim sub **psihoză** , ceva mai redusă în momentul de față , a unui **naționalism exclusivist** , cu orice preț. **De doi ani** și mai bine, dar, în special, din **toamna aceasta**,

n-am auzit în această incintă , n-am încetat de a vedea, într-o **bună parte a presei**,

decât accentuându-se necesitatea unei urgente naționalizări în toate direcțiile.

" Am curajul de a spune că **nu vreau să mă număr printre cei ce concurează**

la **bursa exclusivismului naționalist.**

Eu socot că **întreaga noastră clasă conducătoare nu s-a găsit un singur moment**

în carență față de ideea de bază a Statului nostru , față de ideea națională .

Au putut fi **greșeli de metodă** , au putut fi **unele neglijențe** , au putut fi **unele omisiuni ;**

dar problema , în întregul ei, **s-a găsit în permanență în atenția conducătorilor noștri.**

: "**S-a făcut** în ultima vreme - la unii din interese politice - **o exagerare voită ;**

: **la alții s-a ajuns la un fel de confuziune ; s-a confundat criza economică ,**

cu ravagiile pe care le-a făcut în toate direcțiile, **cu criza de naționalism.**

E adevărat că acum **ne găsim pe scoborâșul pantei** , în această direcție, **dar ,**

: **încă ne găsim pe această linie a concurenței în materie de naționalism**

" În orice caz, **partidul nostru** este în largul lui să afirme ,

și prin **lungile guvernări** pe care le-a avut, și prin **operele pe care le-a realizat ,**

dar și prin **ținuta sa etică** față de toate problemele românești ,

un primat al naționalismului său , care a trecut înaintea tuturor" (**aplauze la PNL**

" Din cauza acestor exagerări, asistăm la unele critici care sunt neântemeiate .

Colonizarea ...

De pildă, printre altele, s-a adus în discuție **chestia colonizării .**

Di deputat **Giurescu** [**nu este prezent în incintă**] , **istoric, și zelos** în asigurarea

unei **continuități a rasei noastre** în toate direcțiile teritoriului românesc,

ne-a spus că sunt în **Macedonia 400.000 de macedo-români** ,

care așteaptă să fie **colonizați** pe cuprinsul țării, acolo unde este nevoie.

" Evident, toată lumea recunoaște și apreciază spiritul practic, hărnicia și vioiciunea impresionantă a românilor macedoneni. Avem în această privință o dovadă elocventă a rolului și activității pe care ei au desfășurat-o în Dobrogea.

Dar să vii și să propui în bloc o colonizare într-un an sau doi,
a unui număr atât de însemnat și să faci din neîmplinirea acestui deziderat o vină guvernului care se găsește la cârma țării , aceasta este nedrept.

Pentru a se putea face **o largă colonizare**, trebuie îndeplinite neapărat **două condiții : întâi** , să existe **posibilitatea de a-i așeza imediat** în anumite centre și **al doilea**, centrele acelea **să nu dea naștere la complicații de ordin intern**, care ar putea să anuleze însăși importanța actului făcut .
În sfârșit, pentru efectuarea pe teren, trebuie ca **stația să aibă și mijloacele materiale necesare** , care s-ar ridica la **sute de milioane și pe care bugetul țării nu le poate acoperi.**"

[Vict.Iamandi](#) / 17 dec.'34

▫ Minoritățile

" S-a vorbit de **minorități** și de **politica Statului față de ele**.

Noi **nu trebuie să uităm** că avem în România **peste 4 milioane de minoritari** .
Aceștia reprezintă **o continuitate istorică** în unele părți ale țării și , din toate punctele de vedere, **se găsesc pe același plan de drepturi cetățenești cu noi.**

" **Nu se poate preconiza o politică oficială de Stat împotriva a 4 milioane de oameni** , care , marea lor majoritate, nu pot fi bănuți , **sub raportul fidelității lor față de Statul Român.**
Nu trebuie să confundăm interesele , uneori explicabile, **ale clasei conducătoare a minorităților, de a avea o atitudine centrifugă,**
cu atitudinea maselor minoritare - a populației rurale minoritare în primul rând -
care **îndeplinesc în acest Stat un rol și economic și social** destul de însemnat și care,
din punct de vedere al lealității , față de Statul Suveran , **nu lasă nimic de dorit .**
Minoritățile acestea nu pot fi înglobate într-o politică de coercițiune și de forță "

Evreii ...

- **ACCuza** : ...împotriva jidanilor...
- **Iamandi** : Eu vă admir pentru consecvența pe care o aveți ,
dar , v-aș admira și mai mult în ce privește dreptul de apărare a Statului Român,
dacă și dvs ați îngloba toate minoritățile , nu numai o categorie de cetățeni ,
fiindcă **dvs duceți exclusiv lupta numai împotriva evreilor...**
 - **ACCuza** : ...împotriva **jidanilor** (**ilaritate**)
 - **Iamandi** : ...iar din punctul de vedere al **relațiilor dvs cu celelate minorități** ,
care pot fi creștine, de multe ori **pierdeți din vedere că** , sub raportul național ,
acelea ne sunt mai nefavorabile și ne pot face mai mult rău
decât aceea [evrească] împotriva cărora luptați " (**aplauze la PNL**)

Naționalizarea orașelor...

- **Iamandi** : se vorbește cu oarecare ușurință despre **naționalizarea orașelor** ,
atunci când **suntem învinuiți că nu ne-am fi îndeplinit datoria** în această privință .
Orașele din Ardeal, din Bucovina și din Basarabia, dar mai ales din Ardeal ,
nu ne-au aparținut nici o dată ,
și **nu se poate realiza în 16 ani** , printr-o acțiune de Stat ,
o transformare completă a celor 80-90 % , câți erau la început , în ceasul unirii ,
minoritarii în aceste orașe în populațiune pur românească. "
" După mine, **politica națională a Statului** trebuie să fie făcută în așa fel , încât ,
realizând , pe de o parte , o înțelegere cu toți cetățenii aceste țări,
o înțelegere care **să ducă la realizări pozitive** în toate direcțiile ,
iar , **pe de altă parte**, acordând elementului băștinaș o atenție serioasă și adâncă ,
să se ajungă , **pe cale evolutivă** , prin **penetrațiune , națiunea neamului** ,

și prin afirmarea superiorității rasei noastre , în toate domeniile ,
să se ajungă la acea **naționalizare rațională și efectivă** ,
care este mult mai temeinică decât toate naționalizările,
care ar fi rezultatul forței și coercițiunii " (aplauze la PNL

Naționalism real ...

- **Iamandi** : Noi am fost și suntem un popor de țărani ,
și nu uitați că în toate provinciile alipite ,
clasa care s-a înstrăinat , în primul rând, **a fost clasa dominantă.**
În Ardeal, a fost vreme suficientă pentru **a se reface o lasă conducătoare,**
după ce încă din veacul al XIII-lea și al XIV-lea ea se pierduse.
Clasa conducătoare românească a dispărut complet în Basarabia ,
astfel că , în momentul unirii , ne-am trezit ,
cel puțin în ceea ce privește o parte din provinciile care au revenit la patria -mumă,
ne-am trezit cu o lipsă totală de intelectuali și de clasă dirigentă ,
ceea ce a necesitat din partea noastră , **eforturi considerabile** în toate direcțiunile ,
pentru ca **să putem suplini această lipsă.** "

" Prin urmare, prin ridicarea țărănimii la rangul de factor de cultură,
prin ridicarea tuturor virtuților active din acest imens izvor al forței noastre naționale,
printr-o politică de Stat în această direcțiune ,
fără jignirea celorlalte categorii de cetățeni loiali ai acestei țări ,
se poate ajunge la crearea acelei atmosfere de real naționalism ,
care să ne permită , din toate punctele de vedere , **să spunem că**
noi suntem cu adevărat stăpâni în această țară " (aplauze prelungite la PNL

Ar trebui să dezasperăm de valoarea noastră numerică și de valoarea rasei noastre ,
dacă nu am ajunge la acest rezultat .

Suntem 14 milioane de români , la 4 milioane de minoritari ,
care au trăit în aceeași proporție în decursul vremurilor , **sub stăpâniri străine** asupritoare
și **și-au salvat unitatea lor etnică** , **și-au salvat credința** , **și-au salvat limba** ,
nu pot crede că **astăzi**, când ne găsim într-un stat românesc liber,
stăpân pe toate destinele sale , cu dreptul de a participa la viața publică,
cu **egalitate socială** nu numai în litera legii , dar realizată și pe teren ,
nu pot crede că **astăzi** , noi ne-am găsi în așa situațiune ,
încât **să dezasperăm de viitorul nostru național "** (aplauze la PNL

" Eu am convingerea adâncă că **dacă inerția singură**
nu poate constitui un mijloc de progres ,
dar clasa conducătoare a țării, inspirată din trecut ,
stăpână pe cunoștința exactă a tuturor situațiilor actuale,
călăuzită de acel ideal de dreptate și de armonizare a tuturor intereselor,
poate să asigure o **continuitate națională**, în toate domeniile, și **spirituale și economice**
ale țării, și **poate să afirme în toate direcțiile o superioritate a neamului nostru "**
(aplauze prelungite la PNL

Vict.Iamandi / 17 dec.'34 , retro '30 - '33

▣ PNL-georgist

▣ Iamandi - Gh.Brătianu

[LD : subiectiv, subiectiv ! O relație concurențială, minată de orgolii , transformată în ură
personală. Cauză și efect - pe lângă alte considerate , printre care Carol II a avut rolul său -
al unui episod care a ținut pe Gh Brătianu despărțit de familia sa, de trunchiul liberal, 8 ani !
Interesant este însă drumul : Iamandi se va rupe de acest trunchi , iar Brătianu își va relua locul !
Deocamdată, însă , suntem în 1934 și este clar că , între ei , nu este cale de împăcare .
Parlamentul asistă la o **excuție moral-politică fără precedent** (comparabilă , poate cu cea

făcută lui Stere și ce execuție ! Ceea ce nu știu eu este dacă acest moment ... nu constituie, în același timp, și convertirea lui Iamandi la ceea ce este clar că s-a format : grupul Tătărescu , împotriva lui Dinu Brătianu.]

Regretă că reprezentanții grupării lui Gh Brătianu au părăsit incinta .Este un sistem care nu-i onorează , dar se simte mândru că prezența lui la tribună i-a determinat să plece... " E adevărat că eu mă găsesc în luptă cu d-lor de la 1930. Am dus lupta întâi la Iași unde, trebuie s-o spun sincer, rămăsesem în stradă cu aproximativ 10% din membrii organizației liberale , în fruntea căreia făcusem noi greșala de a-l aduce pe d-l Gheorghe Brătianu.

" Cu acei 10 % am pornit la acțiune și am izbutit în câteva luni să dau ființă , nu numai statură, dar ființă reală organizației liberale de la Iași. De atunci am dus lupta nu numai acolo, dar în toate părțile țării. La Iași am reușit să mă aleg în opoziție de două ori și să mă găsesc în toate domeniile de activitate politică din însuși centrul de unde a pornit defecțiunea d-lui Brătianu , totdeauna într-o accentuată superioritate față de gruparea sa.

" Nu poate fi vorba , așa dar, din partea mea de nici o considerațiune de interes personal care să-mi întunece obiectivitatea atunci când vorbesc de d.l George Brătianu.

De altfel, dacă nu am fi provocați, n-aș fi introdus în discuția la Mesaj, acest capitol dedicat grupării d-lui Gh.Brătianu . Din 1931, în Parlament, nici o dată nu am vorbit despre el.

Chestiunea au adus-o d-lor, cu un pronunțat caracter personal, coborându-se la atacuri calomnioase și insultătoare .

Constantinescu -Bordeni și-a transformat discursul într-o serie nesfârșită de trivialități și infamii la adresa primului ministru și a guvernului .

CCGiurescu , pe un ton mai civilizată dar perfid și plin de insinuări , a încercat să arate că PNL și-a părăsit tradiția liberală , pe chestiunea națională și politică ; că în această tradiție îl poate îngloba doar pe IC Brătianu și Vint.Brătianu , refuzând să-l pomenească pe Duca ...

" Am înțeles atunci care sunt părerile d-sale și care este atitudinea grupării din care face parte .De altfel aceste păreri concordă perfect cu apologia asasinării lui Duca ,

pe care o făcuse în ziua de 30 decembrie , în județul Putna , când se găsea chiar la locuința șefului Gărzii de Fier de acolo.

D-lui Giurescu nu pot să-i acord nici un rol în raporturile sale cu PNL.

El este liberal de dată recentă ; ar putea să stea de vorbă, cel mult, cu Gh.Brătianu .

Di Constantinescu - Bordeni , însă, a crezut de cuviință să-l acuze că este distrugătorul PNL-g , și că a intrat în guvern cu misiunea specială să le distrugă partidul !

Gh.Brătianu ...

" Țin să declar [...] că nu am nimic de împărțit cu dl Gh.Brătianu și nu am nimic cu gruparea d-sale " [LD : ei, pe dracu !]

D-l Gh.Brătianu a plecat din PNL - am să arăt imediat de ce a plecat , pentru că trebuie să lămurim o dată această problemă aici, în Parlament - a plecat când a voit.

D-l Gh.Brătianu **dacă** dorește să se reîntoarcă , noi nu ne opunem.

Dar d-sa nu se poate reîntoarce cu pretențiunea de a trata de la forță la forță , pentru că noi nu-i recunoaștem d-sale nici un fel de forță și nici un fel de drept special.

(aplauze la PNL

" Situația mea față de dl Gh.Brătianu e limpede. N-am avut nici un fel de îngrijorare nici când mă găseam în opoziție, și trebuia să lupt cu d-sa , cu atât mai puțin pot să am astăzi un asemenea sentiment , când mă găsesc la guvern , ca biruitor prin propriile mele mijloace .

" L-am pus în inferioritate în alegerile din 1932 , când dl Armand Călinescu , factotul la Ministrul de Interne, i-a sprijinit oficial gruparea , dând-o drept adevăratul PNL, în locul nostru (ilaritate Era și o necesitate a PNTJ ...

- Armd.Călinescu : Te rog să observi că surâd ...

- Iamandi : "Surâzi pentru că d-ta știi adevărul.

"Nu puteți nega că ați tratat cu d-l Gheorghe Brătianu .

"D-l Vaida a tratat cu d-l Gheorghe Brătianu o colaborare la guvern , dar neputându-se înțelege , l-au menajat și l-au sprijinit în alegerile generale din vara anului 1932.

Lupta electorală și lupta politică , guvernul Vaida o dădea cu noi și ,

dacă nu ar fi fost **vigilența d-lui Călinescu** , nu se știe dacă național-țărăniștii

obțineau cele 40% necesare pentru a dobândi majoritatea în Parlament.

S-a căutat a se provoca de către guv. Vaida **o diversiune**, mai ales la sate, prezentând atenției alegătorilor **că noi eram arătați drept o cantitate neglijabilă**. Gh.Brătianu a avut 200.000 de voturi ...

fiind transformat în "**coadă de topor**" în mâna PNȚ.

Vict.Iamandi / 17 dec.'34, retro'30

▣ **PNL și Restaurația**

▣ **Gh.Brătianu și Resataurația**

"**Dacă nu pleca din PNL și dacă rămânea**, cum l-am sfătuit noi, și în special eu, în ziua de 11 iunie, **și-ar fi ajuns țelul**, dar dacă ar fi avut țeluri precise, așa cum spune d-sa : **reluarea raporturilor normale cu Coroana**.

Dar nu aceasta era era scopul pe care-l urmărea d-sa.

Reluarea raporturilor normale cu Coroana era numai pretextul acțiunii sale din iunie 1930. Telul urmărit de dl Gh.Brătianu era să ajungă șeful Partidului Liberal,

la 30 și ceva de ani, fără ca **nimic să-i îndreptățiască pentru o asemenea situațiune.**

IGDuca a stabilit atitudinea pe care a avut-o fiecare partid în problema Restaurației :

PNL a recunoscut restaurația mai târziu și a luat raporturile normale cu Coroana.

Cel mai mare merit pentru un om este de **a recunoaște greșelile** atunci când le face.

Firește că poate **era mai bine ca la 1930** să fi avut altă atitudine,

dar astăzi **chestiunea aparține istoriei**

"**DI Gheorghe Brătianu** însă, care era **nou nouț în scris în PNL**, înscris abia în 1927,

după ce **a practicat exact aceeași poliică** pe care o făcuse Partidul Liberal,

- și vă dau un amănunt precis : **la 25 mai 1930**, cu **13 zile înainte de Restaurație**,

a ținut **o întrunire la clubul liberal din Iași**, unde **ne-a cerut nouă și mi-a cerut și mie**,

care eram vicepreședintele organizației, **să facem declarații categorice**

că vom urma direcțiunea partidului pe această chestiune.

D-sa a vorbit, cu acel prilej, **mai hotărât ca orișicine**, în sensul vederilor conducerii partidului

Liberal de pe atunci. Mai mult decât atât, **a împărțit și broșurile acelea** pe care le cunoașteți

și de care noi am fost acuzați, și pe care, **recunoaștem, că le-am împărțit.**

Toate aceste manifestări nu l-au împiedicat pe **dl Gh Brătianu ca la 8 iunie să schimbe brusc**

o atitudine. D-sa ce a urmărit ? **D-sa n-a urmărit decât un singur lucru :**

a urmărit răsturnarea de la șefia PNL a lui Vintilă Brătianu,

înlăturarea succesiunii inevitabile a lui IGDuca

și asigurarea conducerii în persoana sa.

D-lor deputați, **este ceva care mie îmi repugnă** oricât ar fi scoborât nivelul politic al țării noastre

și oricât de josnic ar fi năravurile care ne stăpânesc, **îmi repugnă metoda.**

A pornit lupta împotriva lui Vintilă Brătianu. Pe atunci îl numea pe unchiul său :

Vintilă -banca, Vintilo-falit, om sclerozat, incapabil să înțeleagă spiritul vremii etc etc;

iar astăzi **dl Gh.Brătianu**, pentru a găsi o justificare în atitudinea sa diametral opusă

aceleia din 1930, **invocă memoria și tradiția pe care o reprezenta Vintilă Brătianu !**

De altfel, **Gh.Brătianu**, în zilele de frământări din iunie 1930, după ce **ne asigurase sub**

cuvânt de onoare că nu va întreprinde nici o acțiune care să zădărnicească reintrarea sa

în partid, după ce **ne dăduse aceeași asigurare că nu se va duce la întrunirea** ce fusese

convocată la **sala Frascati** pentru ziua de **15 iunie 1930**, de cei care se agitau atunci în jurul

său, **a călcat în picioare toate angajamentele** ce și le luase față de noi

și s-a proclamat, în fața agenților electorali pe care îi pusese la dispoziție

guvernul național-țărănesc și care alcătuiau majoritatea asistenței de la Frascati ...

șef al Partidului Național-Liberal.

Acesta este dl Gh.Brătianu : una promite și alta face, și tot ce constituie activitatea sa politică de atunci și până astăzi, are același **caracter de nesinceritate și de contradicție.**

A avut prilejul să se reîntoarcă în partid , dar a refuzat.

D-sa nu vrea să se reîntoarcă decât în calitate de șef !

[Vict.Iamandi](#) / 17 dec.'34

▣ PNL-Carol II

▣ Gh.Brătianu -Carol II

" **DI George Brătianu ne acuză** pe noi că suntem **slugarnici față de Coroană.**

În ce constă **slugărnicia noastră ?**

În faptul că ne-am declarat și **suntem leali față de Coroană ?**

În faptul că **slujim cu devotament și credință pe Rege ?**

Că suntem **apărătorii monarhiei** și că vedem în aceasta **garanția cea mai temeinică a consolidării și a dezvoltării statului nostru ?**

Că de la 1930 și până astăzi **n-am ieșit** un singur moment **de pe linia acestor comandamente** în atitudinea noastră față de Coroană ? **Este aceasta slugărnicie ?**

" **Dar care este atitudinea de astăzi** a d-lui **G.Brătianu față de Coroană ?**

A precizat-o în **discursul de la Oradea Mare** - discurs ale cărui ecouri au ajuns la această tribună - când **a declarat** că **dacă la 1930 a strigat < Trăiască Regele ! >** , astăzi trebuie să strige **< Deșteaptă-te Române ! >** .

" E de prisos să ne mai întrebăm **ce se ascunde în dosul acestei formule.**

De altfel, întreaga ținută a d-lui G.Brătianu în această privință ,

criticile aduse Coroanei în public, ale căror ecouri au ajuns în parlament, prin reprezentanții săi

, arată că, **după ce d-sa a șantajat , în 1930 , conducerea PNL ,**

astăzi sfârșește prin a șantaja Coroana " (**aplauze la PNL**

[Vict.Iamandi](#) / 17 dec.'34

▣ PNL- g = escroci, impostori

▣ Complicitatea partidelor adversare

Constantinescu -Bordeni s-a străduit să dovedească că **georgiștii nu sunt impostori, escroci politici**, cum au fost învinuiți. **Impostori** - i-a numit Dinu Brătianu , în 1932 ;

escroci - i-a numit conducerea PNL , pentru că **și-au însușit o firmă care nu le aparținea .**

În România , au mai fost dizidențe , dar nimeni n-a procedat ca Gh.Brătianu .

PSAurelian și-a numit dizidența sa gruparea "**Drapeliiștilor**"

Take Ionescu și-a numit dizidența "**Partidul Conservator Democrat "**

Marghiloman și-a numit fracțiunea "**Partid Conservator Progresist "**

Nicolae Filipescu a rămas cu numele de "**Partid Conservator "**

Goga , plecând din PP, s-a numit "**P.N.Agrar**"

Gr.Iunian, plecând din PNȚ s-a numit "**P.Radical Țărănesc "**

dr.Lupu , când s-a rupt din PNȚ , și-a numit "**Partid Țărănesc**"

" **Dar pretențiunile d.lui Gheorghe Brătianu** de a reprezenta **Partidul Liberal** ,

pe ce se întemeiază ? **Pe simplul fapt că d-sa este fiul lui Ion I.C.Brătianu ?**

Să-mi dați voie să fiu foarte rezervat față de o asemenea justificare.

DI IGBrătianu , însă, **are cutezanța** de a ne contesta nouă tradiția Partidului Liberal.

A fost atăcat primul ministru, am fost atăcați, **noi, membrii guvernului** , în cinstea noastră

personală, **am fost atăcați** în ce privește acțiunea pe care am defășurat-o în politica țării ,

recunoscută de toată lumea ca expresie categorică a calității noastre

de vechi statornici ai Partidului Liberal.

" **Nu vreau d-lor deputați , să fac personalități [?!?] , dar în 1927,**

când dl **Gh.Brătianu s-a înscris în PL , d-sa n-a invocat decât un singur lucru :**

numele pe care îl purta . Nu avea nici un fel de altă acțiune în urma sa.

Dacă d-sa , înscris în 1927 , poate pretinde că numai în virtutea numelui reprezintă tradiția , fără ca prin faptele sale să fie de acord cu ceea ce reprezintă această tradiție și **acest nume ilustru** , atunci să ne dați voie

să repudiem cu toată indignarea această pretenție, care , în orice caz, **nu poate constitui o normă de conducere în viața politică a unui Stat democrat** .

(**aplauze puternice , strigăte de bravo la PNL** Tradiție liberală la dl Gh.Brătianu ? Prin cine ? Câți din colaboratorii lui Ion Brătianu se găsesc lângă d-sa ?

Îi contestă lui Gh.Tătărăscu dreptul să revendice tradiția Partidului Liberal !

Îi contestă meritul și dreptul lui IGDuca de a deveni șef al PNL , îl consideră uzurpator, **deși Ion Brătianu** i-a recunoscut în permanență rolul de factor esențial în acțiunea de partid ; **deși Vintilă Brătianu** îi recunoscuse același rol ; **deși Dinu Brătianu** îl proclamase șef al PNL.

Ceea ce e mai trist, însă , pentru **moravurile noastre** , e faptul că **dl Gh.Brătianu a găsit încurajări și din partea presei și din partea celorlalte partide** ,

în promovarea ambițiilor și întregii sale acțiuni , izvorâtă dintr-un act de felonie, și sprijinită pe specularea unui nume și a titulaturii unui mare organism politic , însușită prin cea mai provocatoare uzurpație.

Pentru combinațiuni mărunte și pentru a se crea dificultăți Partidului Liberal, toți **adversarii noștri** n-au luat nici o atitudine în contra unor norme de ascensiune și de consacrare în viața publică, **incompatibile cu un regim de democrație sănătoasă.**

Datorită acestor moravuri și acestor practici politicianiste, dl Gheorghe Brătianu a ajuns în mâinile adversarilor noștri , un fel de instrument pe care îl utilizează în acțiunea pe care o întreprind împotriva noastră.

[Vict.lamandi](#) / 17 dec.'34

▣ **Gh.Brătianu și Garda de Fier.**

"Desigur, că eu n-am căderea de a face pronosticuri , dar socot că, mai ales , după rolul pe care l-au avut aceia din gruparea d-sale,

în **crearea atmosferei care a dus la asasinarea lui IGDuca,**

rol care s-a dovedit în ședința de vineri [**LD : Giurescu ?!**]

prin **recunoașterea fățișă a cartelului electoral cu Garda de Fier,**

și , adaog, și a **continuării relațiilor cu acea grupare teroristă ,**

și, mai adaog, **cu însușirea directivelor** , atâtea câte sunt , **ale acestei grupări de extremă dreapta , de o bună parte din reprezentanții grupării d-lui Gh.Brătianu ,**

prăpastia dintre noi și d-sa a luat proporții considerabile.

Aceia care au ascultat **expunerea d-lui Giurescu , s-au putut convinge că nu e vorba de a introduce în mijlocul grupării d-lui Gheorghe Brătianu , câțiva membri ai Gărzii de Fier, ci era vorba de o orietare înspre țelurile urmărite de această grupare teroristă** a însăși organizației georgiste .

" Cu aceste **impedimente de ordin moral**, cari rămân ca un permanent memento în conștiința fiecărui om cinstit, **cu actul de felonie** pe care l-a comis în 1930, **cu zigzagurile atitudinii de astăzi și cu atacurile josnice** , pe care n-au îndrăznit să le schițeze nici adversarii cei mai înverșunați împotriva Partidului Liberal ,

nu se mai poate pune pentru noi chestiunea dacă între Partidul Liberal

și între **această grupare decăzută** de pe linia celei mai elementare îndatoriri morale , **mai pot exista raporturi și dacă se mai poate sta de vorbă cu dumnealor "**

(**aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni la PNL**

[Vict.lamandi](#) / 17 dec.'34

▣ **Partidul Național Țărănesc**

▣ **Etape, evoluție, doctrine, programe, guvernare ...**

" Să-mi dați voie să mă ocup foarte pe scurt de **onorații noștri adversari** , recunosc, **serioși, singurii care ne stau în față** : de Partidul Național-Țărănesc. Evident, **PNT a ajuns să fie un factor politic de mare importanță** , pe care noi, din loialitate, **trebuie să-l recunoaștem ca atare.**

" **Dacă guvernarea PNT** nu s-ar fi petrecut în condițiile care s-au petrecut [**criza ?**] , și **dacă** de pe urma ei ar fi ajuns în opoziție unitar, **cu o doctrină la fel și cu un program minimal la fel**, cu o coeziune sufletească nedesmințită, evident că n-ar avea nici un rost să mă ocup de **situația sa internă** și de **criza** prin care trece astăzi. Aspectul pe care l-au luat în vremea din urmă **frământările acestui partid** și **diversitatea directivelor sale**, mă obligă să stăruie foarte pe scurt asupra **opoziției pe care PNT o ocupă în politica țării.**

Partidul Țărănesc .1918- 1919...

" În 1918, și-au făcut apariția în viața noastră publică dl **Mihalache în Muntenia**, ca **simbol al țărănimii** , aducând bagajul teoretic pe care d-sa îl dezvoltase la revista învățătorescă "**Vremea Nouă**" , în anii de dinainte de război, iar **în Moldova, la Iași**, s-a constituit o **grupare a muncitorilor** sub conducerea profesorului universitar **Bujor**, care avea ca secundanți pe dl **Costăchescu** și pe dl **Borcea**.

" **Aceste două grupări s-au contopit începându-și acțiunea timid** și în indiferența opiniei publice.

S-a întâmplat greșala politică a d-lui general Averescu de a nu se prezenta în alegerile generale din 1919 .

De pe urma acestei greșeli, **noul partid a recoltat un număr de mandate** , care a fost o surpriză chiar pentru d-lor !

Trebuie să fiu leal și să **recunosc că** , față de ceea ce reprezenta conglomeratul politic al generalului Averescu , chiar dacă s-ar fi prezentat la alegerile din 1919, **tot Partidul Țărănesc** , până la urmă, **ar fi rămas în arenă.**

Pentru că , chiar dacă partidul dvs reprezintă o exagerare și **cădeați adesea în demagogie**, mai ales atunci când erați în faza de izbucnire inițială , **chiar dacă** vă mișcați în acest cadru, însă **înfățișați**, fără doar și poate , o **realitate socială** ;

pe câtă vreme gruparea politică a generalului Averescu , nu reprezenta decât o popularitate , sprijinită pe un **mit trecător** și **care s-a risipit** chiar mai repede decât orice așteptări.

Partidul Țărănesc ... Stere, Lupu ... , 1922-23 ...

" La 1922, în momentul când noi urcam treptele guvernării , **Partidul Țărănesc** căuta **dibuind să-și fixeze poziția sa doctrinară.**

Proiectul de Constituție - despre care vă vorbeam - **elaborat de dl Stere** și precedat de **studiul introductiv făcut de d-sa**, aș putea spune că , mai mult decât tot ce spusese dl Madgearu , în vremea aceea , **constitua suportul doctrinar al dvs.**

Erau exagerări ; dar trebuie să **recunoaștem** că și **făuritorul acestui program**, dl Stere, plecase **din Partidul Liberal** , unde stătuse peste 20 de ani **la extrema stângă** ; iar ca **animator** , în această vreme, îl aveați pe **dr.Lupu** , care și **d-sa își avea primele începuturi politice** , care i-au dat posibilitatea să-și afirme personalitatea , **tot în Partidul Liberal.**

" Am putea spune prin urmare că, **din punct de vedere ideologic**, dvs, **prin autorii inițiali ai doctrinei și ai acțiunii** [**Mihalache**] , **v-ați situat mult mai la stânga** decât pozițiunile pe care le ocupau acești doi oameni politici în Partidul Liberal.

PT + PNR , 1924-'26...

" De unde începe acțiunea dvs și diferitele **încarnațiuni teoretice** ? Începe din momentul în care **v-ați dat seama** că politicește creșteți în opinia publică , ați înțeles că, la un moment dat, **veți ajunge să obțineți răspunderea guvernării.**

" Pentru a vă întinde organizația pe tot cuprinsul țării, și pentru a vă asigura o preponderență în provinciile de peste munți, **ați început acele faimoase pertractări cu Partidul Național** din Ardeal, care s-au sfârșit **abia în iunie 1926**, după ce, cu câteva luni mai înainte , se formase guvernul Averescu. **Fuziunea ați făcut-o numai pe hârtie.**

" **Partidul Național** din Ardeal, reprezenta, fără doar și poate , o însemnată forță politică ; **dar** din punctul de vedere al **esenței sale interioare** , el **nu avea decât un caracter de negațiune, moștenire** a rolului pe care îl îndeplinise în monarhia habsburgică , unde **nu avea drept țintă**, până la Unire, **decât a apăra** cu orice preț , **interesul românesc amenințat de unguri.**

" În **Partidul Național** erau **curențe de toate felurile, de la extrema stângă până la extrema dreaptă .**

O parte din ei mai plecaseră , **veniseră în Partidul Liberal** ; alții , se duseseră în **Partidul Poporului** , care deși se găsea a doua oară la guvern, **nu a izbutit să se înfiripeze** și să existe politicește mai departe , dar **marea majoritate rămăsese** ca factor politic aparte , **și dvs ați făcut cu dânșii fuziunea.**

" Erău **două mentalități aparte** ; erau **direcții doctrinare ideologice opuse** , însă necesitățile , care se arătau din ce în ce mai presante, ale apropierii de guvern, **ați găsit un " modus vivendi" și, la 1928 ați venit la cârmă ."**

[Vict.Iamandi](#) / 17 dec.'34 , retro '28-'33

[Serdici, Andrei, Lupu](#) - replici polemice

▣ **Guvernările PNȚ .**

▣ **Statul țărănesc .**

" În **guvernarea de la 1928 și 1931**, în **prima guvernare** , ca dovadă a **lipsei de coeziune** - și numai a **lipsei de coeziune dintre conducători** , grefată pe ambițiuni și neânțelegeri cu caracter adeseori meschin - dar și a **lipsei de unitate de directive** - **ați avut 4 formațiuni ministeriale., în 2 ani și jumătate :**

Guvern Maniu / Mironescu / Maniu / Mironescu .

În **a doua guvernare, ați avut alte 4 guverne** , oferind spectacolul , și **doctrinar și practic**, a unei **diversități de atitudini**, prezentându-vă în fața lumii în **situația curioasă de a avea la dispoziție o popularitate reală** , de a avea la dispoziție masa, **însă de a nu avea un stat-major** care să știe care-l sunt obligațiile.

Acum , în vremea din urmă , s-a mai adăugat la acest **sanhedrin de conducători** , **dr.Lupu**. Personalitatea dr.Lupu, , în acest **divorț politic** care a ținut **7 ani** (1927 s-a desvâțat de o mulțime de metode .**Era o vreme** când, în parlament, **dr.Lupu conducea** realmente pe **onorații reprezentanți ai PNȚ.**

Am impesia - după manifestarea prietenilor săi la tribuna Parlamentului -

că d-sa , **sau se simte rău printre prietenii regăsiți, sau are o tactică specială** , asupra căreia își rezervă dreptul **să arate la timp în ce direcție merge.**

(**aplauze la PNL , ilaritate**

Iamandi/

Statul țărănesc ...

" Care mai poate fi **poziția dvs doctrinară** atunci când din p.d.v.al organizației interioare și a conducerii , înfățișați **o situație atât de haotică și contradictorie ?**

Am auzit de la **1932** , repetându-se neconținut **formula statului țărănesc .**

"**Ați pus-o în discuția Parlamentului** în 1932, când erați la guvern , printr-un simpatic reprezentant de la Iași , dl **Demostene Botez** , care a căutat să pună la contribuție întregul său talent - care este mai mult literar și poetic decât politic - dar n-a izbutit să manifeste **decât ceea ce manifesta poporanismul** pe vremuri , când făcea **doctrină literară la " Vieața Românească" ,**

o simplă atitudine de simpatie față de clasa țărănească ; atât și nimic mai mult.

" A mai scris apoi , dl **Ernest Ene** o broșură asupra **Statului țărănesc.**

Am **toată stima** pentru d-l Ene, am **citit broșura** d-sale, cu toată atenția, dar , drept să vă spun, nu am rămas cu **nici o lămurire precisă** asupra felului în care **se poate alcătui Statul țărănesc.**

" Acum în urmă , ați revenit din nou la această chestiune care încercați s-o popularizați,

fără însă a izbuti a o lămuri. Am citit **conferința d-lui Petre Andrei asupra Statului țărănesc**, am văzut **discursul foarte caracteristic al d-lui Costăchescu la Iași**, am luat cunoștință de **o conferință a d-lui Ghelmegeanu** despre această chestiune.

Am ascultat pe dl **Serdici** - nuanță Lupu - anunțând în cuvântarea la Mesaj, că este **partizantul Statului țărănesc**,

- **Serdici** : Trebuia să veniți la conferința mea, d-le ministru .
- **Iamandi** : **când veți defini exact ce este statul țărănesc ?**
- **P:C:Andrei** : Vă interesează **mai mult definiția decât realizarea ?**

- **Iamandi** : Nu. Eu spun că , **nici în teorie nici în practică, Statul țărănesc nu este posibil.**

- **PCAndrei** : Vasă zică vă bazați pe ceva pozitiv !
- **Iamandi** : Mă bazez pe **viața organică a popoarelor**, căci aceasta justifică **formula juridică** sub vestmântul căruia se desfășoară întreaga lui activitate
- **Armd.Călinescu** : **Noi credem că singurul lucru care nu mai este viabil astăzi, este statul liberal** " (**ilaritate**)
dr. Lupu / 17 dec.'34

▣ **Țărănism, stat țărănesc .**

[LD : atenție, nici el nu a catadixit să vină la dezbateri, să-și susțină tezele , și acum **face discurs în discurs !** Am impresia că , văzând că au eșuat cu schimbarea guvernului, s-au hotărât să **contra-ara**ce în parlament .Altfel, Lupu este Lupu : demagogul prin excelență ; opoziția sat -oraș , el care toată viața a locuit în apartamente de hotel luxoase ! Revenit în PNȚ , pentru a-l schimba dinăuntru, sau în speranța ajungerii la guvern !]

- **dr.N.Lupu** : " Dle Iamandi, **nu trebuie atâta filozofie în chestia Statului țărănesc.**

Eu nu sunt la curent , nu am citit nici broșura lui **Ghelmegeanu**, nici a lui **Ene**, și n-am ascultat nici conferința lui **Andrei**, nici a lui **Costăchescu** .[-----]

Mă gândeam la câteva icoane care le-am văzut vara aceasta la mine în sat și aici în București .

La mine în sat mă uitam pe câmp - și așa este în toată țara - și vedeam **tot câmpul nearat**.

Au semănat grâu doar 4 oameni și în grâul acela mergeau **vitele tuturor și îl pășteau**.

Nici măcar jitarii [paznici] nu mai sunt ca altădată.

Au venit oamenii și mi s-au plâns că **sunt amendati că nu trimit copiii la școală**.

Dar **o carte costă 200 lei**.

La spitalul "Regele Carol" din Ghermănești, cu 40 de paturi, pe malul Prutului , făcut cu gândul la Basarabia , cu 20 de ani în urmă (făcut de el și fostul prefect conservator Cerchez , **spitalul stă cu 6 bolnavi , în frig și fără medicamente** . Și ce este acolo, este pretudindeni.

: " În scurt, **toată acțiunea noastră , și a dvs, și a național-țărăniștilor**

- **eu nu spun și a mea de acum , căci am s-o schimb ; de aceea am venit aici** (**ilaritate, aplauze la majoritari**)

Dacă o voi schimba nu o să vă placă și iarăși mă veți face din nou " bolșevic"

toată acțiunea de guvernământ este **alături de țară ,este pospai**.

" Uitați-vă acum la **București** . Bucureștii au crescut ; este acum **New-York**.

În doi ani s-au făcut **case până la cer**, investindu-se aproape **40 de miliarde**.

: Vă dați dvs seama ce înseamnă pentru economia națională ca

în loc să întrebuițezi 40 de miliarde în intensificarea producției și în civilizare , să-l vâri numai în clădiri , care vor necesita după aceea cheltuieli de întreținere ?

- **Mitiță Constantinescu** (subsecretar la Finanțe : Vor plăti impozite !

- **Dr.Lupu** : Nu vor plăti nimic, va veni o criză grozavă și nu va avea cine să stea în ele .

Arhitectul este străin, chiar de peste graniță , **proprietarul este străin**, de ai d-lui Cuza [**evrei**] și mai sunt și alții. **Zidarii sun bulgari și unguri** .

Mă gândeam că poate aceia care **cară cărămidă** sunt români ;

dar și **aceia sunt țigani** " (**ilaritate**)

Lupu / **Tăranul român...**

Va să zică din 40 miliarde , capital care trebuia să circule , fiindcă **acest capital a fost scos de la țărani , ar fi trebuit să vină ceva și la el , înapoi.**

Dar nu a venit nimic ! Realitatea este aceasta. **Avem noi 14 milioane de români ; Dar nu este socoteala numai de număr , ci este socoteala și de calitate.**

Or, acești români de astăzi, din cauză că nu s-au luat măsuri la vreme , merg din sărăcie în sărăcie , sunt zderțăroși , flămânzi , goi și bolnavi.

Pelagra, întinsă înainte de împrăștiere, a dispărut subit în timpul războiului, astăzi este mai abundentă decât înainte de război : aproape 1 milion de pelagroși !

Românii - minoritățile ...

Lupu / **Străinii ...**

" Câtă vreme vom merge alături cu țara , în această Românie Mare ,

se va vorbi stricat românește , dar ea nu va fi a românilor.

" Minoritarii au dreptul să trăiască , așa cum spui d-ta, în țara noastră. Este foarte just.

Dar cine i-a dat afară pe ai noștri ?

Dvs știți că **industria petroliferă și industria clădirilor , care înainte întrebunțau elementul românesc**, nu numai la mâna de lucru, **ca salahori**, dar și la aceea care se cheamă **Skill-labour, adică meșterii , astăzi toate aceste societăți străine , olandeze sau engleze, nu întrebunțază decât unguri și sași**, pe motiv că **aceștia sunt protestanți**, pe câtă vreme **românii sunt ortodoxi ?**

" Românul , în țara lui, este zvârlit la o parte și moare de foame.

Noi , românii, nu avem decât două [LD : trei !] posibilități ca să ne câștigăm o pâine : să fim oameni politici sau să fim funcționari ; din ce în ce mai rău plătiți, sau servitori ."

(**aplauze la PNȚ** Ba chiar și servitori , numai bieții români din Ardeal primesc să fie, ceilalți, din Vechiul Regat , sunt prea fuduli pentru așa ceva. " [-----]

- **Victor Iamandi** : Noi am rezolvat , deocamdată, **pe cale de lege** chestiunea și legea se va aplica...

- **Cuza** : Se va...

- **Iamandi** : **Se va aplica** cât de curând, dle Cuza, **vom realiza pe teren** , atât cât este posibil de realizat, **pentru a schimba în bine situația grea de astăzi .**

Lupu / **Statul țărănesc ...**

" Vrei să știi ce este Statul țărănesc ?

Stat țărănesc înseamnă că **aceia care conduc această țară**

și care alcătuiesc abia 20% din populația ei [LD ?!]

să se ocupe , în primul rând ,de pătura țărănească

și apoi de celelate categorii sociale . (**aplauze la PNȚ**

Pentru aceasta , mijloace sunt destule. Îmi pare rău că-ți fur prea mult din timpul d-tale, dar eu ți-aș putea da o mulțime de exemple.

Lupu / **Scoala ...**

Aș începe prin a-ți arăta că **de la școala rurală și până la universitate , cheltuim degeaba și nu învățăm pe copii carte**

În loc să fie 40 de manuale didactice la școlile primare , care îmbogățesc 40 de potențați, ca autori de cărți didactice ,

să faceți ceea ce este în **Anglia : Monitorul Oficial,**

în loc să tipărească discursurile noastre , pe care nu le citește nimeni,

să tipărească abecedare , care să fie distribuite gratis în toată țara .

Atunci **nu va mai fi nevoie de amenzi** împotriva acelor care nu-și trimit copiii la școală.

lata o reformă a statului țărănesc. Și ca aceasta , sunt multe.

Ar trebui să ne luăm cu toții la întrecere pe această cale, să faceți și dvs Stat țărănesc , să facem și noi Stat țărănesc, și să ne întrecem cine îl face mai bine."

(**aplauze la PNȚ**

- **Victor Iamandi** : cât privește **statul țărănesc**, eu îmi exprim **nedumerirea** numai asupra **forme** în care se pune de către PNȚ această chestie,

pentru că **nu sunt atât de naiv** - și nici de rea credință - ca să cred că PNL ,
în momentul când **ar mai avea sarcina de a conduce statul**,
ar face o politică numai pentru clasa țărănească,
și **nu pot să cred** că această **preocupare exclusivă**, de ordin formal, **de clasa țărănească** ,
dând statului și titulatura generală de stat țărănesc,
izvorăște numai din grija și solicitudinea pentru țărănime.

Este și un interes politic ce îl urmăriți. " Statul țărănesc ?

Am spus că în teorie nu este posibil.

Evident, în stat, elementul cel mai numeros care predomină este clasa țărănească ,
dar **statul este totdeauna național și este și al celorlalte clase sociale.**

Nici nu poate funcționa un stat fără exercițiul permanent al tuturor atribuțiilor economice și sociale
pe care le au clasele și categoriile sociale , care alcătuiesc populația , încât practic,
dvs ați putea realiza un singur lucru , când vorbiți de statul țărănesc.

ați putea realiza dictatura unei minorități care să se sprijine pe clasa țărănească.

" În momentul de față, **clasa țărănească** neavând o educație politică completă,
deși această pregătire este foarte înaintată în raport cu ce s-a întâmplat în alte țări,
și **poate fi ținută ca element de sprijin** pe anumite ademeniri și anumite promisiuni ,
dacă ați urmări în mod sincer și serios realizarea acestei dictaturi ,
pentru dvs ar însemna ca problema să aibă **rezolvare în viitor** .

" **Dvs nu sunteți un partid, cum sunt partidele socialiste** , care să fiți preocupat de atingerea
țelurilor dvs finale , fără să aveți preocupări pentru prezent și pentru viitorul imediat .

Dvs nu aveți țelurile fixate într-un viitor îndepărtat . Dvs urmăriți să guvernați !

" **Nu înțeleg țărănimea numai după îmbrăcăminte**,
o înțeleg să reprezinte rolul de factor producător jos,
să se ridice în clasa mijlocie, prin jocul liber al curgerii populației ,
și **să ajungă clasă dirigență prin selecție**.

lamandi /

: " Prin urmare , **dvs , în mod deghizat** , ați dat **o nouă formulă** pentru a avea
o nouă platformă în spatele căreia să vă puteți îngădui **jocul politic electoral**.

Pentru că **dacă este vorba să trecem la practică, statul țărănesc**, din acest p.d.v.,

ar trebui să-l revendicăm pentru noi , mai mult decât alții dintre dvs acest termen "

(aplauze la PNL [Se întoarce iar la **votul universal și împroprietărire**]

[Armand Călinescu iar îl contrează cu întârzierea reformelor ..]

[eu sunt de acord, la acest capitol, cu liberalii]

" **Noi am realizat temeinic condițiunile de progres ale țărânimii noastre ;**
noi am făcut din țărănime o clasă politică liberă , și am făcut din țărănime
o clasă stăpână pe pământul ei " (aplauze la PNL

- **Armand Călinescu** : De ce a durat 30 de ani până la realizarea votului universal ?

- **lamandi** : Dar Anglia a avut nevoie de un secol...

Magna Charta a fost recunoscută de 38 de ori de regii Angliei ;

votul universal integral a fost introdus de abia în 1918 de Lloyd George

lamandi/

De ce ne cereți **nouă, țară cu o formațiune modernă abia la începutul ei**,

cu o clasă conducătoare de dată recentă care - aici voiam să ajung ,
trebuie să mărturisim avea interese economice și sociale **diametral opuse țărânimii** ,
să înfăptuim această reformă în mai puțin de 30 de ani ?!

Nici o dată **o clasă socială nu cedează de bună voie privilegiile și drepturile**
pe care le deține , **în folosul altei clase sociale**.

Iar **PNL**, la un moment dat, **avea mai mulți latifundiari** decât Partidul Conservator.

Erau și ei oameni, ce vreți ? Și cu toate acestea, de la 1900 - până la 1914,

Ion Brătianu , direct angajat în acțiunea sa politică, a reușit să îndeplinească ,
atunci, **la Iași**, când nemții evacuaau Muntenia...

el se pregătea cu acele **decrete de legi ...** în casa lui Mârzescu ... și spunea :

< **Am obligațiuni nu numai morale față de țărâimea căreia îi datorăm**

realizarea unității românești , dar am obligățiuni politice de o viață întreagă , care mă duc la încheierea , că mai putem da peste ceea ce am dat și în materie socială - în materia exproprierii - și în materie politică - a votului universal - dar nu ne mai putem întoarce cu un milimetru înapoi de la ceea ce am dat . > Acesta era limbajul lui Ionel Brătianu.

" În asemenea condițiuni , dacă este vorba să ne împăunăm cu o firmă, care să aibă o anumită rentabilitate electorală, atunci noi suntem cei dintâi care ar trebui să întrebuițăm această metodă. Dvs sunteți evident într-o creștere electorală la sate , dar aveți nevoie pentru justificarea dvs politică , de o nouă platformă. De aceea v-ați luat firma mai întâi, și acum căutați explicațiunea și eşafodajul teoretic , care să stea în dosul firmei. Până nu veți face această clădire teoretică și nu veți ajunge la încheieri precise și categorice, până atunci noi suntem nedumeriți asupra formulei dvs, și mai ales suntem nedumeriți pentru că , tot în numele țărânilor ați venit la guvern în 1928. "

[urmează o ciorvăială cu Lupu privind anul 1907, când au fost omorâți mii de țărani ----]

Tachinării liberalo -țărăniste

- dr.Lupu : **Partidul Liberal** - dacă vrei să facem discuția, o facem - a plecat cu oameni ideologi , cu Ion Brătianu, Kogălniceanu și Costache Rosetti .

Aceea a fost **faza romantică a liberalismului** , când se manipulau idei pentru cari d-ta faci acum reproș că le manipulează alții .

Apoi a venit **perioada sătuilor** . Au venit apoi indivizi care au luat cu 5 lei în arendă hectarul de pământ, care trebuia să vie la țărani. Atunci **v-ați făcut burghezia dvs liberală, burghezia neoliberală** , care a fost **mai rea decât cea conservatoare** . (aplauze la PNȚ)
Atunci a trebuit să venim noi [LD : !?!?] , recunosc, în frunte cu Ion Brătianu , care are marele merit că a apelat la tinerimea generoasă.

Am venit și v-am dat sânge nou [LD : !?!?] , și ați făcut ceea ce ați făcut .
Acum iarăși v-ați anchilozat și trebuie să vă înlocuim noi . (aplauze la PNȚ)

- Vict.lamndi : Cu toată deferența și simpatia pe care o am față de dr.Lupu , îmi permit un mic sfat : nu ne spuneți nouă și nu ne întrebați pe noi ce face Tătăreșcu, Dinu Brătianu, George Brătianu ; interesați-vă ce face Maniu, ce face Vaida , ce face Mihalache, ce face dr Lupu, ce face Mirto , și ce face Madgearu ? (ilaritate)

- dr.Lupu : Die lamandi, până acum ai fost de bună credință, nu fi te rog perfid și să mă pui într-o oală pe Mirto , pe Maniu și pe mine ... (aplauze la PNL)
În mai puțină vreme decât crezi d-ta la noi va fi liniște , armonie și înțelegere deplină.
... la dvs, vă fac profeția, nu va fi niciodată !

- lamandi : Deocamdată , iau act numai de faptul că d-sa a lăsat să se înțeleagă că preferă să fie cu dl Maniu într-o oală, dar nu cu dl Mirto

.Aceasta constituie pentru mine o indicațiune că , după baramometrul din PNȚ , este f. puțin probabil să ajungeți la unitatea de care vorbiți dvs.

În asemenea condițiuni, îmi veți îngădui să trag o altă concluzie :

că **PNȚ , găsindu-se în această deficiență doctrinară , având o diversitate de curente** , așteptând salvarea doar de la conferința asupra *statului țărănesc* pe care o va ține dl Mihalache la Institutul de studii sociale, în februarie....

- Lupu : Nu fi ironic, te rog....

- lamndi : Nu ironizez deloc. Eu , întotdeauna am salutat în dl Mihalache **triumful principiului democratic în politica țării**

- Lupu : de ce ironizezi o conferință ?

- lamandi : Nu ironizez deloc. Dl Mihalache ține o conferință. E foarte onorabil.
De ce o iei d-ta în sens peiorativ ?

- Lupu : Lasă că știm noi să citim printre rânduri ! (ilaritate)

- lamandi : Până atunci , eu trebuie să constat că și programul PNȚ este departe de a se înfățișa cu acele garanții necesare , care să ne facă să credem că **organizația dvs** politică va fi în stare , mâine sau mai târziu , să domine situația.

- Lupu : Nu te mai apuca să-l mai citești , sunt 20 de volume - ce am făcut noi la Techirgol ?

- lamandi : Din cauza acestor 20 de volume , sunteți departe de a putea înjgheba

- măcar un volum mic , care să cuprindă ceea ce este necesar .
- **Lupu** : Vezi-ți de d-ta. **Dacă vine dl Gheorghe Brătianu unde te duci ?**
 - **Iamandi** : **Dacă dl Gh.Brătianu ar fi fost băiatul popii de la Arsura , sau din extracțiunea mea socială, ar mai fi putut să se numească șef de partid ?!**

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ Situația PNL, a guvernului.

[LD, ciudată premoniție și ciudat destin se pregătea pentru **Călinescu , Iamandi și Madgearu ! Rezum doar aceste afirmații pentru a le surprinde rolul și locul....]]**

PNL, în momentul de față , **stăpânește complet situația**. Atunci când noi **am putut face** ce am făcut , să îndeplinim **o operă de ordine în țară**, pierzând pe Duca, în această acțiune, atunci când **am putut înfăptui reforme** de îmbunătățiri în toate direcțiunile (conversiunea ș.a. față de **o asemenea operă înfăptuită și asemenea adversari ca dvs, noi dominăm situația și vom domina-o**) (aplauze la PNL ; întreruperi la PNȚ

- **Armd.Călinescu** : Dle Iamandi, românul are o vorbă : **și câinele iese din iarnă** , dar numai **pielea lui știe cum !** (ilaritate la PNȚ
- **Iamandi** : A-le Armand Călinescu , eu **nu ți-aș dori nici o dată** d-tale în viață - ești un om cu incontestabile merite și desigur ai înaintea d-tale un viitor politic important - nu ți-aș dori nici o dată în viață **să fii obligat să rezolvi** chestiuni din acelea , pe care le-am rezolvat noi , și **să fii nevoit să faci sacrificii sângeroase pentru asigurarea liniștii interne** , fără de care nimic durabil nu se poate înfăptui. **Noi am știut să înfruntăm vijelia și să smulgem unui destin implacabil , o mare operă de construcție internă.**

De aceea astăzi vă putem spune că **dominăm situația și că , în momentul de față, noi nu avem înlocuitori în guvernarea acestei țări.**

Îți fac această urare d-tale pentru ziua de mâine. De aceea d-ta **nu fă comparații** de acelea **cu animale** care reprezintă diferite simboluri (ilaritate

Vedeți, **râde și dl Madgearu !** (mare ilaritate

[LD : **atenție! sesizată bine funcția și rolul lui Iamandi !**]

- **Madgearu** : Eu râd , că ai **bătut recordul îndrăznelii în materie politică** . **Dta ești oratorul guvernului** .Este o **meserie nouă** în politică . **Înainte erau liderii majorității** . Acum d-ta , pentru a fi lider al majorității , ești **ministru fără portofoliu**, dar **n-ai nici un fel de activitate**.
- **Iamandi** : Asupra activității pe care o desfășor, nu trebuie să te pronunți d-ta. Dacă te referi la activitatea mea, îmi pare rău că ai avut rare- ori față de mine momente de bună credință în public, căci în particular ai totdeauna. În particular, **ai recunoscut** , împreună cu prietenii d-tale , **opera modestă , dar grea și primejdioasă** , pe care **am realizat-o la Ministerul de Interne**.
- **Madgearu** : N-o recunoaște dl Inculeț ...**Eu recunosc activitatea d-tale, dar regret** pentru d-ta , că la vârsta d-tale, **ai primit rolul de ministru fără portofoliu**.
- **Iamandi** : Îmi pare foarte rău că , **de 12 ani** de când ne cunoaștem , **n-ai ajuns să vezi care este esența sufletului meu**, ca să-ți fi dat seama că **nu pentru un portofoliu mă găsesc acolo unde mă găsesc**.
- **Madgearu** : Nu .Sunt convins că **nu pentru aceasta sunteți ministru**. "

Iamandi / Madgearu , Lupu / 17 dec.'34

▣ Regimul democrat.

▣ Cenzura , starea de asediu .

- **Iamandi** : **Noi am reprezentat** , de la întemeierea partidului nostru și până astăzi, , în România, **regimul democrației** , evident, regimul unei **democrații începătoare**,

cu toate scăderile , dar și cu toate părțile ei bune.

- **Madgearu** : Cu cenzură și stare de asediu !

- **Iamandi** : Nu vorbiți de cenzură , fiindcă **și dvs , ultra-democrați**, ați venit și ați guvernat **cu cenzură și sub stare de asediu**. [-----]

Personal , sunt împotriva cenzurii, ca și partidul meu.

Însă sunt împrejurări când este nevoie de ea.

" Cu mentalitățile de la noi, cu lipsa noastră de scrupule, cu nenumăratele noastre **năravuri**, care, în anumite momente, devin **primejdioase** și se transformă în sistem, **de a specula toate chestiunile** , sub toate formele, în interes exclusiv de partid, și în interes exclusiv politic, **pentru anumite interese de Stat** , este nevoie **să se vină cu măsuri , pe care le regretă, dar pe care trebuie să le aplici.**"

(**aplauze îndelung repetate la PNL** **Noi am creat acest regim al democrației** ;

I-am creat **la început în forma colegiilor cenzitare** , și am ajuns după război să-l lărgim prin acordarea votului universal.

În momentul de față, regimul democratic este atăcat din toate părțile.

"Să-mi dați voie , cu toată modestia, să nu fiu de partea celor care cred

că ne găsim într-o criză de fond a democrației ;

ne găsim într-o criză formală și de suprafață a democrației ;

ne găsim într- **o criză care nu angajează însăși esența instituțiilor democratice ;**

ne găsim într- **o criză a clasei conducătoare ,**

reprezentată prin diferite partide, care nu au înțeles să-și facă toată datoria ațâ de această **formă de orânduire politică și socială** , care este **democrația.**

" Ceea ce se întâmplă în unele părți ale Europei, ca experiență de guvernare și de **răsturnare a ordinii democratice**, în numele unor **doctrine de radicală înnoire politică**, izvorăște , **sau** din neajunsuri locale și din **cauze psihologice specifice**, **sau** din generalizarea preconcepută și interesată **a defectelor izolate și a anomaliilor** ușor remediabile a unora din practicile democratice.

Anglia și Franța au regimuri democratice deplin consolidate ;

În țările nordice, la fel ; în Danemarca , la fel ;

Experiența care s-a făcut aiurea , nu infirmă nevalabilitatea democrației

ca principiu conducător în viața Statului. **Dimpotrivă.** [-----]

Ne găsim în fața unei dezvoltări a democrației care ,

ajustată la cerințele vremii și investită de consensul voinței populare ,

rămâne singura formă de cârmuire capabilă de progres

și compatibilă cu năzuințele permanente ale omului de a trăi în liniște și libertate ."

Iamandi / 17 dec.'34

▣ **Autoritatea de Stat**

▣ **Libertatea democratică .**

Se vorbește neîncetat de compromiterea principiului de autoritate în regimul democratic, și **se preconizează**, pentru restabilirea lui, **regimurile de dreapta și de extremă dreapta .**

Nu există nici o antinomie între autoritate și libertatea democratică.

Autoritatea de stat nu depinde de forma de guvernământ ,

cât **depinde de valoarea clasei conducătoare** , care **știe sau nu știe**

să-și facă datoria față de interesele generale. (**aplauze la PNL**

Dacă toate atribuțiile clasei conducătoare , ale guvernului, ale parlamentului

și ale tuturor **celorlalte instituții ar fi îndeplinite punct cu punct ,**

în același spirit de legalitate și echitate permanentă ;

dacă nu ar fi nici un fel de **absență** față de aceste îndatoriri supreme ,

eu vă asigur că **nu s-ar putea vorbi nici un moment de prăbușirea autorității.**

Autoritatea poate fi reintegrată în rolul decisiv pe care trebuie să-l aibă ,

numai prin aplicarea soluțiilor numeroase ale **liberalismului democratic ,**

pentru că între ea și democrație nu există nici o contradicție.

Regimul de autoritate cel mai serios , care să poată aduce foloase întregii societăți, **este acel consimțit de toată lumea**, și în care se reflectă toate aspectele **structurii sociale și politice ale statului** .
lamandi / 17 dec.'34

▫ Liberalismul românesc

▫ Caracterul proprietății

▫ Intervenționismul de Stat

- lamandi : " Liberalismul nostru, atăcat cu atâta furie , încât și dl Căpățaneanu ne-a prevestit (ilaritate ...dl Căpățaneanu este un om care cunoaște toate chestiunile , dar aici a fost lipsit de buna credință necesară , când a spus **că liberalismul s-a terminat, a murit pentru totdeauna , și că începe o nouă viață , aceea pe care o reprezintă țărănismul .**

" Liberalismul în România, sub forma lui clasică - aceea pe care o cunoaștem totți când răsfoim o carte de economie politică - nu s-a aplicat aproape nici o dată . Noi am făcut intervenționism de stat chiar de la început .

Înființarea **Băncii Naționale** , la 1881 ;

Legea pentru protecțiunea industriei naționale, din 1886;

Legea exproprierii și improprietării , din 1919 ;

" Noi am realizat proprietatea funcțiune socială ; noi am schimbat caracterul sacrosanct al proprietății,

așa cum era înscris în Constituția veche, conform dreptului napoleonian și am spus pur și simplu , **că proprietatea este garantată** ,

până la limita când se angajează anumite interese ale colectivității .

Am introdus în Constituția din 1923, **naționalizarea subsolului** ;

Am prevăzut în Constituție , **dreptul Statului de a interveni și a rezolva conflictele între clasele sociale** ;

" Va să zică , **nu poate fi vorba de aplicarea vechiului liberalism , a liberalismului clasic economic.** Intervenționismul nostru de Stat a fost **reclamat de însăși evoluția economică a țării noastre** .

În Anglia, unde **liberalismul clasic economic** , aplicat cu toată strictețea, s-a ajuns la **declinul politic al PNL**,

al cărui loc l-a luat **Partidul Laburist** ,cu **doctrina socialistă**, pe care au acordat-o **la sistemul burghez capitalist**

Am fost învinuiți că am creat o industrie parazitară.

Nu făceam altceva decât ne îndeplineam misiunea noastră istorică.

S-a adus acuzația că PNL este un **partid bancar** .

Nu făcea decât să creeze aceste așezăminte , care îndeplineau o funcție organică a societății.

Și PNTJ, ajuns la putere, a realizat necesitatea acestor instituții , și dacă nu a creat prea multe bănci, a fost că a avut prea puțin timp.

lamandi / 17 dec.'34

▫ Sarcinile guvernării PNL

▫ Răspunderile

Constituim o masivă realitate în viața publică a țării , și stăpânind guvernarea, creem **condiții de dezvoltare zilei de mâine**, asigurând **continuitatea evoluției economice, sociale, politice ale statului nostru** .

Vom căuta să întărim în toate direcțiile **poziția statului nostru** .
/ **Redresarea economică și financiară** a țării va continua cu hotărâre , tenacitate și siguranță .
/ **Intensificarea acțiunii culturale** , pentru a ridica la suprafață
întreaga valoare **spirituală** a neamului nostru .
/ **Reorganizarea administrativă a statului** , cu **colaborarea tuturor factorilor de răspundere**
, va fi , **în curând, operă împlinită**, pentru a scoate mecanismul interior de sub orice influență
dăunătoare , determinată de fluctuația schimbărilor politice .
/ **Unificarea legislativă** , operă largă și anevoioasă , **va fi îndeplinită în scurtă vreme** ,
cu **colaborarea tuturor acelor care s-au perindat la cârma statului**,
cu **colaborarea tuturor factorilor de specialitate** , cu cuvânt în domeniu .
/ **Reorganizarea cooperăției** și fixarea ei într-o largă și efectivă politică de stat ,
pentru a face din această instituție o mare forță economică a țărânimii .
/ Definitiva înzestrare a armatei , care a fost neglijată , cu tot ce are nevoie .
/ Crearea unei **atmosfere morale** , sub stăpânirea căreia se poate înfăptui durabil toate operele
mari .Trebuie **să scăpăm această țară de apăsarea atâtor învinuiri** care exasperează
conștiința publică. Trebuie **să ajungem la o purificare a moravurilor** ,
pentru **a da clasei noastre conducătoare întregul prestigiu** de care are nevoie,
pentru ca , prin puteri unite , și **cu înțelegerea deplină a rolului** pe care-l are
să poată sta cu fruntea sus și cu fața senină înaintea milioane de cetățeni ai acestei țări ,
care așteaptă de la noi mântuirea . (**aplauze prelungite și repetate**
/ " **Suntem convinși că îndeplinim cu adevărat o misiune istorică ;**
suntem convinși că legăm glorioasele tradiții ale **trecutului PNL** , de **prezent**
și le proiectăm în **viitor** ;
suntem convinși că **partidul acesta** care a trecut prin atâtea greutăți,
pentru unii semne de prevestire a sfârșitului ,
ridicându-se din ruini pe culmile de sus ale creației , că **partidul acesta** ,
care a pus **la temelie guvernării sale personalitatea ilustră a lui IGDuca**,
va găsi , în **sângele nevinovat** care a curs la Sinaia,
și în **sufletul marelui nostru conducător**,
care **ne stăpânește de dincolo de zări**,
noi și decisive forțe , pentru a ajunge
la **realizarea întregului nostru program de guvernământ**,
înălțând țara și mărind , înaintea timpului ce vin , vrednicia morală a neamului nostru "
(**Majoritatea aplaudă, ovaționează, strigă bravo, în picioare**
Victor Iamandi / 17 dec.'34

19. Al.Lapedatu (ministru, guvern discurs final la Mesaj, Senat , 17 dec.'34

(D.S. MO 16, șed. din 17 dec.'34 , p. 205-207

[LD : din păcate, discurs parțial fișat, nexasat . În concluziile la mesaj, din partea guvernului,
ministru Lapedatu a stăruit asupra conținutului și sensului declarației identice a P.Maghiar
la Camera și Senat . El considera că dezideratele și motivarea erau prezentate ca o imputare la
adresa factorilor politici români, care ar fi introdus **problema minoritară în luptele partidiste**
și **ar fi legat soarta minorităților , de raporturile cu Ungaria** .

El a respins această acuzație, apreciind că, în loc ca maghiarii să-și recunoască propria
răspundere în asperitățile existente , căutau să învinovățească politica românească]
Lapedatu / 17 dec.'34

▣ **PNL și minoritățile**

" În **Constituția** noastră , în **legile noastre organice** ,
se găsesc **principii și dispozițiuni** prin care să li se poată da **satisfacție**

**la exigențele și pretențiunile juste și îndreptățite ,
pentru salvarea ființei naționale,
în ceea ce privește cultul și în ceea ce privește cultura minorităților noastre ."**

[-----]
În 1927, **Vintilă Brătianu** a constituit , prin Consiliul de Miniștri,
o **Comisie** de oameni competenți care să studieze problema minoritară.
Ceruse și minorităților să înainteze largi și argumentate memorii , cu doleanțele și
revendicările lor . În toamna anului 1928, lucrarea era terminată ,
dar ... a căzut guvernul PNL... [-----]

**" Dorim ca în țara românească minoritarii , care trăesc împreună cu noi,
să se găsească la adăpost , într-un regim de legalitate și ocrotire ,
pe care au dreptul să-l reclame și pe care nici o dată nu li l-am refuzat sau contestat "**
Lapedatu / 17 dec.'34

▣ **Partidul Maghiar**

- **Pactul de la Ciucea** a fost rodul inițiativei Partidului Maghiar , care nu s-a putut aplica datorită opoziției partidelor naționale românești (liberal și țărănist
Deci supralicitarea problemei minoritare în luptele partidiste
a **fost opera partidelor minoritare , în special al celui maghiar .** [-----]
În privința amestecului străinătății, vina era a Partidului Maghiar însăși,
care " s-a crezut îndreptățit să ducă toate doleanțele , toate protestele sale ,
nu la guvernul țării , ci în străinătate și anume , la Liga Națiunilor , la Geneva "
[-----]

Partidul Maghiar a dus în România mai multe " **misiuni religioase** " , din America și de pe aiurea, sub formă de **anchetatori**, care să cerceteze situația religioasă- culturală -politică a minoritarilor. Rezultatul ? **Reântorși acasă**, au făcut " **cea mai pătimasă și odioasă propagandă împotriva noastră, prin publicațiile lor "**
Apoi, s-au dus la **Liga Națiunilor** unde, din 1924 până în 1934, au prezentat **peste 20 de reclamații contra statului român.**

S-au organizat , în străinătate, diverse congrese ale minorităților, la care au participat **deputați și senatori maghiari ai Parlamentului român.**

În sfârșit, au făcut o imensă propagandă împotriva statului român, bazate pe informații tendențioase și calomnioase , oferite de chiar reprezentanții minorității maghiare din țară .
Al.Lapedatu / 17 dec.'34

▣ **Atacuri contra lui Iamandi pe problema națională , minorități, unguri , 18- 22 dec.'34**

▣ **Campania " Universului" și a partidelor de opoziție.**

▣ **Răspunsul lui Vict.Iamandi [Vezi la fișier Naționalism](#)**

20. . Constituirea secției feminine PNL , sect I Galben , 21 dec.'34

("Lupta" , 21 dec.'34
În casele av. Vasile Popescu-Bărcănești, str Viilor 13,
a avut loc constituirea Secției a II-a feminine liberale din sect. 1 Galben.
A participat d-nele : **Tatiana prof.Iorgulescu** (**consilieră comunală** ,
Florica Marcotzi, **Margareta Tănăsescu dr.Nicolau**, **Bogdanovici**, **Constanța av.Popeia** ,
precum și **dl I.Săbăreanu** (primarul de Galben și **Aurel Popescu -Necșești**

(prim -ajutor de primar al Capitalei , INBatzaria , C.Rădulescu ș.a. (consilieri comunali
/ **DI ing. Săbăreanu** a făcut o dare de seamă asupra activității PL , de când este la putere ,
arătând **marile opere edilitare** înfăptuite în sectorul Galben .

D-sa face un **apel la d-nele liberale de a da tot concursul Partidului,**
care a înțeles cu un ceas mai devreme să acorde drepturi femeilor.

/ **A fost ales un comitet din 15 doamne,** având în frunte , ca președ. de onoare ,
pe d-na dr I.Costinescu iar ca președ. activă pe d-na **Ortansa Popescu -Bărcănești.**

/ **D-na Ortansa Popescu** a mulțumit de încredere , **promite tot concursul pentru**
înfăptuirea programului PNL

/ **D-na dr. Bogdanovici** face un istoric al PNL ,
mulțumind primarului pentru ajutorul dat în asistența sanitară.

/ După constituire, a avut loc un **banchet de 120 persoane** [!!!] la care a luat cuvântul :

ing.I.Săbăreanu , precum și d-nele **C.Florian, dr.Nicolau , M.Tănăsescu .**

Secție feminină PNL

21. **Al.G.Donescu** (primar general Capitală , hotărâri urbanistice , 21 dec.'34

(" Lupta" , 21 dec.'34

Consiliul general al Capitalei s-a întrunit sub președinția primarului Donescu.

/ S-a aprobat declara de **utilitate publică a expropriierilor necesare**
deschiiderii b-dului Brătianu ;

/ S-a hotărât **amenajarea colinelor dintre grădina botanică și Gib,**
urmând **să fie anulate toate împrăprietăririle făcute pe aceste dealuri ;**

/ S-a discutat **aliniera Căii Victoriei ,**
porțiunea dintre **Piața Palatului - Piața Teatrului Național.**

Ing.Săbăreanu (primar sect Galben a argumentat de ce propune terenul perfect drept,
pe această porțiune, apoi linia sinuoasă ; **DI Matak** spune că trebuie să se țină seama de opinia
urbașiștilor din Comisia de sistematizare, și susține inia dreaptă ; N.Batzaria pledează pentru
linia dreaptă ; Primarul susține linia sinuoasă . Pus la vot, se acceptă linia sinuoasă.

22. **Dinu Brătianu** , amânarea ședinței plenare a **Cercului de studii PNL** , 21 dec.'34

("Adevărul" , 21 dec.'34

Șeful partidului liberal trebuia să ia contact , pentru **prima oară, cu membrii Cercului.**

Ședința a fost amânată pentru luna ianuarie.

Tot în ianuarie, se va finaliza **Raportul în chestiunea Skoda.** În acest scop, se vor întruni acasă
la Brătianu **Aurelian Benteoiu, Alexandrini și Aznavorian,** care vor vorbi la Raport.

Este vorba ca în prima ședință parlamentară după vacanță, să fie **comemorat IGDuca.**

23.